

**El futur vist pels auditors.
Tendències i desafiaments.**

*El futuro visto por los auditores.
Tendencias y desafíos.*

Introducció

Introducción

Ja fa temps, més temps del que ens sembla, que vivim en un món de canvis ràpids i ara, parlar del futur és, en especial, parlar d'incertesa i de l'impacte que té els canvis exponencials de la tecnologia en el nostre dia a dia, tant en l'àmbit privat com professional.

Centrat en l'àmbit professional, en el nostre cas el de l'auditoria, més d'una vegada hem fet algun que altre esbufec, com a forma ràpida d'expressar que no és fàcil, en especial per a aquells que ja tenim una certa edat, no quedarse desfasat. Però, sincerament, creiem que la realitat dels auditors, tot i els esbufecs, progressa i més que adequadament, adaptant-se a molt bon ritme i mantenint, al mateix temps, els estàndards de qualitat que requereix una professió com la nostra.

En aquest sentit, ens ha semblat oportú que accompanyés al Fòrum, un Quadern Tècnic, el núm. 87, amb el mateix lema on vint-i tres col·legiats ens han explicat, instrumentat en cinc preguntes, aspectes relacionats amb l'adaptació constant als canvis.

Quan un és el centre dels canvis moltes vegades no té temps de mirar enrere per veure tot el camí que ha recorregut, per tant, esperem que aquests vint-i-tres testimonis serveixin per evidenciar, com hem dit, que els auditors progresseu i més que adequadament.

Veureu que el quadern és bilingüe, és a dir cada autor ha escrit en l'idioma que li ha semblat més adequat i, a nosaltres ens ha semblat que no era necessari traduir-ho.

Moltes gràcies a tots per ser-hi i, en especial gracies als vint-i-tres per haver fet possible aquesta publicació i per la generositat de compartir la vostra experiència amb tots.

Per la nostra part, un plaer coincidir i assistir-vos!

Departament tècnic del Col·legi

Hace tiempo, más tiempo del que nos parece, que vivimos en un mundo de cambios rápidos y ahora, hablar del futuro es, en especial, hablar de incertidumbre y del impacto que tiene los cambios exponenciales de la tecnología en nuestro día a día, tanto en el ámbito privado como profesional.

Centrado en el ámbito profesional, en nuestro caso el de la auditoría, más de una vez hemos resoplado, como forma rápida de expresar que no es fácil, en especial para aquellos que ya tenemos cierta edad, no quedarse desfasado. Pero, sinceramente, creemos que la realidad de los auditores, a pesar de todos los resoplidos, progresá y más que adecuadamente, adaptándose a muy buen ritmo y manteniendo, al mismo tiempo, los estándares de calidad que requiere una profesión como la nuestra.

En este sentido, nos ha parecido oportuno que acompañara al Fòrum, un Cuaderno Técnico, el nº 87, con el mismo lema, donde veintitrés colegiados nos han explicado, instrumentado en cinco preguntas, aspectos relacionados con la adaptación constante a los cambios.

Cuando uno es el centro de los cambios muchas veces no tiene tiempos de mirar atrás para ver todo el camino que ha corrido, por tanto, esperamos que estos veintitrés testigos sirvan para evidenciar, como hemos dicho, que los auditores progresáis y más que adecuadamente.

Veréis que el cuaderno es bilingüe, es decir, cada autor ha escrito en el idioma que le ha parecido más adecuado y, a nosotros nos ha parecido que no era necesario traducirlo.

Muchas gracias a todos por estar aquí y, en especial, gracias a los veintitrés por haber hecho posible esta publicación y por la generosidad de compartir vuestra experiencia con todos.

Por nuestra parte, ¡un placer coincidir y asistiros!

Departamento técnico del Colegio

Relació de firmes i auditors que han participat en aquest Quadern Tècnic***Relación de firmas y auditores que han participado en este Cuaderno Técnico***

1. AUDRIA AUDITORÍA Y CONSULTORÍA, S.L.P.	PÀG. 4
2. AUREN AUDITORES SP, S.L.P.	PÀG. 8
3. AU2 AUDITORES ASOCIADOS, S.L.	PÀG. 10
4. BDO AUDITORES, S.L.P.	PÀG. 12
5. BOVÉ MONTERO Y ASOCIADOS S.L.	PÀG. 15
6. BUSQUET ESTUDI JURÍDIC, S.L.	PÀG. 18
7. CORTÉS & PÉREZ AUDITORES Y ASESORES ASOCIADOS, S.L.	PÀG. 21
8. ERNST & YOUNG, S.L. -EY-	PÀG. 24
9. FAURA-CASAS AUDITORS CONSULTORS, S.L.	PÀG. 28
10. GABINETE TÉCNICO DE AUDITORÍA Y CONSULTORÍA, S.A.	PÀG. 31
11. GICAUDIT CONSULTING, S.L.P.	PÀG. 35
12. GM AUDITORS, S.L.	PÀG. 38
13. GNL RUSELL BEDFORD AUDITORS, S.L.	PÀG. 41
14. GRANT THORNTON, S.L.P.	PÀG. 45
15. HEROI SERVICIOS PROFESIONALES, S.L.P.	PÀG. 49
16. JUAN TEIXIDÓ	PÀG. 52
17. KPMG AUDITORES, S.L.	PÀG. 55
18. MAZARS AUDITORES, S.L.P.	PÀG. 58
19. PLETA AUDITORES, S.L.P.	PÀG. 62
20. PRICEWATERHOUSECOOPERS AUDITORES, S.L. -PWC-	PÀG. 65
21. QUANTUM AUDITORÍA, S.L.	PÀG. 68
22. RSM SPAIN AUDITORES, S.L.P.	PÀG. 72
23. UNIAUDIT OLIVER CAMPS, S.L.	PÀG. 75

1. AUDRIA AUDITORÍA Y CONSULTORÍA, S.L.P.

Juan Luis Casanova

Socio

Audria Auditoría y Consultoría es una firma de servicios profesionales multidisciplinar, de referencia a nivel nacional, con alianzas internacionales y más de 25 años de experiencia. Proporcionamos soluciones globales a las necesidades de nuestros clientes, tecnológicamente avanzadas y con un alto nivel de calidad, a partir del talento y del conocimiento de un equipo humano de cuarenta profesionales cohesionados, con vocación de servicio y comprometidos a contribuir al bienestar social, laboral y ambiental de nuestra sociedad.

a) ¿Qué factores consideráis claves en vuestra firma para mantener los estándares de calidad?

El sistema de gestión de la calidad aplica un enfoque basado en el riesgo para el diseño, implementación y funcionamiento de todos sus componentes de un modo interconectado y coordinado. Este enfoque se integra en nuestro sistema de gestión de la calidad a través del establecimiento de objetivos de calidad, la identificación y valoración de los riesgos de calidad para alcanzar dichos objetivos y el diseño e implementación de respuestas para mitigarlos.

Hemos identificado los siguientes factores clave en nuestro sistema de gestión de la calidad:

1. El proceso de identificación y valoración del riesgo de la firma de auditoría

Hemos diseñado un proceso que nos permite establecer objetivos de calidad, identificar y evaluar riesgos de calidad, y diseñar e implementar respuestas para abordarlos.

2. Gobierno y liderazgo

En este apartado hemos definido nuestro compromiso con la calidad, lo que implica la realización de encargos de calidad y el reconocimiento de la importancia de la calidad en las acciones y decisiones estratégicas de la firma. También hemos incorporado la responsabilidad de todo el personal y la rendición de cuentas de la dirección de la firma respecto a la calidad. Hemos diseñado una estructura organizativa con asignación de funciones, responsabilidades y autoridad adecuados, que dispone de los recursos suficientes, incluidos los financieros, para permitir la implementación y el seguimiento del sistema de gestión de calidad de la firma.

3. Requerimientos de ética aplicables

Hemos establecido objetivos de calidad que tratan el cumplimiento de las responsabilidades de conformidad con los requerimientos de ética aplicables, incluidos los relacionados con la independencia, a los que están sujetos la firma y sus encargos (por ejemplo, el Código de ética del IESBA). También tratamos cuestiones relativas a las firmas de nuestra red, Nexia International, o a los proveedores de servicios, así como a la necesidad de abordar los requerimientos de ética relevantes o los compromisos de la firma con impacto en terceros, incluido el principio de confidencialidad.

4. Aceptación y continuidad de las relaciones con clientes y encargos específicos

Hemos establecido objetivos de calidad que tratan la cuestión de si se debe aceptar o continuar una relación con un cliente o un encargo específico. Este análisis se hace sobre la base de la información obtenida mediante consultas a bases de datos acerca de la naturaleza y las circunstancias del encargo y la integridad y valores éticos del cliente (incluida la dirección y, en su caso, los responsables del gobierno de la entidad) y sobre la capacidad de la firma para realizar el encargo de conformidad con las normas profesionales y los requerimientos legales y reglamentarios aplicables. Para cumplir con estos objetivos de calidad, la firma ha vetado la incorporación de clientes de determinados sectores.

5. Realización del encargo

La realización de los encargos es un factor clave para mantener los estándares de calidad; supone abordar las responsabilidades del equipo y del socio del encargo (incluido el juicio y escepticismo profesional), la planificación, la supervisión de los equipos y la revisión del trabajo, así como los recursos asignados al encargo, las consultas, las diferencias de opinión y la compilación y conservación de la documentación del encargo.

6. Recursos

Nuestros objetivos de calidad en este apartado tratan la forma de obtener, desarrollar, utilizar, conservar, distribuir y asignar recursos de manera eficiente y oportuna. El personal de la firma debe tener formación, competencia, capacidad y experiencia para participar en los encargos que se le asignan. Para lograrlo, hemos implementado los recursos tecnológicos (aplicaciones de TI y herramientas de auditoría) y los recursos intelectuales (metodología, guías, plantillas, políticas, procedimientos escritos de la firma, etc.) necesarios para el adecuado funcionamiento del sistema de gestión de la calidad y la realización de los encargos.

7. Información y comunicación

Hemos hecho énfasis en el flujo continuo de información relevante y fiable dentro de la firma y con los equipos del encargo, y reforzado la necesidad de comunicación bidireccional entre todos los miembros de la firma. Hemos impulsado la necesidad de identificar, evaluar y hacer frente a las amenazas de los requerimientos de ética y, al menos una vez al año, obtenemos una confirmación documentada del efectivo cumplimiento de los requerimientos de independencia. También hemos establecido políticas y procedimientos para recibir, investigar y resolver quejas o denuncias referidas a potenciales incumplimientos de las normas profesionales, de las políticas y procedimientos en materia de gestión de la calidad o de cualquier otra cuestión a través de nuestro canal de denuncias.

8. El proceso de seguimiento y corrección

Hemos diseñado políticas y procedimientos sobre las actividades de seguimiento, en las que se fijan los criterios de selección de los encargos y socios responsables objeto de inspección y que suponen, al menos, un encargo finalizado por cada socio. Nuestra firma evalúa los hallazgos para determinar si existen deficiencias que pudieran ser graves y/o generalizadas y da respuesta a las mismas. Las personas que realizan las actividades de seguimiento tienen la competencia y capacidad, incluido el tiempo suficiente, para realizarlas y, en ningún caso, ni los miembros del equipo del encargo ni el revisor de calidad de un encargo participan en la inspección de un encargo en el que han participado.

- b) ¿Cómo habéis afrontado la implementación de la nueva normativa de calidad? ¿Cuáles han sido las principales dificultades? ¿Qué ventajas os ha aportado este nuevo modelo? ¿En qué momento habéis planificado realizar el seguimiento?

Hemos afrontado la implementación de la nueva norma de calidad con mucha dedicación y esfuerzo, teniendo que compaginar los trabajos de auditoría de la temporada con los requisitos de organización interna y con el diseño e implementación del nuevo sistema de gestión de la calidad. Sin duda el cambio de enfoque de pasar de un sistema basado en el cumplimiento de requisitos y principios a un sistema basado en riesgos ha sido una dificultad añadida a la hora de establecer los objetivos de calidad, identificar y evaluar los riesgos de calidad de la Firma y diseñar e implementar respuestas para mitigarlos. Creemos que, en nuestro caso, la implementación de este nuevo modelo ha supuesto pasar de un sistema “prêt-à-porter” a un sistema “a medida” que refleja mejor nuestra realidad.

Como comentaba anteriormente, la temporada está siendo muy intensa y hemos decidido agendar el seguimiento en el mes de septiembre.

- c) Aparte de los cambios derivados de la normativa de calidad, ¿habéis implementado otros cambios en la firma en el último año?, ¿cómo planteáis internamente la adaptación constante a cambios normativos, como puede ser la adaptación a la NIA-ES 315R *Identificación y valoración del riesgo de incorrección material, etc.*?

Aunque este año hemos centrado nuestros esfuerzos en la implementación de la nueva normativa de gestión de la calidad, no hemos perdido de vista los cambios normativos que se han producido en materia de auditoría, contabilidad, mercantil, fiscal, laboral, legal, etc.

En el ámbito de la auditoría, uno de estos cambios ha sido la adaptación a la NIA-ES 315R. Aunque la nueva norma revisada es bastante más extensa que su predecesora, consideramos que no ha supuesto cambios significativos en cuanto al enfoque y tratamiento de los trabajos de auditoría, aunque ha requerido la incorporación de nuevos conceptos y dotar de un mayor peso específico a las cuestiones relacionadas con los controles generales de IT o al riesgo inherente al valorar los riesgos de incorrección material. Este último sirve de ayuda al auditor para aplicar su juicio profesional y determinar la significatividad del riesgo, combinando la probabilidad (considerando los factores de riesgo inherente) de que exista una incorrección y su magnitud (materialidad), en un rango de mayor a menor.

- d) ¿Cómo creéis que impactaran en vuestro trabajo los cambios normativos relativos a la sostenibilidad? ¿Cómo os preparáis para los cambios referidos al ámbito de la ESG?

La demanda de trabajos de verificación en materia de sostenibilidad va a suponer, en los próximos años, una oportunidad de crecimiento para las firmas de auditoría y una palanca para captar y retener talento joven, con un perfil diferente y complementario al que tenemos actualmente.

Sin lugar a duda, supondrá una gran oportunidad para las firmas medianas y pequeñas ya que, cada vez más, las PYMES solicitarán servicios relacionados con temas ambientales, sociales y de gobernanza, ya sea para mejorar el acceso a la financiación bancaria, para acceder a ayudas públicas o a licitaciones o por cuestiones reputacionales o de cumplimiento (un determinado cliente lo solicita para homologarlo como proveedor). Cada vez con más frecuencia las entidades financieras ofrecerán préstamos verdes ligados a sostenibilidad, con unos tipos de interés bonificados, para aquellas empresas que puedan acreditar el efectivo cumplimiento de determinados indicadores en materias ESG.

- e) ¿Cómo abordáis los cambios tecnológicos? ¿Cómo planteáis el reto tecnológico, tanto desde la perspectiva de organización interna como en la realización de los trabajos de auditoría?

En el actual entorno digital, todas las empresas somos un objetivo potencial para los ciberdelincuentes, y los directivos tenemos la obligación de trabajar con el objetivo de brindar protección a nuestras firmas ante el riesgo de sufrir ciberataques que supongan un peligro para el negocio. Desde el punto de vista de organización interna, estamos trabajando en el proyecto de factor de doble autenticación, que es un sistema que agrega un nivel adicional de seguridad al proceso de acceso a la cuenta online ya que requiere que el usuario se identifique de dos maneras diferentes. La primera es mediante usuario y contraseña y, para la segunda, se puede elegir entre SMS o un código de seguridad numérico que se recibe en el teléfono móvil. La teoría detrás de la verificación en dos pasos es que para iniciar la sesión en tu cuenta la verificación única de tu identidad está vinculada a "saber algo" y "tener algo". Obviamente, el método de doble autenticación no resuelve todos los problemas de seguridad, pero es una excelente herramienta para proteger el acceso no autorizado.

2. AUREN AUDITORES SP, S.L.P.

Miguel Ángel Catalán
Soci

Auren és una firma multidisciplinària de serveis professionals d'auditoria, assessoria legal i fiscal, consultoria i *corporate*. Comptem amb 59 oficines en els 11 països en què està present Auren Internacional i més de 300 en 70 països a través d'Antea, aliança de firmes independents. Ocupem la 8a posició en el rànquing de firmes professionals a Espanya i la 26a al món.

Auren és una de les firmes acreditada com a membre del *Forum of Firms (Transnational Auditors Committee – IFAC)*.

a) Quins factors considereu clau en la vostra firma per mantenir els estàndards de qualitat?

La clau és l'ambient, l'entorn de treball orientat per la qualitat, entesa com la manera de fer, de treballar, no com un objectiu. I, per aconseguir-ho cal la implicació dels socis i gerents i el compromís de tothom. En aquest sentit, la formació dels equips i el seguiment sistemàtic de l'activitat són factors fonamentals.

Això no obstant, cal disposar d'una estructura interna apropiada: recursos, procediments administratius i de control i un sistema d'informació adient. La qualitat requereix evidència dels actes, accions i decisions, i del registre d'aquests. Per això creiem que és fonamental comptar amb un equip i un *back office*, adequat.

b) Com heu afrontat la implementació de la nova normativa de qualitat? Quines han estat les principals dificultats? Quins avantatges us aporta aquest nou model? En quin moment heu planificat el seguiment?

Venim d'un model d'organització basat en la qualitat com a element fonamental per homogeneïtzar el treball a les diferents oficines d'Auren. Aquest fet, així com la formació a tots el nivells competencials i de manera continuada des de l'origen d'Auren, han estat els aspectes diferencials en la integració dels equips i la manera de treballar.

La principal dificultat és el canvi d'hàbits i maneres de fer. Hem entès que la gestió de la qualitat no és el magatzematge de documents i qüestionaris, sinó que comporta la implicació de la organització de totes les persones, per tal d'alinear les accions i activitats que es duen a terme en el tarannà diari, en el funcionament de l'organització.

El desenvolupament i la implementació del sistema de control de la qualitat intern basat en la ISQC1 ha estat la base del nou model de gestió de la qualitat, però ara amb un enfocament centrat en la gestió dels riscos, és a dir, explicitant el lligam entre els riscos de la firma i les polítiques i procediments establerts, quan aquest lligam no estava clar. Al llarg dels temps, hem anat dissenyant i implementant en tota l'organització procediments, registres i controls generals, i un sistema de revisió dels treballs que s'han dut a terme, també durant la seva execució, en el qual han estat implicats tots els socis d'auditoria. El tret principal és que el control de l'execució ha estat sobre tots

els encàrrecs, no només sobre els treballs a EIPs, amb el propòsit d'arribar a tots els treballs i afectar totes les persones.

Disposem d'una direcció tècnica i de control de qualitat, un òrgan independent i autònom. Entre les seves funcions hi ha el disseny i la proposta d'eines i procediments de gestió i control, i també els objectius i els plans de revisió i seguiment dels encàrrecs.

- c) A part dels canvis que es deriven de la normativa de qualitat, heu implementat altres canvis en la firma el darrer any? Com plantegeu internament l'adaptació constant a canvis normatius, com ara l'adaptació a la NIA-ES 315R *Identificació i valoració del risc d'incorecció material*, etc.?

Les principals millores implementades han estat les relacionades amb la sistematització de procediments, com les evaluacions d'acceptació i continuïtat dels clients i dels encàrrecs, mitjançant eines compartides per tota l'organització. En aquest sentit, entenem el desenvolupament dels sistemes d'informació comú per a tota la organització com la infraestructura necessària per donar resposta a les exigències de la normativa de gestió de la qualitat. La necessitat de deixar evidència, d'assegurar la traçabilitat de les activitats que duem a terme, requereix de la tecnologia.

També creiem que per valorar el control intern cal la participació d'un auditor TIC, aspecte clarament reforçat amb la revisió de la NIA-ES 315. Certament, la dimensió i la complexitat de l'organització auditada, i la integració de TI en el negoci, determinen la necessitat d'incorporar auditors CISA o consultors de TI en els equips de treball per avaluar la seguretat dels sistemes d'informació emprats per la entitat que auditem. Per això, comptem amb els nostres recursos propis i també amb la col·laboració dels nostres consultors TIC.

- d) Com creieu que impactaran en la vostra feina els canvis normatius relatius a la sostenibilitat? Com us prepareu per als canvis referits a l'àmbit ESG?

Entenem que els canvis normatius impactaran de manera molt rellevant en la nostra activitat. Els primers anys ho hem de tractar com una especialitat nova, la qual cosa comportarà una col·laboració estreta amb els consultors especialistes de la firma i moltes hores també de formació pròpia i de divulgació. Esperem que al llarg del temps les empreses hagin de presentar només un informe integrat, és a dir, quan la sostenibilitat formi part integrada de la gestió de l'empresa, sense cap diferenciació, per als auditors serà un punt més de revisió en la nostra rutina habitual d'auditoria.

- e) Com abordeu els canvis tecnològics? Com plantegeu el repte tecnològic, tant des de la perspectiva d'organització interna com en la realització dels treballs d'auditoria?

La multidisciplinarietat ha estat i és un valor constant en la nostra firma. La nostra divisió de consultoria integra professionals experts en tecnologies de la informació, i també en processos i en persones, per la qual cosa disposem d'una potent plataforma de coneixement amb la qual comptem per a l'execució dels nostres treballs. Això no obstant, creiem que els nostres equips d'auditoria han d'integrar persones amb nous perfils competencials com ara el tecnològic, i aquesta és la aposta en la qual estem treballant fa temps.

3. AU2 AUDITORES ASOCIADOS, S.L.

Jaime Mingot Pallés - *Socio*
 Jaume Mingot Mas - *Socio*
 Isabel Sánchez -
Directora ejecutiva área de auditoría

AU2 Auditores asociados, es una firma multidisciplinar con sedes en Barcelona y Madrid, presta servicios a empresas españolas y extranjeras. Forman parte del equipo más de 60 colaboradores especializados en áreas de trabajo (auditoría, fiscal, contabilidad, laboral, jurídico, LOPD, IT, etc.). En el área de auditoría cubrimos todas las necesidades de las empresas en auditoría financiera, EINF/ESG, procedimientos acordados, peritajes, subvenciones, concurso de acreedores, valoración de empresas... Nuestros clientes son variados tanto en sectores como en tamaños desde grandes grupos consolidados hasta empresas PYMES que se auditán voluntariamente.

a) ¿Qué factores consideráis claves en vuestra firma para mantener los estándares de calidad?

Además, de aseguramos de cumplir con toda la regulación y normativa técnica (cada vez más numerosa) en nuestro trabajo, consideramos que la formación de nuestros equipos, la comunicación efectiva y continua, tanto interna como con nuestros clientes, y la implementación de procesos rigurosos de control de calidad a lo largo del ejercicio son factores clave para mantener los estándares de calidad de auditoría financiera en nuestra firma. En este sentido, apostamos por la formación en un sentido amplio y transversal, no sólo en áreas de contabilidad y auditoría sino también en otras materias como la sostenibilidad, la tecnología o la fiscalidad. Por otra parte, hemos pasado de focalizar el trabajo de auditoría en dos fases anuales -interina y final- a un contacto continuado con el cliente a lo largo del ejercicio, lo que nos permite un conocimiento mucho más exhaustivo de la realidad y de los riesgos de nuestros clientes de auditoría.

b) ¿Cómo habéis afrontado la implementación de la nueva normativa de calidad? ¿Cuáles han sido las principales dificultades? ¿Qué ventajas os ha aportado este nuevo modelo? ¿En qué momento habéis planificado realizar el seguimiento?

Como firma de auditoría financiera, hemos abordado la implementación de la nueva normativa de calidad de varias maneras. En primer lugar, hemos realizado una revisión exhaustiva de los requisitos de la normativa y hemos identificado las áreas en las que necesitábamos mejorar. Posteriormente, hemos desarrollado un plan de acción detallado para abordar estas áreas y asignado responsabilidades claras a los miembros de nuestro equipo. También hemos proporcionado formación y asignado recursos adicionales para garantizar que todos los miembros de nuestro equipo estén preparados para cumplir con los nuevos requisitos de calidad.

La principal dificultad que hemos encontrado ha sido, y sigue siendo, la falta de tiempo para implementar los nuevos requerimientos. A esto se añaden las dificultades para captar talento y formar a los equipos para asegurar que conozcan y cumplan los nuevos estándares de calidad. En nuestra firma, también hemos tenido que invertir en tecnología y herramientas para mejorar la eficiencia de nuestro trabajo. Como ventajas, hay que destacar que la búsqueda de soluciones para hacer efectiva la implementación del nuevo modelo de calidad nos ha ayudado a repensar parte de

nuestros procesos y a redefinirlos para hacerlos más eficientes. También nos ha permitido avanzar en la evaluación de los riesgos, utilizando parámetros que antes no teníamos, y mejorar la calidad y tratamiento de los datos en niveles financieros y no financieros.

En relación al seguimiento, entendido como la identificación de deficiencias, su evaluación y la implementación de respuestas para corregirlas, señalar que, desde el inicio, se ha considerado, una parte esencial del proceso de gestión de calidad y se materializa en revisiones en detalle cada 6 meses. Se han establecido objetivos claros y se han definido los indicadores de seguimiento para medir el progreso y asegurar que se cumplen los estándares prefijados. Además, se han programado reuniones periódicas para revisar el grado de avance y tomar medidas correctivas si fuera necesario.

- c) Aparte de los cambios derivados de la normativa de calidad, ¿habéis implementado otros cambios en la firma en el último año?, ¿cómo planteáis internamente la adaptación constante a cambios normativos, como puede ser la adaptación a la NIA-ES 315R *Identificación y valoración del riesgo de incorrección material*, etc.?

Aparte de los cambios derivados de la normativa de calidad, en el último año hemos realizado una apuesta decidida por la tecnología como forma de implementar mejoras en los procesos y eficientarlos; para ello hemos contratado un nuevo ERP, invertido en herramientas de análisis de datos y actualizado el software de auditoría. También hemos invertido en formación y en el desarrollo profesional de nuestro equipo de auditores.

Internamente planteamos la adaptación a los cambios normativos como un proceso continuo de formación y actualización de conocimientos de nuestro equipo. Para cada cambio, establecemos planes de acción específicos y asignamos responsabilidades y plazos para su implementación en los distintos trabajos de auditoría. En el caso concreto de la NIA-ES 315R, hemos realizado sesiones de formación y actualización para todo el equipo y, específicamente, les hemos capacitado para poder evaluar la complejidad de los sistemas de IT de nuestros clientes y los nuestros propios.

- d) ¿Cómo creéis que impactaran en vuestro trabajo los cambios normativos relativos a la sostenibilidad? ¿Cómo os preparáis para los cambios referidos al ámbito de la ESG?

Creemos que los cambios normativos relativos a la sostenibilidad tendrán un impacto significativo en nuestro trabajo, ya que nos obligarán a considerar aspectos ambientales y sociales en nuestras auditorías y a evaluar el impacto de las empresas en el medio ambiente y en la sociedad. Nos estamos preparando para los cambios referidos al ámbito ESG mediante la formación continua de nuestro equipo en temas relacionados con la sostenibilidad y la implementación de prácticas sostenibles en nuestra propia firma. También estamos manteniendo un diálogo constante con nuestros clientes para entender sus necesidades y expectativas en este ámbito y poder ofrecerles un servicio de calidad.

- e) ¿Cómo abordáis los cambios tecnológicos? ¿Cómo planteáis el reto tecnológico, tanto desde la perspectiva de organización interna como en la realización de los trabajos de auditoría?

En nuestra firma siempre hemos intentado estar a la vanguardia de las nuevas tecnologías. Para nosotros los cambios tecnológicos son palancas que nos permiten mejorar nuestra eficiencia y calidad de trabajo. En esencia, consideramos que la tecnología no supone un reto como tal, ya que está intrínseca en nuestra cultura de trabajo. En la realización de los trabajos de auditoría utilizamos herramientas y tecnologías avanzadas compartidas con clientes para recopilar y analizar datos de manera más eficiente y precisa. Además, invertimos de manera decidida en la formación de nuestro equipo para asegurarnos de que estén al día en las últimas tendencias y desarrollos tecnológicos.

4. BDO AUDITORES, S.L.P.

Rafael Ruiz

Socio

Para que conozcáis BDO os invito a que nos visitéis en www.bdo.es | www.bdo.global y nos sigáis en @BDOSpain.

a) ¿Qué factores consideráis claves en vuestra firma para mantener los estándares de calidad?

La calidad en la prestación del servicio debe ser resultado de una estrategia general de firma orientada a su consecución. Como quiera que en auditoría de cuentas entendemos por “calidad” la emisión de informes y el desarrollo de la práctica profesional ajustados a lo que establecen sus normas regulatorias, el primer factor clave, por ser en torno al cual pivotan los demás, es orientar la estrategia de firma a estos grandes objetivos a través de sus políticas, procedimientos, recursos, etc.

Parece igualmente clave ser capaces de inculcar la importancia del trabajo de calidad a lo largo y ancho de la organización, entendida no sólo como la propia firma de auditoría, sino también sus entidades relacionadas y que de una u otra forma puedan influir en su desempeño. En este sentido se hace imprescindible un “Tone at the top” que refleje un inequívoco compromiso con la calidad por parte de la Dirección, de forma que sirva de espejo al resto de la empresa, contribuyendo con ello a que el compromiso se extienda desde el primero hasta el último profesional y creando así una robusta cultura de la calidad.

La gestión de los recursos humanos es otro aspecto clave para alcanzar la calidad deseada. Ellos son quienes, con los medios de que dispongan, deben realizar el trabajo cumpliendo con la normativa. Es importante tener en cuenta que cuando hablamos de recursos humanos nos referimos tanto a equipos de auditoría que directamente ejecutan los encargos o a quienes gestionan como responsables las áreas funcionales de los sistemas de gestión de la calidad, como al resto de personas que colaboran de una u otra forma en que ello se pueda llevar a cabo. Es necesario disponer de una plantilla formada, equilibrada y razonablemente estable, de ahí que además de disponer de procesos eficaces de captación de nuevos profesionales, sea fundamental implementar medidas que incentiven y fomenten la retención de talento.

b) ¿Cómo habéis afrontado la implementación de la nueva normativa de calidad? ¿Cuáles han sido las principales dificultades? ¿Qué ventajas os ha aportado este nuevo modelo? ¿En qué momento habéis planificado realizar el seguimiento?

La implementación de la nueva normativa la hemos llevado a cabo de la mano de nuestra red internacional. Disponer, como punto de partida, de un sistema de control de calidad interno adaptado a la NCCI ha hecho posible que la transición a la nueva normativa de calidad haya sido relativamente poco traumática. Como ventajas, la implantación del nuevo modelo ha supuesto someter al sistema hasta entonces vigente a un profundo análisis crítico desde un enfoque del riesgo para la calidad, lo que nos ha permitido identificar y abordar ciertas circunstancias de riesgo potencial que quizás antes

no nos habíamos planteado. Por otra parte, el uso de indicadores de calidad está haciendo posible una gestión más cohesionada entre firmas a nivel internacional y un seguimiento diario que permite dar mejor y más rápida respuesta a posibles incidencias identificadas. Precisamente este esfuerzo de análisis y la necesidad de replantear determinados procedimientos para su adaptación a la nueva normativa ha constituido la mayor dificultad de este proceso.

Una parte del seguimiento es continuo, mediante indicadores de calidad y el resto, incluyendo el de encargos, lo realizaremos una vez hayamos completado la primera temporada con la aplicación de las nuevas normas.

- c) Aparte de los cambios derivados de la normativa de calidad, ¿habéis implementado otros cambios en la firma en el último año?, ¿cómo planteáis internamente la adaptación constante a cambios normativos, como puede ser la adaptación a la NIA-ES 315R *Identificación y valoración del riesgo de incorrección material, etc.?*

Aparte de los cambios derivados de la nueva normativa de calidad no hemos implementado cambios estructurales significativos en el último año, aunque sí hemos tomado algunas medidas importantes tales como, por ejemplo, las dirigidas a favorecer la captación y retención de talento en la organización.

La adaptación a cambios normativos solemos llevarla a cabo con el apoyo de la red internacional y en términos generales se basa en una constante actualización metodológica, técnica y tecnológica y en la formación continuada de los profesionales. Un claro ejemplo puede ser la adaptación a la NIA-ES 315 R.

- d) ¿Cómo creéis que impactaran en vuestro trabajo los cambios normativos relativos a la sostenibilidad? ¿Cómo os preparáis para los cambios referidos al ámbito de la ESG?

Creemos que ya están impactando de forma significativa porque, más allá de sus propios preceptos, está contribuyendo a cambiar en tiempo récord la visión general de la sociedad respecto a lo que significa trabajar y a cómo se debe trabajar. Por lo tanto, al igual que en el resto de sectores, ha habido y continuará habiendo impacto derivado de esta normativa. Al tratarse de firmas de servicios profesionales, el impacto más significativo en la práctica probablemente esté relacionado con aspectos relativos a las condiciones laborales y a las relaciones sociales. Basta con observar los actuales procesos de selección y contratación para darse cuenta de la importancia que hoy día los candidatos, en especial los más jóvenes, otorgan a la conciliación, la flexibilidad, la formación o a las ventajas sociales que la empresa pueda ofrecer.

También aspectos relacionados con la gobernanza y transparencia en la gestión son relevantes en las firmas de servicios profesionales. Por su importancia económica y por su papel fundamental en el gran objetivo último de conseguir que los mercados dispongan de una información financiera y no financiera fiable y de calidad, el nuestro es un sector que debe ser modelo en la aplicación de las mejores prácticas de gestión empresarial. Clientes y resto de actores económicos, reguladores, sociedad en general, y en especial los usuarios de nuestros informes, esperan que nuestra gestión y práctica profesional se ajusten a los mejores estándares de gobernanza y transparencia.

La normativa ESG está recibiendo un impulso enorme desde todas las instituciones, y su cumplimiento ya es ineludible y esencial. No es sólo una cuestión de cumplimiento, sino de desarrollo de negocio, al ser una exigencia hoy por hoy clave por parte de clientes, empleados y demás grupos de interés. Por lo tanto debemos tenerlo en cuenta en todo planteamiento estratégico actual y futuro.

Lógicamente en este sentido también esperamos cierto impacto económico por los costes que todo proceso de adaptación conlleva, sobre todo en sus fases iniciales, lo que sin embargo no dejará de ser una inversión que a buen seguro reportará valiosos beneficios en el futuro.

Al igual que ocurre con las cuestiones de calidad, creemos que es importante que el desempeño acorde con los estándares ESG forme parte de nuestra cultura empresarial. Como muestra de ello participamos en un ambicioso proyecto impulsado por nuestra firma internacional con el que pretendemos alinearnos a los más altos estándares del sector en materia medioambiental, y estamos en permanente desarrollo de nuevas medidas de mejora en materia social y de gobernanza.

e) ¿Cómo abordáis los cambios tecnológicos? ¿Cómo planteáis el reto tecnológico, tanto desde la perspectiva de organización interna como en la realización de los trabajos de auditoría?

La rapidez en el avance de las nuevas tecnologías, y la amplitud de campos en los que se está desarrollando han hecho que, como bien plantea la pregunta, nuestra adaptación se esté convirtiendo en un verdadero reto, que hemos abordado a partir del diseño de un plan de respuesta a este desafío, basado fundamentalmente en la creación de un grupo de trabajo propio con el asesoramiento externo de expertos especializados, en la dotación de los recursos necesarios y en el apoyo de la red internacional.

A nivel interno nuestra preocupación principal reside en acotar los riesgos implícitos al uso de las nuevas tecnologías a todos los niveles. Estamos haciendo un gran esfuerzo de formación interna para que todos los profesionales conozcan los riesgos que para la empresa supone una posible utilización indebida de las redes sociales, de determinadas aplicaciones o de internet, o la importancia de un correcto tratamiento de la información, en especial la relacionada con datos personales o de terceros, clientes, etc.

Hemos aprobado políticas y procedimientos internos dirigidos a regular el uso de las nuevas tecnologías, incluyendo el seguimiento de su correcta aplicación mediante la realización de auditorías externas de control y obtención de certificados de calidad.

Por su parte los avances tecnológicos están permitiendo una más que apreciable mejora en lo que se refiere a la realización de los trabajos de auditoría. En especial hay dos aspectos que yo destacaría.

En primer lugar todo lo que tiene que ver con el flujo de información en el desarrollo del trabajo. En este sentido las nuevas aplicaciones están permitiendo una conectividad más ágil y práctica con el cliente y entre miembros del equipo de trabajo, lo que hace posible mayor flexibilidad y aprovechar el tiempo de forma más eficaz. Especialmente útil es la posibilidad de acceso remoto a los papeles de trabajo de cada expediente, de forma que en cualquier momento y desde cualquier lugar podemos consultar o revisar papeles. Así mismo, el uso de buzones para el intercambio de información con el cliente, en un entorno de acceso restringido para garantizar la máxima seguridad, está permitiendo ahorrar un valioso tiempo a todas las partes implicadas en el proceso.

Por otro lado, nos encontramos con las amplísimas posibilidades que las nuevas tecnologías nos ofrecen en su aplicación a nuestros procedimientos de auditoría, en especial la conocida como "Big Data", cuyo desarrollo sin duda ya está suponiendo replantear las tradicionales respuestas de auditoría a los riesgos detectados, sustituyéndolas por otras que aportan evidencia de mayor calidad y a un coste inferior.

En este escenario, está cobrando extraordinaria importancia contar con equipos formados en estas disciplinas, y mantenernos permanentemente actualizados en cuanto a las novedades que las nuevas tecnologías ofrezcan para su aplicación en nuestro trabajo.

5. BOVÉ MONTERO Y ASOCIADOS S.L.

Daniel Masferrer

Socio

Fundada hace más de 43 años, Bové Montero y Asociados es una de las primeras Firmas nacionales en el campo de la auditoría, asesoramiento contable, jurídico-tributario, laboral y consultoría en Recursos Humanos.

Presentes en Barcelona, Madrid, Palma de Mallorca, Sevilla y Valencia, servimos a clientes muy diversos, buena parte de ellos empresas extranjeras pertenecientes a importantes grupos internacionales.

Nuestro valor añadido consiste en asesorar a nuestros clientes directamente en su idioma, proporcionando un servicio multidisciplinar de calidad y confianza, adaptado a sus necesidades.

Bové Montero y Asociados forma parte de la organización de Firmas independientes de auditoría y servicios profesionales HLB International, que está presente en más de 150 países, con un equipo humano formado por más de 30.000 profesionales.

a) ¿Qué factores consideráis claves en vuestra firma para mantener los estándares de calidad?

La calidad es para Bové Montero y Asociados un valor esencial y por ello promovemos una cultura interna en toda la organización enfocada a preservar la máxima calidad de los trabajos.

El Sistema de Control de Calidad se recoge en un Manual de Calidad que la Firma ha elaborado para dar cumplimiento a la Resolución de 20 de abril de 2022, del Instituto de Contabilidad y Auditoría de Cuentas, por la que se publican las normas de control de calidad interno, resultado de la adaptación de las Normas Internacionales de Gestión de Calidad 1 y 2, respectivamente; así como la Norma Técnica de Auditoría NIA-ES 220 (Revisada).

Dicho Sistema es de obligado cumplimiento para todo el personal del departamento de auditoría y colaboradores relacionados de Bové Montero y Asociados y tiene por objetivo el establecimiento y el mantenimiento de un procedimiento de control de calidad que le proporcione una seguridad razonable de que:

- La Firma y su personal cumplen las normas profesionales y los requerimientos normativos aplicables; y
- Los informes emitidos por Bové Montero y Asociados o por los socios de los encargos son adecuados a las circunstancias.

En Bové Montero y Asociados consideramos de especial importancia el promover una cultura interna basada en la calidad. Para ello es importante que la dirección de la Firma reconozca que la estrategia empresarial de la Firma está sujeta al requisito primordial de que la Firma alcance calidad en todos los encargos que realiza.

Promover esta cultura interna en nuestra Firma incluye:

- Establecer políticas y procedimientos encaminados a la evaluación del desempeño, compensación y promoción del personal (incluido los sistemas de incentivos) para demostrar el compromiso primordial de la Firma con la calidad;
- Asignar responsabilidades de gestión para que las consideraciones comerciales no prevalezcan sobre la calidad del trabajo realizado;
- Previsión de recursos suficientes para el desarrollo, la documentación y el apoyo de sus políticas y procedimientos de control de calidad.

Nuestro Manual de Control de Calidad se ha elaborado para dar cumplimiento a lo dispuesto en la normativa vigente, así como, se han tenido en cuenta las especificaciones del “HLB Quality Control Manual” con aquellas adaptaciones requeridas por la normativa local, así como las inherentes al tamaño y estructura de nuestra Firma.

Con el objetivo de cumplir con los requisitos mencionados, la Firma ha determinado nombrar como Revisor de calidad del encargo, a un socio de auditoría e inscrito en el ROAC, persona de sobrada competencia, capacidad, autoridad, independencia y ética, para desempeñar esta función.

Adicionalmente, al objeto de evitar la auto revisión, en menoscabo de la independencia y capacidad consiguiente, y, teniendo en cuenta cualquier tipo de posibilidad de limitación de tiempo de dicho socio, o situación de incidencias en la elegibilidad para la realización de una revisión de calidad de un encargo, se ha nombrado asimismo a un segundo revisor, auditor también de la Firma, inscrito en el ROAC, así como también perfectamente preparado para dicho cargo.

- b) ¿Cómo habéis afrontado la implementación de la nueva normativa de calidad? ¿Cuáles han sido las principales dificultades? ¿Qué ventajas os ha aportado este nuevo modelo? ¿En qué momento habéis planificado realizar el seguimiento?**

Consideramos que el proceso de seguimiento y corrección mejora el modelo utilizado anteriormente en el sentido que sirve para:

- Proporcionar información relevante, fiable y oportuna sobre el diseño, implementación y funcionamiento del sistema de gestión de la calidad.
- Tomar medidas adecuadas para responder a deficiencias identificadas y corregirlas adecuadamente en tiempo y forma.

Si de la revisión de los encargos se detectasen incidencias vinculadas a la omisión de procedimientos en la ejecución del encargo o que indiquen que un informe pueda ser inadecuado, este hecho quedará claramente reflejado en el Informe de Seguimiento de Control de Calidad a fin de que los socios de la Firma puedan acordar las medidas específicas a aplicar, con el objetivo de ambos tomar las medidas adecuadas para corregir este hecho, así como asegurar que el mismo no se repite en el futuro.

- c) Aparte de los cambios derivados de la normativa de calidad, ¿habéis implementado otros cambios en la firma en el último año?, ¿cómo planteáis internamente la adaptación constante a cambios normativos, como puede ser la adaptación a la NIA-ES 315R *Identificación y valoración del riesgo de incorrección material*, etc.?**

La Firma dispone de un Comité de Práctica Profesional, formado por varios socios del departamento de auditoría, con el objetivo de dar asistencia a consultas técnicas, cambios normativos en las prácticas de la contabilidad o la auditoría, así como cuestiones que impliquen que algún miembro del equipo de trabajo puede haber incumplido requerimientos de ética o de independencia aplicables.

- d) ¿Cómo creéis que impactaran en vuestro trabajo los cambios normativos relativos a la sostenibilidad? ¿Cómo os preparáis para los cambios referidos al ámbito de la ESG?

En Bové Montero y Asociados creemos que la información no financiera relacionada con la sostenibilidad puede y debe ser una revolución en la profesión. La sensibilidad social empuja a las empresas; y con ello a los reguladores a que la transparencia y responsabilidad de las empresas con sus grupos de interés sea algo cada vez más importante.

Confiamos que la verificación de dicha información no financiera se tenga que realizar según el marco conceptual y regulatorio de las normas de auditoría financiera y quede bajo la supervisión del ICAC.

Con el objetivo de estar preparados ante tales retos hemos incorporado en nuestros equipos a especialistas preparados para poder realizar dichos servicios que cada vez parecen más complejos y más cercanos en el tiempo.

- e) ¿Cómo abordáis los cambios tecnológicos? ¿Cómo planteáis el reto tecnológico, tanto desde la perspectiva de organización interna como en la realización de los trabajos de auditoría?

Los recursos tecnológicos forman parte del entorno de TI de la Firma. Nuestro entorno de TI incluye también la infraestructura que da soporte a las TI y los procesos de TI y recursos humanos involucrados en este proceso.

Al respecto, la Firma utiliza una herramienta de auditoría como su gestor documental que permite documentar la planificación, ejecución y revisión de los papeles de trabajo de acuerdo con la normativa local y las Normas Internacionales de Auditoría adaptadas a España, las NIA-ES. Esta herramienta también permite el archivado de los proyectos de acuerdo a la normativa vigente.

La Firma dispone de técnicos informáticos y una dirección de correo que dan soporte al funcionamiento de esta aplicación de TI, incluido gestionar la infraestructura y los procesos, así como de aquellos cambios en el programa de considerarse necesarios.

En los primeros días en la Firma las nuevas incorporaciones reciben formación sobre los recursos tecnológicos a utilizar, así como de aquellas políticas o procedimientos internos, la metodología utilizada para documentar las auditorías, material de orientación específico para sectores o materias objeto de análisis, guías contables, documentación estandarizada u acceso a fuentes de información en caso de considerarse necesario.

6. BUSQUET ESTUDI JURÍDIC, S.L.

Sandra López

Sòcia

La nostra organització està especialitzada en la prestació de serveis professionals des del seu establiment l'any 1974. Al llarg d'aquests anys, no hem deixat d'ampliar els nostres recursos i serveis per tal de satisfer les necessitats dels nostres clients en l'àmbit econòmic, fiscal, laboral i jurídic. Actualment som més de 60 professionals, majoritàriament economistes, advocats i graduats en relacions laborals, i hem aconseguit posicionar-nos com una firma de referència en el nostre sector. Aquest posicionament ha estat possible gràcies a la confiança rebuda per part dels nostres clients, satisfets d'obtenir un servei de qualitat i un tracte personalitzat.

a) Quins factors considereu clau en la vostra firma per mantenir els estàndards de qualitat?

Com a firma d'auditoria de grandària mitjana, considerem que hi ha dos factors clau per mantenir els estàndards de qualitat: d'una banda, la formació externa en les diferents àrees d'auditoria i especialment en les normes de qualitat i, de l'altra, però no menys important, la comunicació entre els diferents membres dels equips i de la firma.

Pel que fa a la formació externa, per a nosaltres és molt important que tots els membres ROAC de la firma assisteixin a cursos de temàtiques diferents, per tal de poder compartir els coneixements entre nosaltres i debatre les diferents formes d'aplicació pràctica, i adaptar-la a la nostra manera de treballar. Posteriorment, aquesta formació es traspassa a tot l'equip de manera interna. De fet, el trimestre setembre-desembre de cada any és clau en la formació externa i interna de tot el personal per començar la temporada amb conceptes clars, identificació dels punts febles en les auditories de l'any anterior, i objectius concrets de millora. És per això que el nostre programa de formació interna és molt pràctic, prenent com a exemple per a la formació per àrees les nostres auditories, i fent que els equips siguin crítics amb el treball que han dut a terme, i que interioritzin els canvis que han de fer i el perquè.

L'altre factor clau per a nosaltres és la comunicació entre els equips. Això fa que els estàndards de qualitat es vagin integrant de manera inherent de dalt a baix, aconseguint així que els perfils més júniors interioritzin la importància de la qualitat en els treballs. En aquest sentit, considerem bàsic fer partícips als perfils séniors de la importància d'establir uns estàndards de qualitat propis de la nostra firma i del seu paper, tant en la formació dels júniors com en la comunicació als diferents managers i socis de diferents maneres de treballar, i així conjuntament anar compartint els millors procediments de cadascú. Ara bé, considerem que no es tracta d'homogeneïtzar les nostres proves i procediments, ja que tot l'equip s'ha de sentir part del procés de l'auditoria i ha de tenir clar que cada empresa és diferent i els procediments que s'han d'aplicar també han de ser-ho, però cal tenir interioritzada una base i una metodologia de qualitat. És important que tots tinguem una ment oberta a les propostes de canvi i l'autocrítica per millorar la qualitat dels treballs.

- b) Com heu afrontat la implementació de la nova normativa de qualitat? Quines han estat les principals dificultats? Quins avantatges us aporta aquest nou model? En quin moment heu planificat el seguiment?

La implementació de la nova normativa de qualitat ha estat l'empenta per revisar de manera crítica els nostres processos interns, fent l'avaluació dels riscos en cada punt de la norma. Si bé els nostres processos estaven ben definits al nostre Manual intern, actualitzat recentment per un canvi en el programari dels treballs d'auditoria que ja ens els havia fet repensar, i no hem hagut de fer canvis substancials, sí que ha estat útil per replantejar tasques, *check-lists* i proves que a vegades es fan de manera rutinària i millorar l'eficiència en alguns aspectes. La utilització de les eines proporcionades per la Corporació, com la plantilla d'anàlisi de riscos, ha estat molt útil per actualitzar i adaptar el nostre Manual de Procediments.

Per a nosaltres, la principal dificultat i repte és el procés de compilació i tancament formal dels treballs d'auditoria, ja que per les dates dels informes, els 60 dies de compilació es concentren en un període de forta càrrega de treball i dificulta la realització dels tancaments de manera ben estructurada. És evident que quan datem i signem l'informe les proves que s'estableixen en la planificació estan tancades, tenim clars tots els aspectes rellevants de l'auditoria, i l'opinió està perfectament definida i documentada, però un perllongament dels 60 dies seria molt positiu per a la qualitat dels aspectes més formals.

En línia amb la concentració de la càrrega de treball i per equilibrar-ho, els seguiments es planifiquen durant els mesos de setembre i octubre, per poder fer la revisió de manera més tranquil·la i conscient, debatent els diferents temes de gestió interna amb cadascun dels responsables d'àrea i els temes de qualitat dels treballs seleccionats. Els resultats del seguiment s'exposen en la reunió anual de desembre, per tal que els punts febles i les recomanacions de millora es facin extensives a tots els treballs.

- c) A part dels canvis que es deriven de la normativa de qualitat, heu implementat altres canvis en la firma el darrer any? Com plantegeu internament l'adaptació constant a canvis normatius, com ara l'adaptació a la NIA-ES 315R *Identificació i valoració del risc d'incorecció material*, etc.?

A part dels canvis de la normativa de qualitat, el principal canvi en la forma de documentació del treball durant aquest exercici ha estat el de "paper 0". Si bé des de l'any 2019 vam iniciar la implantació d'un programari específic d'auditoria, l'adaptació ha estat de manera gradual i es combinaven els documents en arxiu informàtic amb els documents en arxiu paper. Aquest era un repte important en aquesta temporada, i el resultat està sent molt satisfactori, gràcies a la implicació de tots els membres de l'equip.

L'adaptació constant a canvis normatius ha d'estar vinculada, com ja he dit anteriorment, als pilars de formació i comunicació. En aquest sentit, sempre estem amatents a les novetats, ens apuntem a cursos de formació, debatem entre els socis quins són els efectes de cada canvi i com ens impacten en el nostre dia a dia i, amb independència de la introducció d'aquests canvis en les sessions de formació interna, fem un comunicat via e-mail a tots els membres de l'equip d'auditoria amb un resum de la novetat, el seu impacte i com la posem en marxa, per fer-ho de manera molt ràpida.

En el cas de la NIA-ES 315R, a efectes pràctics, tot i que no ha comportat modificacions en la nostra metodologia, que ja estava molt enfocada a respondre els riscos identificats, sí que hem hagut de fer l'adaptació terminològica necessària, així com la incorporació dels nous requeriments. També ens ha servit per refermar que el coneixement del client, del negoci i dels seus processos interns, incloent-hi els sistemes informàtics, són cabdals per definir els riscos en l'auditoria i planificar les proves de manera adient.

- d) Com creieu que impactaran en la vostra feina els canvis normatius relatius a la sostenibilitat? Com us prepareu per als canvis referits a l'àmbit ESG?

En relació amb l'ESG, aquest mes de juny hem assistit a un congrés internacional d'auditors i experts comptables i fiscals, en què aquest ha estat un dels temes clau. El fet que a Espanya ens haguem trobat de cara amb la verificació de l'EINF abans del desenvolupament de la Directiva Europea, ens dona un avantatge comparatiu amb altres països, que tot just ara es comencen a plantejar com serà l'informe, com s'haurà de verificar, l'anàlisi de la materialitat de manera qualitativa, etc.

A nivell de firma, en el moment de la publicació del canvi legislatiu que obligava les empreses no cotitzades a presentar l'EINF, vam tenir clar que era un tema que havíem d'abordar internament, ja que és un gran valor afegit per als nostres clients, i un repte professional. Per la nostra grandària, si bé no és possible crear un departament específic d'ESG, sí que hem pogut designar diverses persones que lideren aquests aspectes, i prenen la responsabilitat i la iniciativa de formació, lideratge i comunicació. Això ha estat una motivació per als equips, i és un aspecte que hem de tenir en compte en les seves promocions, ja que el futur immediat combina els aspectes financers amb els ESG i no podem obviar-ho.

El nostre objectiu per a la formació de l'any 2023-2024 serà centrar-nos en aspectes d'ESG, i els canvis que es produiran en relació amb l'actual EINF, per tal d'anar informant els nostres clients amb l'objectiu que en el moment en què es publiqui la normativa adaptada a Espanya, estiguin preparats per adaptar-se als canvis, i nosaltres per verificar-ho.

- e) Com abordeu els canvis tecnològics? Com plantegeu el repte tecnològic, tant des de la perspectiva d'organització interna com en la realització dels treballs d'auditoria?

És evident que els canvis tecnològics van a una velocitat tan ràpida que la seva adaptació és un repte, tant per a nosaltres com per als nostres clients, especialment aquells que tenen menys dimensió. En els treballs d'auditoria hem redefinit proves per ser més eficients utilitzant eines informàtiques, i sempre considerem bàsic entrevistar-nos amb algun responsable del departament informàtic de les companyies per avaluar els riscos i conèixer com podem tractar la informació per analitzar-la de manera més ràpida, eficient i global.

Hem de perdre la por, però no el respecte, a les eines d'intel·ligència artificial, perquè han de servir per a millorar la qualitat i l'eficiència dels nostres treballs. A més, és un repte professional que ens permetrà deixar de banda treballs rutinaris i poder centrar-nos en aspectes interpretatius de molt més valor afegit.

Difícilment, la intel·ligència artificial ens substituirà, però sí que ho faran les persones que sàpiguen utilitzar-la, per tant, no ens podem quedar enrere.

7. CORTÉS & PÉREZ AUDITORES Y ASESORES ASOCIADOS, S.L.

Jaume Cetrà i Miquel Hernández
Socios

Cortés & Pérez Auditores y Asesores Asociados, S.L. (C&P) es una empresa fundada en 1980 y estructurada en dos despachos, uno de auditoría en Barcelona y otro de consultoría contable, fiscal y jurídica en Terrassa.

Nuestros clientes abarcan la gran mayoría de sectores económicos y son principalmente de Cataluña, con una presencia importante de clientes del Vallés. Además de auditorías, en los últimos años nos hemos volcado en la revisión de estados de información no financiera.

a) Qué factores consideráis claves en vuestra firma para mantener los estándares de calidad?

Desde la dirección de CORTÉS & PÉREZ AUDITORES Y ASESORES ASOCIADOS, S.L. hemos apostado siempre de forma clara y decidida por la calidad como el mejor instrumento para lograr la satisfacción y confianza tanto de los clientes como de todas las partes interesadas en el resultado de nuestro trabajo. Siempre lo hemos considerado como una necesidad estratégica para aportar valor a nuestro trabajo y no como el cumplimiento de una obligación legal a la que estamos sujetos como auditores.

En este sentido, consideramos que los factores claves para alcanzar los objetivos de calidad se fundamentan en un sólido liderazgo por parte de la dirección de la firma, que es la responsable de fijar las políticas de calidad; una comunicación permanente, eficiente y bidireccional en relación a todos los miembros de nuestra organización que facilite el conocimiento de las políticas marcadas y fomente una transversalidad de la cultura de la calidad y, evidentemente, una constante formación de todos los miembros de nuestra firma.

b) ¿Cómo habéis afrontado la implementación de la nueva normativa de calidad? ¿Cuáles han sido las principales dificultades? ¿Qué ventajas os ha aportado este nuevo modelo? ¿En qué momento habéis planificado realizar el seguimiento?

Lo hemos afrontado como una oportunidad de mejora, siempre con el objetivo comentado anteriormente de considerarlo como un aspecto estratégico en nuestra filosofía de firma. Si bien con las dificultades propias de intentar dar cumplimiento a una normativa que, en ocasiones, no está pensada en despachos de un tamaño mediano como es el nuestro. Este aspecto es la fuente de las principales dificultades para su implementación. A nadie le es ajeno el hecho de que, en firmas de una dimensión mediana, es sumamente difícil cumplir con todos los requisitos que la nueva normativa exige, sin que ello represente un aumento en la asignación de recursos que difícilmente puedan tener aparejado un retorno en forma de honorarios.

Si bien es cierto que en prácticamente todos los apartados de la nueva normativa de calidad se introduce el término “graduación” con objeto, precisamente, de dimensionar el diseño del sistema de calidad al tamaño y recursos de la firma. Sin embargo, a nadie se le escapa que la consideración como eficaz del sistema implantado va a estar sujeta a los resultados de las futuras revisiones por

parte del órgano supervisor. Sólo en ese momento se manifestará como eficiente o no el sistema de calidad diseñado por la firma.

En cuanto a la supervisión y el momento de su planificación parece bastante claro que, basándonos en el análisis de riesgos, un seguimiento continuo proporciona de manera más oportuna y rápida conclusiones sobre el adecuado funcionamiento del sistema de calidad, respecto a lo que lo harían las actividades de seguimiento periódicas. En este sentido, hemos diseñado las actividades de supervisión como un aspecto más de nuestros encargos de auditoría y las planificamos de manera que nos permita incluir en la compilación de los papeles de trabajo aquellas conclusiones obtenidas de dicho seguimiento.

- c) Aparte de los cambios derivados de la normativa de calidad, ¿habéis implementado otros cambios en la firma en el último año?, ¿cómo planteáis internamente la adaptación constante a cambios normativos, como puede ser la adaptación a la NIA-ES 315R *Identificación y valoración del riesgo de incorrección material*, etc.?

Este año nos hemos centrado en la implantación de la nueva normativa de calidad, así como aquellos cambios obligados por modificaciones específicas de las NIA-ES como la 315R. Debe tenerse en cuenta que somos un despacho mediano y el análisis de los cambios y su implantación recae en unas pocas personas. Sin embargo, estamos satisfechos de cómo está yendo todo. La propia revisión de los sistemas informáticos de los clientes, que ya se realizaba en auditorías anteriores, pero con un alcance menor, nos permite interactuar con el cliente en áreas en las que nuestras aportaciones son vistas como muy provechosas para éste. A pesar del esfuerzo que supone los cambios normativos y los cambios metodológicos implantados a través de las NIA-ES, la mayoría de las veces el resultado final es una mayor implicación del auditor en áreas del negocio del cliente en las que anteriormente no se inmiscuía y en las que se pueden realizar recomendaciones que son muy bien vistas por el cliente. De esta manera, también, podemos desprendernos de aquella imagen desdeñosa (y habitual entre empresas con un largo historial de auditorías a sus espaldas) en la que el auditor es alguien que solamente pide documentación y da trabajo al cliente para acabar diciendo que todo está bien.

- d) ¿Cómo creéis que impactaran en vuestro trabajo los cambios normativos relativos a la sostenibilidad? ¿Cómo os preparáis para los cambios referidos al ámbito de la ESG?

Nuestra firma se ha involucrado en esta nueva actividad desde su implantación mediante la Ley 11/2018. Ya en el primer ejercicio en que los Estados de Información No Financiera (EINF) eran obligatorios verificamos un total de 4 EINF. Esto supuso todo un reto para nosotros puesto que, si bien una parte importante del EINF lo compone la información sobre personal y retribuciones, por lo tanto con un gran componente contable, tuvimos que aprender y entender en relativamente poco tiempo lo que eran los Sustainability Reporting Standards emitidos por la entidad Global Reporting Initiative (lo que comúnmente se denomina GRIs). Fue un proceso arduo y de aprendizaje mutuo con el cliente, puesto que para nuestros clientes también fue la primera vez que debían tratar con estos aspectos de la información no financiera. Inicialmente el equipo involucrado en estas tareas de revisión fue reducido, pero con el paso de los años (ya llevamos 5 años) la cartera de clientes se ha ampliado y el equipo implicado también, con la idea de que verificar un EINF sea algo tan asumido por nuestro equipo de auditoría como auditar las cuentas anuales de cualquier empresa.

Verificar un EINF, por otro lado, tiene sinergias positivas si también se auditán las cuentas anuales de la empresa en cuestión, puesto que a través de la verificación del EINF se accede a información y personas de la organización del cliente con las que raramente se tendría contacto durante la auditoría financiera habitual. Esto permite obtener un conocimiento extra que es muy provechoso para entender desde otro punto de vista el entorno y el negocio del cliente al que estás auditando.

En cuanto a los cambios normativos que próximamente se implantarán, tenemos pensado hablar con todos nuestros clientes para explicarles los cambios y la necesidad de contar con un paquete informatizado que permita disponer de la información no financiera en cualquier momento y en un entorno cerrado, tal como sucede con la información contable.

Esto supondrá un gran cambio para nuestros clientes, además del coste que tendrán este tipo de paquetes informáticos, puesto que actualmente no se dispone de un entorno cerrado en el que vuelve toda la información no financiera, si no que ésta se acostumbra a buscar en cada uno de los departamentos afectados por la normativa sobre sostenibilidad.

Este cambio, que no será fácil, a la larga será provechoso para nuestros clientes porque dará fiabilidad a la información no financiera y facilitará los métodos de trabajo internos. Para nosotros, como verificadores del EINF, nos dará también seguridad para llevar a cabo nuestro trabajo y poder emitir opiniones de seguridad razonable, tal como sucede con los informes de auditoría de cuentas anuales.

Además de hablar con nuestros clientes sobre los cambios que están al caer, nuestro otro objetivo al respecto es continuar con la formación de nuestro equipo de personas para ampliar sus conocimientos en paralelo a los nuevos requerimientos de la normativa.

Y todo ello, con la perspectiva de que la sostenibilidad es un área de negocio para C&P no solamente de presente si no, sobre todo, de futuro, ya que prevemos que tarde o temprano la sostenibilidad formará parte de la información habitual que deberán publicar todas o casi todas las empresas de nuestro entorno.

e) ¿Cómo abordáis los cambios tecnológicos? ¿Cómo planteáis el reto tecnológico, tanto desde la perspectiva de organización interna como en la realización de los trabajos de auditoría?

C&P es una empresa de auditoría de tamaño mediano y, por lo tanto, no tenemos acceso a los recursos financieros, tecnológicos y humanos de los que disponen las grandes empresas del sector. Sin embargo, con nuestros recursos y un buen conocimiento de las aplicaciones informáticas estándar que hay en el mercado, cada año estamos en disposición de ser más eficientes con nuestros trabajos de auditoría. Las herramientas de las hojas de cálculo son cada vez más potentes y, bien usadas, permiten evaluar la totalidad de una población de forma rápida y relativamente sencilla, mejorando nuestra eficiencia. Lo que antaño se auditaba mediante selecciones de elementos al azar, actualmente puede comprobarse su congruencia interrelacionando diversas características a la vez y analizando la totalidad de la población.

No obstante, y teniendo en cuenta que la tecnología cambia continuamente, recientemente hemos incorporado personal de perfil informático y analistas de sistemas para que puedan optimizar nuestros trabajos de auditoría, así como otros aspectos de organización interna de C&P.

8. ERNST & YOUNG, S.L. -EY-

Xavier Pujol

Socio

EY es líder mundial en servicios de auditoría, fiscalidad, asesoramiento en transacciones y consultoría. La información y los servicios de calidad que ofrecemos a nuestros clientes ayudan a generar confianza en los mercados de capitales y en las economías de todo el mundo.

Desarrollamos profesionales líderes que trabajan en equipo para cumplir los compromisos adquiridos con nuestros grupos de interés. De esta forma, jugamos un papel fundamental en el cumplimiento de nuestro propósito Building a better working world para nuestros profesionales, nuestros clientes y nuestro entorno.

a) ¿Qué factores consideráis claves en vuestra firma para mantener los estándares de calidad?

Para EY la máxima prioridad continúa siendo la ejecución de trabajos de auditoría de alta calidad. Para conseguirlo, seguimos centrándonos en la inversión en herramientas para mejorar nuestro trabajo, formando equipos altamente cualificados, diversos e inclusivos, y fomentando la confianza en la función de auditoría.

Continuamos aprovechando las fortalezas inherentes a nuestro mayor activo para ofrecer calidad y generar confianza: los profesionales de EY. Se mejoran sus habilidades y experiencias, al tiempo que se transforma la manera en que los equipos de EY trabajan para poner los datos y la tecnología en el centro de los servicios de auditoría que proporcionamos.

El programa de calidad de la auditoría (“Sustainable Audit Quality”, SAQ), implementado localmente y coordinado y supervisado globalmente, sigue siendo la mayor prioridad para la práctica de Auditoría de las firmas miembro de EY. El término "sustainable" se utiliza para manifestar que este programa no es una iniciativa excepcional a corto plazo, sino un proceso continuo de mejora. El programa SAQ establece una estructura de gobierno sólida que permite a cada firma miembro proporcionar auditorías de alta calidad, e incluye seis componentes: estilo directivo, talento excepcional, simplificación e innovación, tecnología de la auditoría y digital, “enablement” y soporte de la calidad y responsabilidad.

Asimismo, EY ha implementado herramientas tecnológicas líderes que mejoran la calidad y el valor de nuestras auditorías, incluida la plataforma “on-line” EY Canvas, la plataforma de análisis EY Helix y la plataforma de investigación EY Atlas. La Auditoría Digital de EY ayuda a crear una auditoría de mayor calidad a través de un enfoque mejorado basado en los riesgos de incorrección material y una mejor evidencia de auditoría para responder a esos riesgos. Las herramientas analíticas están transformando el trabajo del auditor al permitir el análisis de grandes muestras de datos relevantes para la auditoría, la identificación de los patrones y tendencias inusuales de dichos datos y la focalización eficiente del esfuerzo de auditoría.

- b) ¿Cómo habéis afrontado la implementación de la nueva normativa de calidad? ¿Cuáles han sido las principales dificultades? ¿Qué ventajas os ha aportado este nuevo modelo? ¿En qué momento habéis planificado realizar el seguimiento?

La implementación de la nueva normativa de calidad (NIGC1) no se ha planteado como un ejercicio de conformidad o de adaptación del sistema de control calidad a un sistema de gestión de calidad. Dicha normativa ha supuesto para EY una oportunidad para valorar nuestros riesgos de calidad y diseñar respuestas a dichos riesgos.

El proceso de valoración de los riesgos de la firma de auditoría es clave en el diseño e implementación del Sistema de Gestión de Calidad. Este proceso, para ser adecuado y eficiente, requiere la implicación de todas las funciones –no sólo las “técnicas”– y de las líneas de servicio o actividades de la firma de auditoría para identificar los objetivos y riesgos de calidad propios a la firma teniendo en cuenta su naturaleza y circunstancias. La colaboración de todas las partes relevantes afectadas permite identificar, diseñar e implementar las respuestas apropiadas.

Una de las dificultades de la implementación es desarrollar un pensamiento crítico sobre lo que hacíamos en el Sistema de Control de Calidad y convencer a las partes relevantes (funciones, líneas de servicio, etc.) para, en primer lugar, enfocarse en las respuestas más relevantes para abordar los riesgos de calidad de la firma –no todo lo que estábamos haciendo es relevante para el Sistema de Gestión de la Calidad– y, en segundo lugar, diseñar nuevas respuestas y no temer al cambio si este resulta necesario para dar respuestas más adaptadas a los riesgos. Otra dificultad estriba en decidir el nivel de documentación del Sistema de Gestión de Calidad –por ejemplo, en la ejecución de los controles identificados como respuestas–, la forma de documentarlo –¿herramienta específica?– y establecer el periodo de conservación de dicha documentación. Para ciertos responsables funcionales puede suponer un cambio importante en su forma de trabajar y una mayor dedicación para la ejecución de algunos controles clave del sistema.

Si bien para ciertos aspectos la firma puede apoyarse en actividades de seguimiento que ya existían, otro desafío es establecer un proceso de seguimiento y corrección del Sistema de Gestión de la Calidad: cómo evaluar los hallazgos e identificar las deficiencias, evaluar y responder a las deficiencias identificadas. La transición de un Sistema de Control de la Calidad –más enfocado en procesos y procedimientos– a un Sistema de Gestión de la Calidad –más enfocado en objetivos y riesgos de calidad– permite tener un sistema adaptado a la firma de auditoría: su modelo operativo, actividades, clientes, servicios que presta, tamaño, etc. La filosofía de esta nueva norma facilita la escalabilidad y adaptabilidad del Sistema de Gestión de Calidad a cualquier firma de auditoría. Para las firmas que forman parte de una red, la nueva norma permite entender los recursos desarrollados por la red que son claves para el Sistema de Gestión de Calidad de la firma y estos también formarán parte de las actividades de seguimiento y corrección.

- c) Aparte de los cambios derivados de la normativa de calidad, ¿habéis implementado otros cambios en la firma en el último año?, ¿cómo planteáis internamente la adaptación constante a cambios normativos, como puede ser la adaptación a la NIA-ES 315R *Identificación y valoración del riesgo de incorrección material*, etc.?

La base de nuestra metodología EY GAM son las Normas Internacionales de Auditoría (ISAs, en sus siglas en inglés) complementadas localmente para cumplir con la normativa reguladora de la actividad de auditoría de cuentas vigente en España.

EY continúa desarrollando la metodología para cumplir con los cambios y revisiones en los estándares de auditoría y los cambios dentro de los procesos de información financiera de las entidades, como la adopción de tecnologías emergentes. EY GAM se actualizó en su momento con

los requerimientos de la norma internacional de auditoría 315 (ISA 315, revisada en 2019), *Identificación y valoración de los riesgos de incorrección material*, y se publicó un conjunto de medidas de habilitación para aplicar los requisitos nuevos y revisados, y más recientemente se ha actualizado para recoger los requerimientos de la norma ISA 220, revisada en 2020, Gestión de la calidad de una auditoría de estados financieros. Se han introducido asimismo otras mejoras para abordar otras normas revisadas, nuevas cuestiones y asuntos de auditoría, experiencias de aplicación y los resultados de las inspecciones externas e internas.

Adicionalmente, se efectúa un seguimiento continuo de las principales novedades, emitiendo puntualmente las comunicaciones internas necesarias sobre planificación y ejecución de auditoría que enfatizan los aspectos significativos puestos de manifiesto en las diferentes inspecciones, así como los principales puntos de interés señalados por los reguladores y el “International Forum of Independent Audit Regulators” (IFIAR).

Estas adaptaciones constantes a los cambios normativos se consiguen contando con una infraestructura soporte de la calidad en la que se enmarcan equipos como el Grupo de Práctica Profesional, compuesto por técnicos expertos en normativa contable y de auditoría que resuelven consultas sobre cuestiones relativas a información financiera, contable y de auditoría, además de desarrollar diversas actividades de seguimiento de la práctica profesional y gestión de riesgos, o como la red de “Quality Enablement Leaders” (QEL), que impulsa mejoras en la calidad de la auditoría proporcionando asistencia a los equipos y asesorándoles sobre la adopción de normas y metodologías de auditoría.

d) ¿Cómo creéis que impactaran en vuestro trabajo los cambios normativos relativos a la sostenibilidad? ¿Cómo os preparáis para los cambios referidos al ámbito de la ESG?

Los cambios normativos de la CSRD (“Corporate Sustainability Reporting Directive”) tendrán un impacto significativo tanto en las empresas como en el trabajo de los auditores. Las implicaciones para las empresas europeas derivadas de esta nueva regulación son muy profundas en lo que a divulgación sobre sostenibilidad se refiere y afectará de forma escalonada según la tipología de empresa a los reportes a publicar a partir de 2025. Entre otras implicaciones, sitúa la información no financiera al mismo nivel que la información financiera, obliga en toda la Unión Europea a un proceso de aseguramiento por un tercero independiente de la información a publicar, instaura unos estándares comunes de reporting para toda Europa –“European Sustainability Reporting Standards” (ESRS)– y siempre bajo un análisis de materialidad de asuntos ESG desde una doble perspectiva, tanto financiera como de impacto.

Además, también se requiere el reporte y la verificación del nivel de alineamiento con la Taxonomía europea para actividades sostenibles. Un punto importante también es que, a partir de 2028, se deberán establecer marcos que permitan al auditor dar un aseguramiento razonable sobre la información de sostenibilidad.

Desde EY nos estamos preparando integrando de forma efectiva en equipos mixtos a los auditores financieros y a los auditores de sostenibilidad; formando y capacitando en materia ESG y de verificación de sostenibilidad a las nuevas incorporaciones en el área de Auditoría; potenciando perfiles en sostenibilidad muy especializados en riesgos sociales, derechos humanos, clima y cadena de aprovisionamiento; y equiparando los controles de calidad de la verificación de sostenibilidad a los existentes para la auditoría financiera.

e) ¿Cómo abordáis los cambios tecnológicos? ¿Cómo planteáis el reto tecnológico, tanto desde la perspectiva de organización interna como en la realización de los trabajos de auditoría?

La firma está en un proceso continuo de evolución e inversión para estar a la vanguardia de los cambios tecnológicos en el sector e integrarlos en nuestro día a día con un objetivo claro y sostenido en el tiempo: proporcionar auditorías de calidad a la vez que responder rápidamente a las exigencias y necesidades cambiantes de los reguladores, gobiernos y otras autoridades. Los cambios tecnológicos son una oportunidad de mejora a todos los niveles y, en este sentido, como ya se anunció, EY invertirá más de mil millones de dólares en una plataforma de última generación que incluye, entre otras tecnologías, inteligencia artificial.

La inversión se desplegará durante un periodo de cuatro años y se aplicará a los servicios de Assurance, incluidos los informes financieros y no financieros. Las tecnologías ya existentes de auditoría global se integrarán en una plataforma de última generación que combinará las fortalezas de ambas y se aprovecharán de las tecnologías avanzadas de los partners de EY para impulsar así una nueva generación de servicios de auditoría basados en datos.

La inversión se focalizará en tres áreas principales: acceso a datos y análisis avanzados, inteligencia artificial y experiencia de usuario. El objetivo final es proporcionar a los clientes un conocimiento más profundo de los datos que les ayuden a generar una mayor confianza entre sus accionistas y otros grupos de interés.

Esta integración y transformación de los servicios de auditoría se aprovechará de los sólidos cimientos que proporciona el conjunto de las tecnologías ya existentes a las que nos hemos referido anteriormente, incluida EY Canvas, la actual plataforma de auditoría global basada en la nube. A esta plataforma, uno de los sistemas B2B más potentes del sector, acceden más de 350.000 clientes y 120.000 profesionales de EY.

El programa de inversión también aprovechará el conjunto de analizadores de datos globales EY Helix y la metodología de auditoría global. Los equipos de EY utilizan estos analizadores para procesar más de 680.000 millones de líneas de datos financieros de empresas cada año, apoyando una transformación que nos permitirá analizar más datos financieros y no financieros, aprovechando nuevos análisis estadísticos y predictivos.

Estas capacidades y métodos mejorados tienen como objetivo facilitar la identificación de riesgos avanzados para mitigar así sus consecuencias, así como expandir los servicios de auditoría y ayudar a las empresas a generar mayor confianza en los mercados financieros.

9. FAURA-CASAS AUDITORS CONSULTORS, S.L.

Enrique de Fez
Gerent d'auditoria

Faura-Casas som una firma consolidada que es manté sólidament implantada en el sector públic i en els sectors de serveis i de la indústria, gràcies a la implementació de recursos adaptats a la situació específica de cada entitat, i tenim com a missió donar als clients un servei amb el màxim nivell de rigor tècnic dins d'un marc de qualitat i valors ètics.

a) Quins factors considereu clau en la vostra firma per mantenir els estàndards de qualitat?

Si bé l'objectiu de qualitat estava sent un dels aspectes que consideràvem fonamentals en la nostra activitat, els darrers requeriments normatius que regulen l'activitat de l'auditoria de comptes ens ha fet revisar els processos i sistemes de gestió de qualitat intern. Els factors que hem considerat com a línies bàsiques per mantenir els estàndards de qualitat són els següents:

- Orientació al client: El client és l'eix de la nostra activitat professional, l'origen i el destí dels nostres serveis, la seva satisfacció ha de ser el nostre objectiu bàsic, i l'assoliment de la qualitat, mitjançant l'acompliment dels requisits i la millora contínua, el nostre repte permanent. Es per això que Faura-Casas, mitjançant la implementació del seu sistema de qualitat vol afermar i consolidar la gestió dels seus processos i assolir el reconeixement i valoració dels seus clients.
- Professionalització i implicació de tot el personal: Les persones que integren l'equip de professionals de Faura-Casas són els transmissors bàsics i l'instrument clau del sistema de gestió de la qualitat, des de l'equip directiu fins a tots els col·laboradors de les diferents àrees i àmbits del servei. Això implica que calgui sensibilitzar i implicar tot el personal de la firma, tant sigui els que fan tasques d'atenció directa al client com aquells altres que tenen com a funció el suport intern, en el projecte de qualitat, potenciant la formació i preparació del personal i també procurant establir els canals de comunicació i participació interna necessaris.
- Èmfasi en la millora contínua: El sistema de gestió de la qualitat, mitjançant les diferents eines (la planificació, la mesura mitjançant indicadors i enquestes, etc.), ha d'integrar el canvi i l'adaptació dels nostres processos, potenciant la millora contínua en el desenvolupament de les nostres activitats, per tal d'ofrir un servei cada dia millor i més adient a les necessitats del client.
- Lideratge en l'impuls de la qualitat: els principis bàsics de la gestió de qualitat han justificat la creació d'un "Comitè de Qualitat", liderat per socis de la firma i també amb participació d'un gerent, que té com a objectius fonamentals establir les polítiques de la firma, definir normes i procediments, coordinar les accions de revisió de treball i impulsar mesures correctores.
- Comunicació de la política de qualitat: La política de qualitat de la firma es comunica a tot el personal. Així mateix, es procedeix a la inclusió de la comunicació de la política de qualitat en les reunions anuals amb el personal de la firma, i és un tema d'especial consideració en les sessions de formació interna.

- b) Com heu afrontat la implementació de la nova normativa de qualitat? Quines han estat les principals dificultats? Quins avantatges us aporta aquest nou model? En quin moment heu planificat el seguiment?

La implementació de la nova norma de qualitat, més enllà de visualitzar-la com un requeriment més de la nostra professió, l'hem volguda afrontar com una reflexió profunda de diferents aspectes, que si bé podem considerar que de manera implícita ja es tenien en compte, ha estat una oportunitat per actualitzar-los. La revisió s'ha dut a terme sobre aspectes que tenen a veure, entre d'altres, amb:

- La identificació i valoració de riscos de la nostra firma que puguin afectar la consecució dels objectius establerts, així com la manera de donar resposta o minimitzar-ne l'impacte, tant sigui mitjançant l'establiment de procediments, com de polítiques.
- La forma de govern i lideratge, ostentant la responsabilitat màxima el Comitè de Socis, format per la totalitat de socis de la firma i establint les seves responsabilitats.
- L'assignació de recursos, asssegurant que l'equip assignat a l'encàrrec compte de manera col·lectiva amb la competència i capacitat adequada per dur a terme l'encàrrec d'acord amb les normes tècniques i professionals i els requeriments legals.
- L'acceptació i realització d'encàrreecs, garantint el compliment d'aspectes com ara conflictes d'interès, capacitat tècnica, incompatibilitats i independència.
- La comunicació, fomentant que sigui recíproca entre tots els integrants de la firma.
- La revisió per part del Comitè de Qualitat de tots els esborranyys de l'informe, abstenint-se el soci signant, per tal d'assegurar la uniformitat de criteris establerts per la política de firma i l'acompliment dels estàndards professionals i legals que són d'aplicació. Així mateix, una vegada protocol·litzats els esborranyys, el Comitè revisa l'adequació de l'informe final amb la revisió prèvia realitzada.

En el nostre cas, com a firma multidisciplinar, ens hem trobat amb la dificultat de fer encabir els sistemes de gestió de qualitat en activitats d'auditories del sector públic amb les activitats d'auditoria del sector privat. Si bé, en essència i filosofia podem dir que cada vegada tenen més punts en comú, continua havent-hi fets diferencials que hem hagut de tenir en compte. En aquest sentit, la nostra firma té la certificació ISO 9001:2015, atorgada per Bureau Veritas Quality International (BVQI, sota l'acreditació ENAC) pels serveis d'auditoria i consultoria, la qual cosa ens permet encaixar la implantació dels sistemes de qualitat requerits per a l'activitat d'auditoria, dins de l'enfocament de qualitat global que donem a tots els nostres serveis. D'altra banda, el nou model ha comportat diferents avantatges. Entre d'altres, hi hauria el fet que els sistemes de gestió de qualitat intern de l'activitat auditora han deixat de funcionar aïlladament, i han passat a estar interconnectats amb el mateix sistema d'organització interna de la firma.

Pel que fa al seguiment dels procediments aplicats, hem establert una periodicitat mínima anual. Tanmateix, si en una periodicitat inferior es detecta algun fet rellevant, o si s'ha produït com a conseqüència d'un fet sobrevingut, els canals de comunicació establerts garanteixen que puguin ser actualitzats i/o modificats en funció de les circumstàncies.

- c) A part dels canvis derivats de la normativa de qualitat, heu implementat altres canvis en la firma el darrer any? Com plantegeu internament l'adaptació constant a canvis normatius, com ara l'adaptació a la NIA-ES 315R *Identificació i valoració del risc d'incorecció material, etc.*?

El darrer any, el procés d'adaptació als requeriments de qualitat ha estat el principal canvi en la nostra firma. Tanmateix, l'activitat auditora, com a part de l'entorn actual, està subjecte a canvis

constants i dinàmics. Amb l'entrada en vigor de la NIA-ES 315R, hi ha hagut aspectes que ens hem hagut de replantejar.

En especial, ens referim als aspectes relacionats amb les tecnologies de la informació, centrats en el coneixement dels controls sobre processos de les tecnologies de la informació i sobre els controls de processament de la informació, així com el mateix entorn de les tecnologies de la informació i els riscos valorats de l'ús de les TI. Per tal de donar resposta als aspectes relacionats amb les TI, ho hem abordat amb els següents punts fonamentals:

- Formar els equips d'auditoria en els requeriments i coneixement de l'entorn informàtic.
- Nomenar un enginyer informàtic i economista com a responsable de coordinació dels treballs de coneixement de l'entorn informàtic.
- Establir col·laboracions amb consultors externs en aquells projectes més complexos que requereixen la participació d'experts amb qualificacions especialitzades.

d) Com creieu que impactaran en la vostra feina els canvis normatius relatius a la sostenibilitat? Com us prepareu per als canvis referits a l'àmbit ESG?

Els canvis normatius, per una banda, i la mateixa societat, per una altra, fan que els aspectes relatius a la sostenibilitat s'hagin convertit en una de les principals preocupacions i reptes de la societat actual. L'efecte que l'activitat de les empreses té sobre el medi ambient (directament o indirectament), com impacten en el seu entorn social i el tipus de govern corporatiu (polítiques de transparència, codis de conducta o composició dels òrgans de govern), tenen cada vegada més pes en la presa de decisions i constitueix un procés transversal que afecta el conjunt de la societat.

Els auditors ja tenim experiència en la revisió d'informació de sostenibilitat, i en especial seguint les pautes marcades per l'ICJCE pel que fa als encàrrecs de verificació de l'Estat d'Informació No Financera (EINF). Poder prestar aquests serveis ens obliga a continuar complint amb els requisits de formació i d'examen en matèria de sostenibilitat, així com disposar dels prou recursos i personal capacitat per revisar-los. A nivell intern, un aspecte del qual ens sentim especialment orgullosos, és l'aprovació del pla d'igualtat aquest 2023, el qual implementa les mesures de prevenció i erradicació de qualsevol indicí de discriminació per raó de gènere en l'àmbit laboral, fomentant un escenari d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones amb l'objectiu de generar un mercat de treball just i competitiu.

e) Com abordeu els canvis tecnològics? Com plantegeu el repte tecnològic, tant des de la perspectiva d'organització interna com en la realització dels treballs d'auditoria?

La influència dels canvis tecnològics s'ha convertit en un dels principals reptes, i no estem parlant de curt termini, estem parlant de present. A nivell de realització dels treballs d'auditoria, més enllà de la necessitat d'equipar el personal de la nostra firma amb equips amb capacitats tecnològiques i prestacions més avançades, hem implantat sistemes d'intercanvis de fitxers o aplicacions amb prestacions que fins no fa gaire temps estaven més allunyades dels treballs d'auditoria més tradicionals. Per exemple, hem mirat d'equipar-nos amb aplicacions d'anàlisi de dades amb l'objectiu de visualitzar transaccions crítiques, analitzar poblacions i identificar tendències no raonables. A nivell organitzatiu interna de la nostra firma, el nostre repte és integrar cada vegada més els diferents sistemes utilitzats, als efectes de poder disposar de la informació comuna d'una manera més àgil i eficient. Interioritzar que adaptar-se als canvis tecnològics no és un objectiu que s'ha de complir en un moment determinat, és una filosofia de continuïtat en les nostres activitats, és el repte a mitjà termini que haurem d'assolir.

10. GABINETE TÉCNICO DE AUDITORÍA Y CONSULTORÍA, S.A.

Carlos Centeno
Soci

Gabinet Tècnic d'Auditòria i Consultoria, S. A. és una firma de serveis professionals constituïda l'any 1989. El nostre equip de professionals brinda una oferta de serveis basada en la qualitat, el rigor i l'excellència, així com en un profund coneixement sectorial, capaç de proporcionar solicions constructives que aportin valor afegit a cada organització, oferint experiència i solicions per a l'èxit dels seus negocis. L'alta especialització dels nostres serveis ens consolida com una firma líder en diversos sectors, com el de les administracions públiques, transports o entitats esportives.

a) Quins factors considereu clau en la vostra firma per mantenir els estàndards de qualitat?

Per a la nostra firma, resulta cabdal mantenir uns estàndards de qualitat que permetin:

- El compliment de les seves responsabilitats, d'acord amb la normativa reguladora de l'activitat d'auditòria i l'emissió d'informes d'auditòria de comptes adequats a les circumstàncies.
- Promoure la màxima qualitat de l'auditòria de comptes.

Els factors clau de la nostra firma per mantenir els estàndards de qualitat s'estructuren, seguint la mateixa normativa, en els aspectes següents:

1. Governanta i lideratge.

La direcció de la firma assumeix, proactivament, les responsabilitats següents:

- Liderar el sistema de gestió intern de qualitat, promovent la cultura interna de la qualitat com a element essencial, i assignant responsabilitats de direcció.
- Definir l'estratègia d'auditòria.

2. Ètica i independència, incloent-hi l'acceptació i continuïtat d'encàrrecs.

La firma estableix polítiques i procediments per assolir una seguretat raonable conforme tot el personal compleix amb els requeriments i valors que exigeix l'ètica, de tal manera que els encàrrecs es desenvolupin lliures de condicionaments.

Tot el personal de la firma s'ha d'adherir als estàndards ètics i professionals. La firma fomenta una cultura ètica i promoure la integritat, l'objectivitat, la confidencialitat i el respecte en totes les etapes de l'auditòria.

La independència és un principi fonamental en l'auditòria, i la firma té estableertes salvaguardes per garantir que les seves auditòries siguin objectives i que no hi hagi cap conflicte d'interessos que pugui comprometre la integritat i la imparcialitat dels resultats.

3. Recursos humans, incloent-hi contractació, formació, assignació a encàrrecs, avaluació, promoció i polítiques retributives.

Per al desenvolupament del nostre treball, resulta fonamental comptar amb un equip d'auditors altament competents i capacitats. Així, els professionals han de tenir els coneixements tècnics necessaris per dur a terme els treballs d'auditoria de manera eficient i efectiva, i la firma proporciona programes de formació contínua que permeten mantenir actualitzats els coneixements i habilitats de tot el personal.

4. Execució dels encàrrecs, incloent-hi supervisió i revisió.

Aquest factor comporta mantenir actualitzats els processos i controls interns amb l'objectiu de garantir la consistència i la qualitat en la realització dels encàrrecs, i implica establir directrius clares i procediments estandarditzats, així com comptar amb mecanismes de revisió i supervisió adequats per garantir la qualitat dels treballs que es porten a terme.

5. Revisió de l'eficàcia del sistema de control de qualitat intern.

Finalment, garantim la realització de revisions internes periòdiques dels treballs que s'han dut a terme per assegurar la qualitat i el compliment dels estàndards. Aquestes revisions ens permeten identificar les mesures correctives que s'han d'aplicar per millorar el sistema de qualitat intern, que en determinats casos donen lloc a la implementació de procediments addicionals.

També establim mecanismes de seguiment de les polítiques i procediments del sistema de gestió de la qualitat, tant per donar compliment al que estableix la norma com per assegurar-nos la millora continuada.

b) Com heu afrontat la implementació de la nova normativa de qualitat? Quines han estat les principals dificultats? Quins avantatges us aporta aquest nou model? En quin moment heu planificat el seguiment?

A partir del coneixement de la nova normativa de qualitat hem evaluat internament la situació de la nostra firma envers els nous requeriments, circumstància que ens ha portat a revisar polítiques i procediments, amb l'objectiu d'identificar aquells aspectes que requerien canvis o millores, tenint en compte els aspectes següents:

- Valoració dels riscos de la firma.
- Governança i lideratge.
- Requeriments d'ètica.
- Acceptació i continuïtat de clients i d'encàrrecs.
- Recursos humans, tecnològics, intel·lectuals i financers.
- Informació i comunicació.
- Revisions de qualitat dels encàrrecs.

Un dels reptes més importants ha estat aprofundir en el canvi cultural de la firma, que ha requerit transmetre a tot el personal la nova manera de treballar mitjançant sessions formatives.

La implementació de la nova normativa de qualitat ens ha permès millorar en la identificació dels riscos que afecten la qualitat dels nostres treballs, posant en marxa nous procediments i complementant-ne altres, en especial els de seguiments dels encàrrecs (nomenament d'inspectors, documentació dels seguiments, etc.). En aquest cas, els seguiments es fan continus, i les inspeccions d'expedients estan previstes per al quart trimestre d'aquest 2023.

- c) A part dels canvis derivats de la normativa de qualitat, heu implementat altres canvis en la firma el darrer any? Com plantegeu internament l'adaptació constant a canvis normatius, com ara l'adaptació a la NIA-ES 315R *Identificació i valoració del risc d'incorrecció material*, etc.?

A banda de la implementació de la nova normativa de qualitat, ens hem centrat especialment en l'adopció de canvis tecnològics que afecten els treballs d'auditoria que portem a terme.

Per a la nostra firma, i en general per a totes les firmes del sector, l'adaptació constant als canvis normatius és un repte important que requereix una gran dedicació, però que resulta fonamental per mantenir-se actualitzat, especialment amb l'extensa regulació que ens afecta dia a dia. Aquesta situació de canvi constant ens obliga a:

- Mantenir-nos informats dels canvis normatius mitjançant diferents canals, especialment dels recursos facilitats pel Col·legi de Censors Jurats de Comptes de Catalunya, així com de l'Instituto de Censores Jurados de Cuentas de España, per avaluar com ens poden afectar els canvis normatius.
- En el supòsit que els canvis normatius tinguin impacte, mitjançant un grup de treball intern específic avaluem els canvis que cal implementar, identificant els procediments que cal canviar o bé modificant-los per adaptar-nos al canvi.
- Finalment, organitzem sessions formatives per a tot el personal per explicar les noves implicacions en el treball que s'ha de desenvolupar.

En el cas concret de la NIA-ES 315R, la seva adaptació ha tingut un gran impacte en el nostre treball, especialment a l'hora d'identificar els controls que responen a riscos d'incorrecció material i aplicacions TI, i ha comportat modificar i incorporar nous procediments de treball, i hem dut a terme diverses sessions de formació amb l'objectiu de transmetre aquests canvis a tot el personal de la firma.

- d) Com creieu que impactaran en la vostra feina els canvis normatius relatius a la sostenibilitat? Com us prepareu per als canvis referits a l'àmbit ESG?

Els canvis normatius relatius a la sostenibilitat tindran un abast d'aplicació que inclourà, a més de les empreses cotitzades, determinades empreses no cotitzades per raó de dimensió, i comporten modificacions en les polítiques, en la definició dels seus objectius, en l'aplicació de mesures de prevenció, en la presentació dels informes de sostenibilitat i també en els procediments de verificació externa.

Aquesta nova situació comporta tenir coneixements específics que poden requerir de professionals especialitzats en sostenibilitat, perfils cada vegada més demandats, i constitueix un desafiament per a la nostra feina, ja que implica estar al dia en aquesta nova regulació i adaptar-se als canvis.

Pel que fa als canvis a l'àmbit ESG, hem començat a familiaritzar-nos amb els seus principis, els quals ens portaran a adoptar mesures per assegurar que la nostra firma pugui gestionar adequadament les noves qüestions, tant des de la vessant interna (adequat compliment en la nostra firma) com des de la vessant de la seva aplicació en les revisions dels informes de sostenibilitat dels nostres clients.

Com a factors clau per afrontar aquests canvis caldrà:

- Adquirir coneixements i comprensió profunda dels principis ESG.
- Revisar les polítiques i procediments interns.
- Comunicar el nostre compromís amb els tercers amb què operem.

- e) Com abordeu els canvis tecnològics? Com plantegeu el repte tecnològic, tant des de la perspectiva d'organització interna com en la realització dels treballs d'auditoria?

Els canvis tecnològics i els seus impactes, tant des de la perspectiva d'organització interna com en la realització dels encàrrecs, els abordem tenint en compte els aspectes següents:

Des de la vessant de l'organització interna, implementant una infraestructura tecnològica robusta. La nostra feina requereix l'ús de diferents eines i sistemes per gestionar i analitzar les dades, i això comporta disposar d'una infraestructura que permeti l'ús eficient i segur d'aquestes eines, incloent-hi l'adquisició de programari especialitzat i l'establiment de protocols de seguretat.

Des de la vessant de la realització dels encàrrecs, els canvis tecnològics que estem abordant estan centrats, especialment, en els aspectes següents:

1. Automatització de tasques repetitives

L'auditoria implica moltes tasques repetitives i, en determinats casos, de baix valor afegit, com per exemple la revisió de factures o les conciliacions de comptes. Un repte tecnològic important és identificar aquestes tasques i buscar maneres d'automatitzar-les mitjançant l'ús d'eines especialitzades, entre les quals s'inclouen sistemes avançats d'OCR. Aquesta automatització permet alliberar hores, que destinem a la realització de processos de més valor afegit en les àrees que requereixen d'una anàlisi més exhaustiva per la seva complexitat.

2. Millora de la seguretat de la informació

L'auditoria implica treballar amb dades sensibles i confidencials, amb la qual cosa resulta imprescindible garantir la seguretat de la informació durant tot el procés d'auditoria. Garantir aquesta seguretat implica la implementació de mesures de ciberseguretat, com ara l'encriptació de dades, l'establiment de controls d'accés i la formació del personal en pràctiques de seguretat.

Finalment, l'augment de la disponibilitat de dades i la millora de les tècniques d'anàlisi, fa que cada vegada sigui més necessari avançar en l'ús d'eines d'intel·ligència artificial i aprenentatge automàtic que ajudin a millorar la qualitat i l'eficàcia dels treballs d'auditoria. Aquest és el repte següent que tenim al davant i que cal abordar aviat.

11. GICAUDIT CONSULTING, S.L.P.

Albert Grebol
Soci

Gicaudit Consulting és una firma amb vint anys d'antiguitat especialitzada fonamentalment en auditores d'empreses nacionals i subsidiàries de grups internacionals, que abasta diferents àmbits de l'economia.

A més, també duem a terme treballs de revisió i verificació de documents comptables i altres estats financers, així com informes de procediments acordats de diferent índole i dictàmens periciais.

a) Quins factors considereu clau en la vostra firma per mantenir els estàndards de qualitat?

De cara a poder mantenir uns estàndards notables de qualitat en la nostra professió, sens dubte que ens hem de basar en els aspectes que tots ja tenim clars, quant a ser ètics, independents, objectius, competents tècnicament, etc. Amb tot, i per concretar-ho més, ens centrem en la formació continuada, encara que no només en aspectes tècnics d'auditoria, comptabilitat, fiscal, etc., sinó que des de ja fa molts anys destinem un seguit d'hores a formar-nos en tècniques informàtiques com, per exemple, de tractament massiu de dades, ja que ens permet poder augmentar l'abast de les nostres verificacions amb menys temps, i dedicar aquest temps a identificar aspectes més significatius per a l'auditoria i per al client auditat.

D'altra banda, també intentem no sobrecarregar-nos d'hores destinades a manats poc rendibles. Considero que és molt important no entrar en lluites de preus (malgrat que el negoci ha de continuar subsistint), perquè això únicament genera la prestació d'uns serveis que no tenen res a veure amb l'auditoria de qualitat, que tots hauríem de perseguir.

Aquests dos pilars, juntament amb els que he esmentat al principi d'aquest apartat, ens permeten poder treballar complint amb tot allò que ens marca la norma, quant a planificar adequadament els manats, executar-los eficaçment, dur a terme una supervisió acurada, emetre els informes corresponents de manera consistent amb allò que hem auditat i compilar els manats al llarg dels 60 dies següents a l'emissió de l'informe d'auditoria.

b) Com heu afrontat la implementació de la nova normativa de qualitat? Quines han estat les principals dificultats? Quins avantatges us aporta aquest nou model? En quin moment heu planificat el seguiment?

La nova normativa de qualitat ens ha representat tornar a rumiar en el negoci, però des de totes les vessants. No només des del punt de vista d'auditoria, sinó sobretot com a despatx professional. Així, mirant d'optimitzar tots els recursos, i relacionant les diferents vessants d'actuació que requereix la nova norma, ens ha permès millorar molts procediments interns.

La principal dificultat –com sempre– ha estat la interpretació dels textos legals. Per la qual cosa, considero que les normatives relacionades amb la nostra professió no tenen una base massa profunda de pràctica, i sobretot de pràctica en despatxos petits. La meva experiència d'haver estat

durant molts anys en una gran firma, em corrobora el fet que el legislador no pensa massa en els petits despatxos, sinó que ens exigeixen adaptar-nos a una normativa per a grans societats, sense unes pautes d'adaptabilitat gaire clares. Això ens ha exigit esforços importants per poder complir amb tot, però en una dimensió més reduïda.

En la pràctica, tot això ens ha requerit un munt d'hores dedicades a la lectura repetida de totes les normes, les assistències a sessions de la Corporació, reflexions profundes per tal de construir la nostra matriu de riscos, etc., amb l'objectiu de poder veure el nostre despatx des de "fora", i qüestionar-ho tot. Amb l'enfocament actual de la gestió de qualitat, no hi ha manuals "comuns" per a totes les firmes, sinó que hem de construir els nostres manuals segons la nostra realitat com a despatx professional, essent conscients que cadascun de nosaltres actua de manera diferent, dins del marc normatiu que ens envolta.

L'avantatge de dur a terme tot aquest procés que he descrit fins al moment, ha estat el fet de posar molt més ordre en el despatx (des del punt de vista d'organització interna, d'administració, de pensaments de futur, etc.), també plantejar-se riscos que fins a la data podia ser que ni tan sols haguéssim identificat, i en el fons, construir un despatx més professional, dins de la nostra petita dimensió com a firma.

Conceptes com "matriu de riscos", "mapa de calor", "anàlisi DAFO", etc., que era molt habitual sentir-ne a parlar en els nostres clients, han estat interioritzats i utilitzats en favor del nostre negoci. Així per exemple, la matriu de riscos, on ens hem qüestionat més de cent tipus de riscos, ens ha permès veure la realitat que ens envolta, i ser conscients que el nostre sector és prou important com per no fer les coses sense sentit.

I quant al seguiment de la gestió de la qualitat, la durem a terme almenys amb una periodicitat anual, on ens tornarem a replantejar, gràcies a la visió externa que mostra aquest, tot el que fem i com ho fem, així com assegurar-nos que en el futur podrem mirar de continuar sent eficients, eficaços, rendibles i complidors amb la normativa. I això ens ha de permetre continuar emetent informes d'auditoria adequats i amb uns estàndards de qualitat òptims.

- c) **A part dels canvis que es deriven de la normativa de qualitat, heu implementat altres canvis en la firma el darrer any? Com plantegeu internament l'adaptació constant a canvis normatius, com ara l'adaptació a la NIA-ES 315R *Identificació i valoració del risc d'incorecció material*, etc.?**

Lligat amb la primera pregunta, i per tal de poder implementar tots els canvis que ens imposa el regulador, només ens queda centrar-nos en la formació continuada rebuda de tercers i la que practica un mateix, essent aquesta última més important que la primera. Estem en una dinàmica continua de canvis (adaptacions de NIAs, novetats comptables, gestió de la qualitat, etc.), que no es pot assolir sense un gran esforç en hores i dedicació.

Les adaptacions constants que se'ns plantegen les hem d'afrontar amb un esperit positiu, ja que, per exemple, i pel que fa a les NIAs del grup "3" (com la NIA-315R), el seu estudi i adaptació ens permet poder obtenir un coneixement molt més profund de la societat que estem auditant, fet que redunda en una millor planificació dels manats i en una actitud fonamental per identificar els riscos més significatius en les empreses, fins i tot compartint els nostres coneixements amb aquestes empreses. En el sector de les petites i mitjanes empreses en què ens movem, el fet d'aprofundir en aquestes NIAs ens permet poder aportar un valor afegit al client que no s'obté revisant únicament factures. Tot això sempre mantenint la independència davant del client.

d) Com creieu que impactaran en la vostra feina els canvis normatius relatius a la sostenibilitat? Com us prepareu per als canvis referits a l'àmbit ESG?

Considero que per als petits despatxos d'auditoria, és un aspecte que únicament ens hi podrem trobar molt de tant en tant. Som despatxos amb clients que ni tenen més de 250 treballadors, ni actius per damunt dels 20 milions d'euros, ni facturacions per sobre dels 40 milions d'euros. Tanmateix, tenint en compte la tipologia dels continguts que s'han d'incloure en els Estats d'Informació No Financera (mediambientals, socials, de drets humans, de lluita contra la corrupció, etc.), així com el que vindrà amb els informes de sostenibilitat, considero que no podem assumir aquest tipus de verificacions si no disposem de prou recursos per poder donar un servei òptim. Realment, quan es parla de conceptes com la descarbonització, l'economia circular, el canvi climàtic o l'eficiència energètica, per posar-ne un exemple, s'ha de fer amb molta solvència. I més, si hem d'emetre un informe d'això.

Considero que la professió ha de ser conscient que aquest tipus de verificacions requereix d'uns coneixements que van més enllà de la nostra formació com a auditors, i que no s'haurien de dur a terme manats que puguin implicar l'emissió d'informes buits de continguts, i sense un treball professional que ho suporti. Per tant, qui vulgui oferir aquests serveis s'haurà de formar a consciència i de ben segur buscar aliances amb professionals en altres camps. Això no treu que no ens plantegem estar el dia dels canvis que estan venint, en especial, per avaluar, si en un futur poden tenir impacte en la tipologia dels nostres clients i, aleshores, poder determinar la manera d'afrontar-ho.

e) Com abordeu els canvis tecnològics? Com plantegeu el repte tecnològic, tant des de la perspectiva d'organització interna com en la realització dels treballs d'auditoria?

En la nostra firma, ara ja fa més de cinc anys que estem treballant de manera totalment digitalitzada. Realment, quan ja fa uns quants anys es va començar a dir que en un futur s'haurien de "compilar" les auditòries en format electrònic, ja em vaig plantejar d'organitzar les feines en el despatx d'una altra manera, molt més estructurada, i utilitzant les eines informàtiques com a continent dels nostres treballs.

A més d'assegurar-nos una millor qualitat en la feina, estimulava molt més el treball per a l'equip. De manera que tenim la feina centrada en màsters "estructurats" amb fulls de càcul que interactuen entre sí, i que al final del manat s'imprimeixen en format pdf, i tota la carpeta queda amb l'ordre predeterminat, i s'hi inclou tot allò que forma part de les evidències d'auditoria.

Així, el fet d'haver-nos avançat ens va permetre que des del mes de juliol passat poguéssim compilar electrònicament tots els manats d'auditoria sense cap tipus d'incidència, complint amb els requeriments i terminis que assenyala la norma.

Realment, després de més de 30 anys en aquesta professió, he viscut molts canvis normatius i de maneres de treballar, que l'únic que m'han fet és estimular la creença que sense canvis no podríem avançar, etc., i aquesta sembla la tònica dels temps que ens ha tocat viure, tot i que en molts moments pensem que aquesta voràgine normativa hauria d'aturar-se en algun moment i donar temps per a una reflexió pausada.

12. GM AUDITORS, S.L.

David Sallán

Socio

GM AUDITORS, S.L., una de las firmas pioneras de la auditoría en nuestro país, se remonta al 28 de enero 1966, fecha del primer informe emitido por nuestro fundador Ricard García Micola, quien, años más tarde, y junto con un grupo de colaboradores, transformó su despacho profesional de auditor, en la que sería la 1era sociedad de auditoría miembro del Instituto de Censores Jurados de Cuentas de España. Su número de inscripción en el Instituto, el 1, lo sigue ostentando hoy GM AUDITORS, S.L. Nuestro objetivo fundamental se centra en la auditoría de cuentas y en la consultoría de servicios relacionados con la misma. Los destinatarios de nuestros servicios son entidades pertenecientes a cualquiera de los tres sectores, el empresarial, el público y el social. Desde nuestra oficina establecida en Barcelona damos cobertura a clientes ubicados por todo el territorio español.

a) ¿Qué factores consideráis claves en vuestra firma para mantener los estándares de calidad?

En nuestra firma consideramos que el equipo humano es la base principal para mantener la calidad. Sin un equipo preparado, con experiencia y motivado con la profesión sería imposible, actualmente, cumplir con las exigencias que nos establece la legislación y nuestros propios clientes. Para conseguirlo debemos evolucionar constantemente nuestros procedimientos de auditoría, y no sólo me refiero a evolucionar nuestros papeles de trabajo, si no también, por ejemplo, a adaptar nuestras comunicaciones con el cliente o las del equipo de auditoría. El objetivo que nos marcamos es adaptarnos a la normativa pero intentando que la eficiencia de nuestro servicio no disminuya. Aumentar la calidad destinando más horas de trabajo es fácil, pero evidentemente no es el objetivo. Es por ello que la calidad la tienen que asumir todos los integrantes de la firma para que esté implícita en todas nuestras tareas desde el inicio y no se convierta en un coste para la firma. Estamos convencidos de que para mantener la calidad en una firma de auditoría se debe minimizar la rotación de personal, por lo que dedicamos gran parte de nuestros esfuerzos en fidelizar y consolidar a nuestros auditores para evitar la fuga de talento.

Creemos, por tanto, que la formación, la adaptación a los cambios tecnológicos y la preparación de los auditores debe ser continua, tanto en los aspectos técnicos de las materias relacionadas con la contabilidad como en los aspectos que hacen referencia a la calidad de los despachos de auditoría. La inversión en nuevas tecnologías en los próximos años será inevitable para cualquier profesional del sector.

b) ¿Cómo habéis afrontado la implementación de la nueva normativa de calidad? ¿Cuáles han sido las principales dificultades? ¿Qué ventajas os ha aportado este nuevo modelo? ¿En qué momento habéis planificado realizar el seguimiento?

La implementación de la nueva normativa ha sido relativamente sencilla en nuestra firma debido a que partíamos de un manual de calidad que llevaba ya muchos años aplicándose. Era un manual que había estado revisado por nuestro supervisor, que lo habíamos desarrollado y puesto en común con

otros compañeros y firmas de la profesión, y que nos había permitido disponer de una herramienta muy adaptada a nuestro tamaño y a nuestra forma de trabajar.

Realmente, nuestro punto de partida, creo, que era muy bueno. A pesar de ello, el planteamiento del nuevo manual de gestión de la calidad nos ha permitido adaptarnos, si cabe, aún más a la realidad de nuestra firma. El enfoque de riesgos nos ha llevado a dar importancia a los riesgos reales que tenemos y dejar de lado algunos procedimientos que no aportaban calidad a nuestros procedimientos. Se trata de una herramienta mucho más flexible que la anterior y que deberemos ir actualizando continuamente para que cumpla con los objetivos que tiene. La gran dificultad que tenemos las firmas pequeñas y medianas es la parte del seguimiento del manual, disponer de profesionales preparados y que no estén involucrados en los trabajos de auditoría para garantizar su independencia, es, en ocasiones, complicado.

- c) Aparte de los cambios derivados de la normativa de calidad, ¿habéis implementado otros cambios en la firma en el último año?, ¿cómo planteáis internamente la adaptación constante a cambios normativos, como puede ser la adaptación a la NIA-ES 315R *Identificación y valoración del riesgo de incorrección material, etc.?*

Constantemente estamos implementando cambios en la forma de trabajar, no tanto motivados por los cambios normativos, que también, si no debido a las nuevas tendencias de trabajo que nos encontramos en nuestros clientes. El trabajo a distancia y, lamentablemente, muchas veces dilatado en el tiempo, nos está obligando a innovar en nuestros procedimientos de auditoría. Nuestro objetivo es no perder la eficiencia en auditorías que históricamente hacíamos de forma continuada y presencial en su totalidad a lo largo de unas semanas y que ahora estamos ejecutando durante meses de forma discontinua. Es un reto que no se puede superar si no cambiamos nuestros procedimientos y dinámicas de trabajo, e incluso los perfiles de nuestros profesionales.

Los cambios normativos siempre plantean dificultades, porque nos obligan a formarnos y adaptar nuestros procedimientos, lo cual implica invertir tiempo que no podemos repercutir directamente a nuestros clientes. Existe un proceso de formación interno que no siempre es fácil coordinar con nuestra actividad, considero que es algo inherente a nuestra profesión y que debemos afrontar con la máxima motivación. Al final, estos cambios pueden convertirse en una oportunidad para nuestro crecimiento profesional y nos permiten diferenciarnos de otros profesionales.

- d) ¿Cómo creéis que impactaran en vuestro trabajo los cambios normativos relativos a la sostenibilidad? ¿Cómo os preparáis para los cambios referidos al ámbito de la ESG?

El impacto no lo tenemos evaluado, aunque creemos que no debería ser importante por el perfil de clientes que tenemos. Nos estamos preparando a nivel técnico para afrontar las posibles oportunidades que puedan surgir, pero sobre todo, para poder dar respuesta a nuestros clientes de auditoría.

Los importantes cambios que están habiendo en este ámbito, y sobre todo, lo rápido que se producen dificultan mucho la tarea a todos los agentes involucrados. Las empresas de tamaño medio o pequeño normalmente no disponen de recursos, ni departamentos específicos que puedan generar la información que se les está requiriendo y que, en ocasiones, debido al tamaño o sector tampoco se sienten motivadas para invertir en ello. Y en cuanto a los auditores, dependiendo del tipo de cliente, debemos tener una formación muy específica del sector más allá del ámbito contable, y seguramente necesitaremos de la ayuda de profesionales de otros ámbitos para verificar según qué información. Se trata de información no financiera, por lo que debemos formarnos ampliamente en temáticas no financieras para poder ofrecer un servicio que esté a la altura de lo que nos solicita la sociedad.

No todos los perfiles profesionales que actualmente están trabajando en nuestras firmas se sienten motivados por estas nuevas líneas de actividad, lo cual también genera a las firmas dificultades para formar a nuevos profesionales en este ámbito.

e) ¿Cómo abordáis los cambios tecnológicos? ¿Cómo planteáis el reto tecnológico, tanto desde la perspectiva de organización interna como en la realización de los trabajos de auditoría?

Efectivamente, los importantes cambios tecnológicos que estamos sufriendo nos afectan desde dos vertientes, como auditamos a nuestros clientes y como nos organizamos. La parte de procedimientos de auditoría es la más compleja, ya que los circuitos administrativo-contables de nuestros clientes pueden ser más o menos intensos en tecnología, por lo que no es tanto lo que queramos hacer si no lo que podemos hacer. Nos ha pasado en más de una ocasión que hemos desarrollado una idea o procedimiento nuevo para implantar en nuestros papeles de trabajo que después no hemos podido aplicar de forma masiva a todos los clientes debido a la diversidad de sus desarrollos tecnológicos. Por este motivo somos muy proactivos ante cualquier novedad u oportunidad que pueda surgir derivada de un cambio tecnológico de nuestros clientes.

Los cambios tecnológicos en la organización interna y comunicaciones con nuestros clientes han sido los más evidentes y los que más cambios nos han motivado. El disponer de la información actualizada al instante y en cualquier dispositivo, nos ha facilitado el trabajo en equipo y la relación con nuestros clientes. Ahora podemos colaborar de manera más efectiva y fluida, compartir documentos y realizar el seguimiento de tareas de forma más ágil que hace apenas cinco años. El cambio es significativo.

Un nuevo frente que se abre y que creemos que tendrá un impacto importante en nuestro trabajo será la utilización de la inteligencia artificial. No tenemos ni idea de cómo y cuándo, pero tenemos claro que será un recurso más que utilizaremos en nuestro día a día y que nos permitirá analizar grandes cantidades de datos para extraer conclusiones en segundos sobre tendencias, errores o duplicidades, por poner algunos ejemplos. No obstante, esta tecnología creo nunca podrá sustituir el juicio del auditor. La inteligencia artificial la encontraremos en nuestras firmas, pero también en nuestros clientes lo cual será un reto para el auditor. No es lo mismo hablar de criterios o estimaciones contables con un director financiero que comunicarse con el ordenador de IA encargada del departamento. Es decir, no podemos perder de vista la IA ya que tendremos que convivir con ella en los próximos años, por lo que debemos saber utilizarla para ofrecer a nuestros clientes una mayor eficiencia y calidad en nuestros servicios.

13. GNL RUSSELL BEDFORD AUDITORS, S.L.

Jacobo García- Nieto
Socio

GNL Russell Bedford es una firma de asesoramiento multidisciplinar que presta servicios profesionales desde 1983. Estamos especializados en auditoría y *financial advisory services*, asesoramiento fiscal, contable-financiero y laboral con un enfoque sectorial, adaptándonos a las necesidades específicas de cada uno de nuestros clientes. Russell Bedford International es miembro de pleno derecho del Foro de Firmas de IFAC. Tiene un programa de garantía de calidad coordinado a nivel mundial y está comprometida con el uso de las Normas Internacionales de Auditoría (ISA).

a) ¿Qué factores consideráis claves en vuestra firma para mantener los estándares de calidad?

La sociedad está cambiando, pero, afortunadamente para nosotros, el conocimiento y la credibilidad serán cruciales para la sociedad del futuro. La información es el combustible del siglo XXI, pero la información sin credibilidad no sirve de nada. Cada vez se exige más confianza y fiabilidad en la información y más transparencia, y los auditores estamos cualificados para garantizar esa transparencia y fiabilidad de la información financiera y no financiera.

Nosotros siempre hemos defendido que detrás de la revolución digital y tecnológica hay personas. El factor humano no desaparece, sino que se potencian aún más las capacidades que nos caracterizan y diferencian de cualquier sistema tecnológico, por más evolucionado o inteligente que pueda parecer.

Son las personas las que impulsan las empresas. Y nosotros prestamos servicios a esas personas que están detrás de cada negocio, a esos líderes y a sus grupos de interés, ofreciendo criterio y asesoramiento profesional independiente.

Se trata, de hecho, de una oportunidad para potenciar el papel de las firmas de auditoría como asesores de confianza centrados en el crecimiento y el éxito de los clientes, para convertirnos en asesores empresariales de referencia, poniendo el foco en las personas que están al frente de las empresas, y convertirnos no sólo en sus auditores, sino en sus compañeros de viaje.

Desde Russell Bedford somos conscientes que ofrecer un servicio de calidad a nuestros clientes empieza por un funcionamiento interno óptimo. Una planificación y un adecuado dimensionado de recursos son claves para asegurar que las cargas de trabajo del equipo sean eficientes, asignando los perfiles profesionales más adecuados en cada uno de los casos en base a sus conocimientos y capacidades. También hay que incidir en la importancia de anticiparse a los procedimientos y las solicitudes para minimizar los posibles imprevistos en el transcurso de la temporada, así como realizar las supervisiones suficientes para asegurar que los encargos se han realizado siguiendo todos los requerimientos necesarios.

Para optimizar la eficiencia del equipo es fundamental automatizar los procedimientos de carácter más mecánico, así como facilitar herramientas que permitan trabajar a los equipos de manera ágil y, en consecuencia, dedicar más tiempo a aquellos aspectos que requieren una atención especial, buscando siempre potenciar una opinión independiente basada en el rigor y el criterio profesional.

Dentro del sector de la auditoría existe una tendencia en la pérdida del talento y una dificultad para retener y potenciar a los jóvenes profesionales. Para dar continuidad a la profesión es indispensable incentivar los nuevos auditores para que se formen y quieran continuar creciendo dentro de la auditoría. En Russell Bedford trabajamos en el bienestar y la motivación de los equipos para que el compromiso con la firma crezca y que esto se traduzca en un mejor rendimiento.

Una de las medidas para promover este bienestar es fomentar la colaboración del personal y hacer partícipes de los objetivos globales a todas las personas trabajadoras en todos los niveles. Por causas externas, es inevitable toparse con imprevistos que pueden incrementar, en momentos concretos, las cargas de trabajo. Es importante incidir en la colaboración entre los diferentes equipos de forma habitual, cosa que ayuda a mantener una comunicación fluida, y documentar aquellos aspectos técnicos específicos o cambios normativos durante los encargos, que pueden servir de referencia a los compañeros en otros casos similares.

- b) **¿Cómo habéis afrontado la implementación de la nueva normativa de calidad? ¿Cuáles han sido las principales dificultades? ¿Qué ventajas os ha aportado este nuevo modelo? ¿En qué momento habéis planificado realizar el seguimiento?**

Nuestra metodología está cambiando desde el sistema de muestreo utilizado no hace tantos años al análisis masivo de datos para extraer conclusiones sobre el negocio, no sólo verificando información financiera y no financiera sino identificando y mitigando riesgos importantes del negocio y apoyando a las empresas en su crecimiento orgánico e inorgánico, dando un servicio de mayor valor añadido frente a la mera verificación.

El seguimiento del sistema de gestión de la calidad, especialmente en la valoración de los riesgos, es una necesidad de carácter permanente. Durante el trabajo de auditoría se realiza una evaluación inicial de los riesgos y en el transcurso de esta, se tienen en cuenta tanto los riesgos iniciales como los que pueden surgir en la medida que se obtiene nueva información. Esta metodología tan integrada en los procedimientos de auditoría se traslada al sistema de gestión de la calidad, asegurando que todos los actores relevantes de este seguimiento la tengan presente y lo apliquen de forma metodológica.

La nueva normativa de calidad es un cambio regulador que afecta de forma transversal a la manera de organizarnos, y ha planteado ciertos retos a nivel firma. Una de las dificultades más destacables es la interpretación de la nueva normativa.

En el seno de nuestra firma, y dada su dimensión, la comunicación fluida es un valor intrínseco que facilita la supervisión directa y la subsanación de errores, asegurando la calidad del servicio. A su vez, permite crear un espacio de reflexión a nivel interno, donde formular las preguntas necesarias que lleven a una mejora transversal de la firma.

Esta característica, sumada a los esfuerzos realizados en 2022, nos ha permitido anticiparnos a los requerimientos de la nueva norma, y trabajar en un Sistema de Gestión de Calidad que se está implementando en 2023.

La reciente puesta en marcha de un nuevo ERP para la gestión interna nos ha permitido optimizar el proceso de revisión de la independencia y compatibilidad a la hora de aceptar o renovar los encargos, facilitando la valoración de los requisitos éticos relevantes para la ejecución del encargo.

Además, la incorporación de una persona responsable del departamento de RRHH ha significado una revisión y actualización de la política formativa de todos los equipos. De ello se deriva un plan de formación anual específico para el equipo de auditoría, en el cual se incluyen sesiones formativas en

el Col·legi de Censors Jurats de Comptes de Catalunya, así como sesiones monográficas internas conducidas por especialistas de la firma.

En 2023, se ha potenciado la máxima involucración tanto de los responsables como de los equipos de todos los departamentos de la firma en la implementación del nuevo Sistema de Gestión de Calidad y la planificación de su seguimiento.

- c) Aparte de los cambios derivados de la normativa de calidad, ¿habéis implementado otros cambios en la firma en el último año?, ¿cómo planteáis internamente la adaptación constante a cambios normativos, como puede ser la adaptación a la NIA-ES 315R *Identificación y valoración del riesgo de incorrección material*, etc.?

En un ambiente empresarial constantemente cambiante, la adaptabilidad es una capacidad crucial que hemos interiorizado en la estrategia y en la cultura de la firma.

A mitad de 2022, se implementó un nuevo sistema ERP en toda la organización que ha posibilitado un seguimiento más exhaustivo de las actividades, la planificación y la ejecución de los proyectos, así como la recopilación de datos que nos permiten un análisis y un control detallado del rendimiento interno, para continuar optimizando todos los procesos, en nuestra búsqueda de la mejora continua.

Por otro lado, para adaptarnos a los constantes cambios normativos, miembros clave dentro de cada departamento realizan formaciones externas de estas novedades legislativas. Entre estos miembros se llega a un consenso y se evalúa cómo pueden influir estos cambios en la forma en que trabajamos, y finalmente se realiza una sesión interna sobre las implicaciones que pueden tener en nuestros procesos. Asimismo, a lo largo del año se llevan a cabo sesiones regulares sobre aquellos aspectos que puedan afectar a nuestra actividad y a la prestación del servicio de auditoría de forma más inmediata.

De igual modo, con la incorporación de nuevos encargos de auditoría global en relación a clientes del sector de las tecnologías de la información, hemos revisado, diseñado y consensuado con nuestras firmas de la red RB la aplicación de nuevos controles sobre procesos de tecnologías de la información, controles de procesamiento de información en el Entorno de TI, para responder a riesgos derivados del uso de las TI.

- d) ¿Cómo creéis que impactaran en vuestro trabajo los cambios normativos relativos a la sostenibilidad? ¿Cómo os preparáis para los cambios referidos al ámbito de la ESG?

Hoy las empresas son más complejas, y la legislación es mucho más amplia. Es imposible saberlo todo, por lo que necesitamos equipos multidisciplinares formados por profesionales especializados en sectores o disciplinas concretas.

El denominador común de firmas pequeñas y medianas es que nos centramos en nuestra oferta de servicios, explotando nuestra capacidad de enfoque boutique y nuestro amplio conocimiento del mercado local, con equipos altamente cualificados y especializados para dominar los negocios e industrias locales tradicionales. Nos diferenciamos por nuestra capacidad para ofrecer un asesoramiento totalmente personalizado, gracias a una relación muy estrecha entre socios y clientes.

Los últimos cambios a nivel legislativo incrementan la tendencia a conformar equipos de trabajo multidisciplinares en el seno de las empresas, y esto se traslada también al campo de la

sostenibilidad. En los últimos años, los retos que se presentan en materia de ESG (medio ambiente, social y gobernanza) son cada vez más complejos, y se ha generado la necesidad de contar con profesionales especializados, que puedan velar por la aplicación de políticas sostenibles a nivel estratégico, y trasladarlas a todos los niveles de la empresa, para lograr encontrar soluciones que generen un impacto positivo y a la vez aporten valor a la competitividad y reputación del negocio.

En Russell Bedford, contamos con un Departamento de Sostenibilidad e Impacto, formado por especialistas en materia de ESG, a través del cual se colabora con el área de auditoría en los trabajos donde es aplicable la verificación de los Estados de Información No Financiera.

Con esta nueva área de servicio, logramos acompañar a las empresas a navegar por un entorno cada vez más estricto, marcado por una mayor presión regulatoria, un cambio en los patrones de compra hacia productos más sostenibles y un creciente interés por parte de los inversores en analizar y medir sus inversiones bajo criterios ESG.

e) ¿Cómo abordáis los cambios tecnológicos? ¿Cómo planteáis el reto tecnológico, tanto desde la perspectiva de organización interna como en la realización de los trabajos de auditoría?

Ante los rápidos avances que se están produciendo en el mundo debido a la revolución digital y tecnológica, las firmas nos vemos obligadas a implementar cambios para afrontar los retos del futuro. Durante los últimos años, se han producido importantes transformaciones tecnológicas que han tenido un impacto significativo en la forma en que trabajamos.

Todo apunta a que esta tendencia continuará evolucionando y desarrollándose en los próximos años, de forma que, ante las oportunidades que presenta este nuevo paradigma digital, buscamos adaptarnos en este entorno en constante evolución.

En Russell Bedford, ya hace unos años que iniciamos nuestra transformación, para dar respuesta a la demanda de especialización en sectores tecnológicos como *big data*, *business intelligence* o los circuitos automatizados de control interno.

Desde la perspectiva interna de la firma, recientemente se ha creado un departamento de Transformación Digital, que trabaja muy estrechamente con el equipo de IT y de negocio, para trasladar los adelantos en tecnologías digitales, inteligencia artificial y análisis de datos tanto a los procedimientos internos como a la prestación del servicio a nuestros clientes.

La evolución tecnológica y su aplicación a la empresa nos ha brindado la oportunidad de automatizar y optimizar los procedimientos de auditoría, permitiéndonos ser más eficientes. La trayectoria y el esfuerzo del equipo de IT en la aplicación de herramientas tecnológicas en el seno de nuestra firma nos ha permitido anticiparnos y asegurar que estamos actualizados en todo momento para poder actuar de forma ágil y abordar las crisis y los contratiempos ante situaciones inesperadas.

En relación con las medidas de seguridad dentro del entorno tecnológico, el rápido desarrollo e implementación de herramientas tecnológicas en la firma ha exigido y exige día a día poner la ciberseguridad a la cabeza de las prioridades para proteger los datos tanto internos como de nuestros clientes.

De igual modo, el diseño de nuevas pruebas de auditoría gracias a las herramientas tecnológicas nos permite obtener un mayor grado de seguridad en nuestro trabajo, a medida que los clientes también se adaptan a las nuevas tecnologías en sus propios procesos internos.

14. GRANT THORNTON, S.L.P.

Gemma Soligó
Sòcia

GRANT THORNTON és una de les firmes líders en l'àmbit mundial de serveis professionals d'auditoria, consultoria de negoci, tecnologia i innovació i assessorament fiscal, legal, financer, laboral i *outsourcing*.

Pertany a una de les organitzacions i xarxa líders en serveis professionals arreu del món, Grant Thornton International, amb més de 68.000 professionals presents en més de 140 mercats. A Espanya, compta amb un equip multidisciplinari, transversal, amb experiència i visió empresarial, que dona servei en 12 oficines repartides per tot el territori nacional.

a) Quins factors considereu clau en la vostra firma per mantenir els estàndards de qualitat?

Els factors estan determinats per la mateixa normativa i per la mateixa dinàmica de la gestió. De tots els factors, l'inicial ha estat tenir ben dissenyat i implementat el **procés d'identificació i valoració dels riscos** de qualitat, segons els objectius que ha de seguir el sistema de gestió de la qualitat de la firma. En aquest procés, és molt important ser crítics, realistes i rigorosos per poder dissenyar i implementar les respostes adequades i respondre-les adaptant els sistemes i procediments de la firma segons aquesta anàlisi.

En tot aquest procés, és fonamental que els òrgans de govern de la firma s'hi involucrin. Per aquest motiu, i en relació amb el component de **Govern i Lideratge**, hem donat una gran importància al compromís de la firma amb la qualitat i que el seu govern proporcioni una cultura que la consideri i es requereixi en tots els àmbits. Els dirigents som els responsables de la qualitat, de retre comptes i de demostrar el compromís amb la firma, i això també ha de quedar evidenciat per a les nostres actuacions i comportaments. Tanmateix, és molt important disposar d'una estructura organitzativa adequada per al sistema de gestió de la qualitat de la firma, així com la planificació i obtenció dels recursos necessaris.

El **procés de seguiment i correcció** s'ha estructurat, seguint el que diu la norma, per avaluar el disseny, implementació i funcionament del sistema de gestió de la qualitat, permetre identificar deficiències i prendre les mesures correctores necessàries. Aquest procés és bàsic per a les actualitzacions i millora contínua del sistema de gestió de la qualitat.

Altres aspectes necessaris per mantenir els estàndards de qualitat que cal destacar, són:

- Formació de tots els professionals, no només els d'auditoria, sinó d'altres línies, així com departaments interns i d'estructura.
- Clara assignació de responsabilitats, funcions i tasques que permeti la coordinació del sistema i que hi hagi una divulgació efectiva i evident a tot el personal.
- Importants inversions en digitalització per a la implementació de controls preventius i detectors, seguiment continuat i disseny àgil davant de canvis en els riscos i respostes a aquests canvis.

- b) Com heu afrontat la implementació de la nova normativa de qualitat? Quines han estat les principals dificultats? Quins avantatges us aporta aquest nou model? En quin moment heu planificat el seguiment?

La nova norma de control de qualitat interna “Gestió de la qualitat en les firmes d’auditoria que realitzen auditòries d’estats financers” (NIGC1-ES) que substitueix l’anterior norma “Norma de Control de la Qualitat Interna dels auditors de comptes i societat d’auditoria” (NCCI), tal com indica el seu nom, s’ha centralitzat en la gestió de la qualitat i comença des d’un enfocament de riscos una vegada s’han establert els objectius de qualitat que ha de seguir el sistema.

En la nostra firma hem creat vuit grups de treball sobre la base dels components que preveu la norma, i cadascun està liderat per un responsable encarregat d’establir els objectius de qualitat, identificar i valorar els riscos per aconseguir aquests objectius, així com el disseny i implementació de respostes per respondre a aquests. Tot això ha estat supervisat i liderat pel departament de pràctica professional.

En aquest procés, hem comptat amb el suport de la nostra xarxa internacional que ha dut a terme diferents sessions formatives, reunions entre diferents firmes membres de la xarxa, així com el desenvolupament de plantilles per monitorar i documentar la implantació de la norma. Seguint les directrius de la nostra xarxa, s’ha creat la figura de l’ISQM1 Champion, que ha participat activament en tot aquest procés.

Es va establir un calendari intern, en línia amb les exigències de la nostra xarxa, que preveia una sèrie de passos per poder arribar a la implementació en la data límit que estableix la normativa (tant nacional com internacional) i que ha consistit en grans línies en:

- Establir els objectius de qualitat.
- Identificar i valorar els riscos i fer-ne una ponderació quantificada.
- Fer-ne una anàlisi detallada, establint les respostes necessàries iavaluant l'actualització necessària de procediments.
- Preparar el Manual de Gestió de la Qualitat en línia amb aquesta anàlisi.
- Planificar i iniciar els corresponents test per avaluar la implementació en cada component.
- Actualitzar les eines necessàries per al procés de seguiment anual.

Hem comptat finalment amb una aplicació creada per una firma de la xarxa, en la qual s’han inclòs els objectius, riscos i respostes definits per a cada component, i que permet la realització de test d’autoavaluació (avaluació del disseny i implementació de les respostes apropiades i si aquestes operen de manera eficaç), així com el seguiment anual.

Sens dubte, el major repte per a la implementació de la norma, tal com hem indicat en la pregunta anterior, ha estat identificar, mesurar i classificar els riscos de manera crítica i realista i el seu impacte en la qualitat. A més, haver de considerar els processos transversals i d’involucrar diferents departaments (com per exemple, comunicació o recursos humans) que no formen part de la línia d’auditoria, però que necessàriament són part del sistema de gestió de la qualitat, ha estat una altra dificultat, i s’ha considerat així mateix que tot això implica una inversió de recursos considerable.

El principal avantatge de la implementació de les noves normes de qualitat és passar de l’enfocament reactiu sota l'estàndard anterior a un enfocament proactiu basat en un enfocament de riscos per aconseguir els objectius de qualitat.

Un altre avantatge és que l'estàndard també requereix un govern i un lideratge més sòlids, i s’ha de reconèixer l’impacte que en tota la firma pot tenir la importància de la promoció de la cultura de la qualitat per part del personal líder de la firma. Els líders han d’avaluar i després conoure si el sistema

ha aconseguit els seus objectius. Si no és així, caldrà prendre mesures per abordar-ho. Com a firma, seguint la normativa, haurem d'avaluar, adaptar i millorar el sistema de gestió de la qualitat anualment, per la qual cosa l'hem dissenyat perquè ens permeti i promogui una actualització contínua d'aquest.

- c) A part dels canvis derivats de la normativa de qualitat, heu implementat altres canvis en la firma el darrer any? Com plantegeu internament l'adaptació constant a canvis normatius, com ara l'adaptació a la NIA-ES 315R *Identificació i valoració del risc d'incorecció material*, etc.?

L'actualització normativa constant comporta estar sempre preparat per poder-hi respondre de manera àgil i eficaç. Això implica dedicar importants recursos a la formació interna i a l'adaptació de la nostra metodologia. Si bé la nostra xarxa internacional ens dona suport quant a canvis en la normativa internacional i en la metodologia comuna de la xarxa, els nostres esforços s'han de centrar en la seva adaptació als requeriments en l'àmbit nacional i en la transmissió i formació a tots els professionals.

En aquest sentit, per exemple, la NIA 315 Revisada ha comportat una aplicació més consistent de l'enfocament de riscos i unes respostes més centrades partint d'una anàlisi prèvia, amb guies detallades per a la revisió de les tecnologies de la informació. Es fa cada vegada més evident la necessitat de nous requeriments de formació que comporta l'entorn canviant, tant en les societats com en les capacitacions dels auditors, a favor de la seva adaptació i la millora de l'eficiència en les auditories.

D'altra banda, no oblidem que l'any 2023 han entrat en vigor la NIA 220 Revisada i la NIGC2, i han requerit modificacions necessàries en la metodologia per recollir els requeriments de les noves normes en les auditories dels comptes anuals o estats financers del exercicis que s'iniciïn l'1 de gener del 2023.

Atès que tot això està afectant els nostres auditors, la nostra firma està en procés d'adopció d'una nova eina per a la gestió i documentació de les auditories i aplicació de la metodologia LEAP desenvolupada per la nostra xarxa que significa *Liderar una Pràctica d'Auditòria Eficaç*, una transformació enfocada en lideratge, excel·lència tècnica i un alineament amb les Normes Internacionals d'Auditòria. Els pilars en els quals es fonamenta LEAP són la metodologia, la formació i la tecnologia i comportarà una dedicació de recursos significativa però convençuts que ens proporcionarà millores paleses en la qualitat de les nostres auditories.

- d) Com creieu que impactaran en la vostra feina els canvis normatius relatius a la sostenibilitat? Com us prepareu per als canvis referits a l'àmbit ESG?

Les obligacions cada vegada més grans en matèria de sostenibilitat ja fa anys que estan obligant les firmes d'auditòria a adaptar-se per donar resposta als nous requeriments, tant normatius com de la societat en general. Els auditors, sens dubte, tenen i tindran un rol bàsic a donar fiabilitat als diferents indicadors ESG (mediambientals, socials i de governança) i, d'aquesta manera, poder transmetre confiança als diferents *stakeholders* usuaris de la informació no financerà.

En el nostre cas, el punt d'inflexió va ser l'entrada en vigor de la Llei 11/2018 en matèria d'informació no financerà i diversitat. L'impacte més directe de l'entrada en vigor d'aquesta Llei va ser que estableix l'obligació de verificar, amb un abast limitat, la informació inclosa en l'Estat d'Informació No Financera (EINF), per un prestador independent de serveis de verificació. Si bé en aquesta Llei la figura del verificador no queda delimitada a la d'un auditor, el nostre col·lectiu de professionals és dels millors

preparats per dur a terme aquest tipus d'encàrrecs i, conseqüentment, hem assumit una gran part d'aquests treballs de verificació.

Per poder dur a terme aquests treballs amb la qualitat exigida, les firmes hem hagut d'invertir en la incorporació de nou talent i en una forta formació interna, ja que, per la naturalesa d'aquests treballs, calen perfils diferents i complementaris als "clàssics" de l'auditoria financera.

A curt termini, quan sigui aplicable (per a algunes empreses el 2024), la nova Directiva d'Informació Corporativa sobre Sostenibilitat (CSRD) que vindrà de la mà dels nous Estàndards Europeus de Reporting de Sostenibilitat (ESRS), els requeriments d'informació en matèria de sostenibilitat que s'exigiran a les empreses seran molt més grans i, per tant, també serà més el temps que el verificador haurà d'invertir en l'assegurament d'aquesta informació. Per poder assumir amb garanties aquest repte, els auditors haurem de redimensionar els equips de treball, especialitzar-los i donar-los una formació intensa, tant en matèria d'auditoria com de sostenibilitat.

e) Com abordeu els canvis tecnològics? Com plantegeu el repte tecnològic, tant des de la perspectiva d'organització interna com en la realització dels treballs d'auditoria?

Sense cap mena de dubte, un dels aspectes que genera i generarà més impacte en el desenvolupament de la nostra professió serà l'ús de la tecnologia, i ho farà en diferents àmbits:

- En primer lloc, l'anàlisi de dades i l'automatització. Qualsevol entitat que auditem, per petita que sigui, ja gestiona un volum de dades molt important i amb orígens i estructures molt heterogènies. Això implica que, en moltes ocasions, només amb les mostres que s'obtenen no es disposi de prou evidència d'auditoria per concluir i es requereixin anàlisis complementàries que incorporin la totalitat de la població. Nosaltres fem molt d'èmfasi en els nostres equips en dos aspectes: el primer, millorar la capacitat que com a firma tenim en l'anàlisi de dades i que el coneixement no es restringeix només a un grup d'especialistes, i el segon, que estiguin ben suportades metodològicament i que els equips tinguin molt clar sota quines condicions i quines tècniques es poden fer servir. Sense cap mena de dubte, ens farà, primer, millorar la qualitat dels nostres treballs i, després, fer-los més eficients.
- En segon lloc, en la millora dels processos d'auditoria. Després de revisar els mateixos processos d'execució de l'auditoria, hem identificat possibilitats de millorar-ne l'eficiència i la gestió dels riscos. Això fa referència, d'una banda, a aspectes com la gestió de la qualitat i la implantació d'ISQM1, els requeriments de documentació dels papers de treball, els temes d'independència establerts, entre d'altres, per la Llei d'auditoria i el Reglament que els desenvolupa i, de l'altra, a la gestió de tasques que poden ser més repetitives i que aporten menys valor, i dedicar el temps que s'inverteix en aquestes a interpretar els resultats obtinguts. Com a conseqüència, estem implementant eines específiques que ens ajudin en tots aquests aspectes.
- En tercer lloc, per l'aparició de riscos que fins ara eren residuals. Temes com la ciberseguretat, la privacitat, la gestió de l'IA, la robòtica o *blockchain* han fet aparèixer nous riscos que ja poden tenir un impacte rellevant en els estats financers de les entitats. La pandèmia ha tingut un paper clau en l'ampliació de l'ús dels entorns al núvol, del comerç en línia i de la gestió remota. Tots impliquen una exposició més gran als ciberatacs que pot afectar directament els processos d'elaboració d'informació financera, els actius digitals que gestionen les companyies i l'exposició de les dades personals dels clients, consumidors, etc. Amb aquestes premisses, estem incorporant als nostres encàrrecs l'avaluació d'aquests riscos i els adrecem oportunament.

Com a conclusió, indicaria que tots aquests aspectes impliquen que, com a professionals, hem d'adquirir capacitats addicionals a les tradicionals per poder comprendre'n l'impacte i incorporar especialistes que ens permetin fer tangibles les noves necessites que van sorgint.

15. HEROI SERVICIOS PROFESIONALES, S.L.P.

Arcadi Antoni Pérez
Soci

Heroi Servicios Profesionales, S.L.P. és una firma d'auditoria que s'especialitza en les auditòries de petites empreses amb conflictes entre socis, activitat que duem a terme des de l'any 2008 fins que s'ha convertit en la nostra activitat principal.

També portem a terme altres treballs d'auditoria, consultoria de gestió empresarial i peritatges judicials, però de manera més puntual. Desenvolupem la nostra activitat en la majoria de comunitats autònombes mitjançant diverses col·laboracions puntuals amb altres professionals, entre els quals hi ha diversos auditors ROAC repartits al llarg del territori nacional.

a) Quins factors considereu clau en la vostra firma per mantenir els estàndards de qualitat?

Atenent a les característiques de la nostra firma, per a nosaltres són factors clau per mantenir els estàndards de qualitat:

- La determinació del tipus de serveis que s'han de prestar d'acord amb el nostre pla estratègic, enfocat a una sèrie de treballs molts específics en què tenim una àmplia experiència.
- Fer un adequat procés d'acceptació dels treballs d'auditoria, posant un èmfasi especial en el fet que la dimensió del client no sobrepassi la nostra capacitat de realització dels treballs.
- Fer una planificació adequada de l'auditoria, en què tenim molt en compte la situació de la relació entre la societat-client i els seus socis i accionistes i els possibles efectes que pot tenir en el desenvolupament de l'auditoria.
- La revisió de tots els papers de treball pel soci, a causa tant de la nostra dimensió reduïda i que en molts moments es treballa remotament, com per la dispersió geogràfica dels nostres clients.
- La formació interna donada pel soci a tots els membres i col·laboradors de la firma.
- La comunicació interna flexible i directe.
- La flexibilitat que produeix ser una firma de dimensió reduïda, que permet una adaptació ràpida als canvis en tenir una comunicació molt directa entre el soci de la firma i els seus col·laboradors.

b) Com heu afrontat la implementació de la nova normativa de qualitat? Quines han estat les principals dificultats? Quins avantatges us aporta aquest nou model? En quin moment heu planificat el seguiment?

La nova norma de gestió de la qualitat exigeix que tota l'organització del despatx estigui enfocada a la qualitat, i obliga a tenir un sistema de control intern de firma que permeti el compliment de la normativa d'auditoria vigent en tots els aspectes, inclosos els aspectes administratius. Per tant, per afrontar el canvi, ens hem vist obligats a fer una anàlisi de la nostra organització i veure quins són els aspectes del control intern del despatx que havien de ser modificats per la implementació de la nova normativa, considerant la nostra dimensió i els tipus de serveis que prestem. La formació donada per l'Instituto de Censores Jurados de Cuentas de España ha estat clau per facilitar-nos aquesta tasca, i així poder dissenyar el nostre manual d'organització interna integrant tots els aspectes requerits per la normativa amb les polítiques i procediments que utilitzem en el procés de gestió de la qualitat de les nostres auditòries i per a la nostra gestió diària.

La principal dificultat, que ja hem assenyalat en el paràgraf anterior i que és fruit de la nostra dimensió reduïda, ha estat determinar quins apartats de la normativa ens afecten i en quina intensitat, i també determinar el responsable de dur a terme el seguiment del sistema de gestió de la qualitat. Aquest seguiment, per la dinàmica de la nostra firma, hem planificat portar-lo a terme a la tardor, que és l'època de l'any en què ens baixa el volum d'activitat i comencem a planificar la següent campanya d'auditories.

Superades les dificultats d'adaptació, cal assenyalar que els principals avantatges que ens aporta aquest nou sistema són:

- a. Una presa de consciència més gran, per part de tots els col·laboradors del fet que és imprescindible fer la feina amb la qualitat adequada i no només a l'hora de fer les auditories, sinó en totes les activitats necessàries perquè la nostra organització funcioni correctament.
 - b. Una millora de la comunicació entre el soci i els membres dels equips dels encàrrecs, en substituir procediments informals per procediments formals en el desenvolupament dels encàrrecs de l'auditoria.
 - c. Una millora de l'avaluació dels equips dels encàrrecs d'auditoria.
- c) A part dels canvis derivats de la normativa de qualitat, heu implementat altres canvis en la firma el darrer any? Com plantegeu internament l'adaptació constant a canvis normatius, com ara l'adaptació a la NIA-ES 315R *Identificació i valoració del risc d'incorrecció material, etc.*?**

En aquest moment, estem acabant d'implementar la nova pagina web que els propers dies estarà disponible i que, igual que en l'anterior, tindrà els continguts en totes les llengües espanyoles i en anglès, ja que tenim punts de col·laboració en quasi totes les comunitats autònomes i treballem de manera regular en les bilingües.

Pel que fa a l'adaptació als canvis normatius en la nostra firma, sempre són liderats per la direcció, i en aquest sentit ens és d'ajuda el suport continuat que ens donen les corporacions a què pertanyem, via formació, etc., per determinar els aspectes més significatius que ens afecten en el dia a dia de la nostra activitat per implantar-los, adaptats a la tipologia d'auditores que fem, que són bàsicament empreses petites, mitjanes (Pimes) i de dimensió reduïda.

- d) Com creieu que impactaran en la vostra feina els canvis normatius relatius a la sostenibilitat? Com us prepareu per als canvis referits a l'àmbit ESG?**

En la nostra firma, els canvis relacionats amb la sostenibilitat no tindran un gran impacte a curt termini, atès que, como ja hem indicat, la majoria dels nostres clients d'auditoria són Pimes i microempreses i la Directiva aprovada per la Unió Europea no els afecta, excepte si són cotitzades.

No obstant això, estem i estarem atents a qualsevol canvi normatiu que es vagi produint en matèria de sostenibilitat, per preparar-nos perquè, en el moment en què afecti els nostres clients, puguem donar-los un servei adequat.

- e) Com abordeu els canvis tecnològics? Com plantegeu el repte tecnològic, tant des de la perspectiva d'organització interna com en la realització dels treballs d'auditoria?**

Els canvis tecnològics els abordem compassant-los a les necessitats de prestar un servei de qualitat dintre del segment de clients al qual donem cobertura, centrat en auditores per nomenament del Registre Mercantil i auditores voluntàries de Pimes.

En un entorn com l'actual, en què estem en una era de sobreinformació, considerem molt important tenir molt clares les nostres necessitats tecnològiques, entenent sempre la tecnologia com una eina per poder desenvolupar la nostra activitat de manera adequada, utilitzant únicament aquelles aplicacions que ens puguin donar una utilitat i un valor afegit determinable. En resum, tecnologia que s'adequï a les nostres necessitats, que sigui assumible pels nostres col·laboradors i minimitzant els riscos tecnològics.

Per això, primer delimitem com ha de ser el nostre sistema d'informació per l'organització interna i per la realització dels treballs d'auditoria i, després, acudim a la tecnologia que ens resulta més adequada en cada moment, procurant que les tecnologies que s'han d'adoptar siguin el menys complexes possibles i de fàcil implantació, posant sempre el factor humà per sobre del tecnològic, perquè així entenem la nostra professió.

No dubto que gestionar els canvis tecnològics és i serà un repte, però per tancar aquesta col·laboració voldria assenyalar que la manca de vocacions a la professió d'auditoria serà un repte a mitjà i llarg termini, molt més important que aquest. Jo continuo pensant que l'experiència en auditoria de comptes durant un període de 2 o 3 anys és molt enriquidor per a qualsevol persona que vulgui dedicar-se al món de la gestió empresarial, i potser hauríem de treballar perquè així ho percebessin els joves que s'incorporen al mercat laboral.

16. JUAN TEIXIDÓ

Juan Teixidó
Exercent individual i soci de firma

Auditor adscrit a la corporació professional de l’Instituto de Censores Jurados de Cuentas de España-

Professional de l’auditoria (ROAC) i de la gestió d’empresa, especialitzat en l’àrea economicofinancera. Experiència de més de 25 anys, adquirida en organitzacions d’activitats diverses i diferents cultures corporatives (entorns multinacionals, empreses familiars, entitats sense afany de lucre, sector públic, despatx professional, etc.). Comunicador. Acostumat a dirigir i desenvolupar equips. Tanmateix, soc professor associat a la Facultat d’Economia i Empresa de la Universitat de Barcelona.

Actualment, soci de ViM Audit, una firma d’auditoria i altres serveis de consultoria ubicada a Barcelona i especialitzada en auditoria financera de qualsevol tipus de companyia, especialment de mitjanes empreses i també d’*startups* tecnològiques i especialment enfocades en l’àmbit ESG.

a) Quins factors considereu clau en la vostra firma per mantenir els estàndards de qualitat?

En el nostre món, la competència és molt alta i encara és més alta la necessitat de donar un bon servei i complir amb els requeriments legals, i els factors clau per aconseguir-ho són combinar adequadament els recursos humans i tecnològics.

En aquest sentit, un dels nostres objectius sempre ha estat captar persones adequades, formar-les adequadament i retenir el talent intentant donar promoció. La promoció en una firma més petita pot ser més complexa de visualitzar que en una de gran, però es pot aconseguir.

b) Com heu afrontat la implementació de la nova normativa de qualitat? Quines han estat les principals dificultats? Quins avantatges us aporta aquest nou model? En quin moment heu planificat el seguiment?

Amb molta paciència, intentant adequar els processos ja establerts i actualitzar-los. Hem aprofitat per revisar de nou tots els procediments, resseguint el que diu la NIGC1-ES, i així aprofitar per mirar de polir els aspectes i seguir acomplint els requeriments. Hem redistribuït algunes responsabilitats, hem elaborat nous manuals i hem redefinit el procés de valoració del risc, de manera que hem establert objectius de qualitat i per identificar i valorar els riscos que puguem detectar i les seves respuestes.

Les principals dificultats han estat trobar el temps i la calma per efectuar un procés com aquest que acaba tenint molta transcendència en la vida interna de la firma. Però no és una qüestió en què hi hagi massa opcions i, per tant, s’ha hagut de fer i n'estem orgullosos.

Els avantatges, com sempre en aquests tipus de processos, són els que es deriven de tornar a repensar i analitzar procediments quan ja fa un temps que funcionen, en aquest moment pots veure clarament què és el que cal millorar i què és el que està funcionant de manera òptima, i en fer el seguiment d'acord amb la guia d'actuació que planteja la mateixa norma, hem pogut analitzar el circuit de manera íntegra.

El seguiment, en principi l'hem dissenyat tal com recomana la norma, amb una combinació d'activitats de seguiment d'indole contínua i unes altres de periòdiques. Pel que fa a la revisió de les polítiques i procediments del sistema de gestió de la qualitat, la revisió periòdica l'hem plantejat per al darrer quadrimestre i en la part dels encàrrecs que s'executi almenys sobre un encàrrec finalitzat per cada soci.

La nostra dimensió implica que si bé tenim encàrrecs molt diversos, no tenim entitat d'interès públic, ni encàrrecs d'alta complexitat. Hem determinat un criteri per seleccionar els encàrrecs que han de ser triats per revisar, i també hem determinat una sèrie de punts de revisió d'encàrrecs en curs, de manera que amb una revisió ràpida d'aspectes bastant específics de cada encàrrec podem detectar si hi ha errors.

- c) A part dels canvis derivats de la normativa de qualitat, heu implementat altres canvis en la firma el darrer any? Com plantegeu internament l'adaptació constant a canvis normatius, com ara l'adaptació a la NIA-ES 315R *Identificació i valoració del risc d'incorecció material*, etc.?

Els darrers canvis, independentment de la normativa de què estem parlant, van relacionats amb qüestions tecnològiques, hem actualitzat el nostre programari, hem fet un *upgrade* quant a la manera de treballar de manera que hem aconseguit millorar la connectivitat i l'agilitat en la manera de treballar, també hem estat treballant en el disseny dels papers de treball d'auditoria, per mirar que siguin més àgils i més fàcils de llegir i completar.

Realment, la majoria de les nostres millores els darrers anys han estat essencialment centrades en la tecnologia.

Com deia anteriorment, l'evolució del món empresarial, de les necessitats de transparència, d'immediatesa de la informació i d'increment constant dels requisits als quals se sotmet a les empreses i als auditors fa que la inversió en tecnologia es faci inevitable.

Aquesta inversió sol ser la que ens permet assolir els requeriments que se'ns demana com a col·lectiu professional, deixant de banda, evidentment, la formació contínua.

Pel que fa a l'adaptació constant als canvis normatius, ho plantegem necessàriament mitjançant la formació contínua. En aquest sentit, estem molt emparats pel suport constant que ens dona el Col·legi de Censors Jurats de Comptes de Catalunya, inicialment, plantejant quines són les tendències i les novetats que vindran i, mes endavant, aprofitant les formacions, cursos, seminaris i xerrades que es fan de cadascuna d'aquestes novetats.

En realitat, en aquest sentit, el Col·legi es converteix en un *partner* imprescindible per a les firmes com nosaltres, ja que, de vegades, el dia a dia de la feina, la pressió de l'execució material del treball pot fer que perdís el focus en veure per on va la professió, i la normativa i les activitats del Col·legi ens mantenen ancorats a la realitat.

- d) Com creieu que impactaran en la vostra feina els canvis normatius relatius a la sostenibilitat? Com us prepareu per als canvis referits a l'àmbit ESG?

Sempre que hi ha hagut novetats els darrers anys, el sector tendeix a pensar que serà una gran oportunitat, per diversificar i créixer, en alguna ocasió ha estat així, però la majoria de vegades no.

En aquest cas, i per motius molt diversos, crec que els canvis que tenim sobre la taula relacionats amb la sostenibilitat sí que tindran un impacte en el sector. Està clar que molts consultors poden prestar serveis relacionats amb això, però els auditors estem en primera línia i estem acostumats a reciclar-nos constantment. Per tant, considero que és una gran oportunitat per mirar de créixer i per intentar donar més valor afegit a les companyies més enllà de l'auditoria financera. En aquest cas, els Estats d'informació No Financera que ja no són una novetat, són una realitat, sobre la que molts de nosaltres ja estem emetent informes, i ha estat el primer pas per iniciar-nos en aquest món.

En resum, penso que hi ha canvis normatius que en l'equilibri entre el deure i l'haver, en l'haver ens deixen molta saviesa i, en aquest cas, esperem que també ens deixin facturació.

Com deia abans, la conscienciació de les empreses en l'àmbit ESG, està creixent de mica en mica, algunes per convicció, d'altres per motius més relacionats amb el màrqueting i amb el *greenwashing*, però la realitat és que és quelcom que cada cop s'està col·locant més en el centre del debat. Com a firma, ens preparem, via formació i exposant als nostres clients què és el que està venint i tantejar-los per si volen ser capdavanters en aquest àmbit, exposant quins poden ser els seus beneficis, inicialment, intangibles d'iniciar aquesta via. Però està clar que els beneficis reputacionals, si bé son intangibles, sempre acaben essent una palanca perquè arribin els beneficis materials.

- e) Com abordeu els canvis tecnològics? Com plantegeu el repte tecnològic, tant des de la perspectiva d'organització interna com en la realització dels treballs d'auditoria?

Per la nostra dimensió, ens cal sempre ser prudents, en el sentit que, en qualsevol canvi tecnològic, la novetat és inversament proporcional al cost d'implantació.

Per això, procurem estar sempre en el punt més actualitzat del que la nostra situació ens permet. Intentant, això sí, no quedar mai obsolets, i en aquest sentit serveix per a compartir amb altres companyies quines són les seves experiències per mirar d'actualitzar-nos sempre minimitzant els riscos.

Des de l'òptica de la realització dels treballs d'auditoria, anualment comentem amb el nostre proveïdor de programari les novetats que apareixen per analitzar-les, avaluar-les i veure si ens convenen.

17. KPMG AUDITORES, S.L.

Manuel Vicente Martínez
Socio

KPMG en España presta servicios de auditoría, fiscales, legales y de consultoría con un amplio conocimiento sectorial y un enfoque multidisciplinar e innovador. Los más de 4.000 profesionales trabajamos cerca de nuestros clientes a través de 16 oficinas situadas en las principales ciudades del país.

a) ¿Qué factores consideráis claves en vuestra firma para mantener los estándares de calidad?

Lo primero que destacaría es que en nuestra Firma hacer auditorías y trabajos de calidad se ha convertido una prioridad y nuestro objetivo es ser la firma más fiable y confiable del mercado.

Por otro lado, cada día trabajamos con el compromiso de mejorar la calidad de nuestros encargos y, por ello, nos adaptamos a las nuevas formas de trabajo, a los avances tecnológicos y a los cambios regulatorios para conseguir una mejora constante y sostenible en el tiempo.

En este sentido, la inversión en desarrollos de tecnología, en formación, la implementación de un sólido sistema de gestión de la calidad, así como la realización de un adecuado seguimiento de cómo estamos realizando los trabajos son aspectos fundamentales para conseguirlo.

Todo esto nos permite ejecutar las auditorías de acuerdo con los requisitos y el propósito de las normas profesionales, dentro de un sistema de gestión de calidad y que todas nuestras actividades relacionadas se lleven a cabo en un entorno con el máximo nivel de objetividad, independencia, ética e integridad.

b) ¿Cómo habéis afrontado la implementación de la nueva normativa de calidad? ¿Cuáles han sido las principales dificultades? ¿Qué ventajas os ha aportado este nuevo modelo? ¿En qué momento habéis planificado realizar el seguimiento?

En nuestra Firma la implementación de los requerimientos de esta norma se ha realizado de **forma anticipada**, siendo conscientes de las dificultades que el proyecto entrañaba. Destacaría el **apoyo del leadership**, que es fundamental para lograr implantar el sistema de gestión de calidad y coordinar a todos los departamentos y profesionales involucrados, así como una **buena planificación** de las distintas tareas y fases del proceso, que es crítica para lograr el objetivo establecido.

Con respecto a las dificultades diría que, al ser una norma **compleja**, cuya implementación es muy **laboriosa**, requiere la **dedicación** de bastantes profesionales y una inversión en **tiempo** significativa. Otra de las dificultades ha sido hacer entender dentro de la Firma que esta nueva norma requiere realizar las cosas y documentar las decisiones de una **forma distinta** a cómo se venía haciendo hasta ahora.

Así las cosas, como hemos visto, es un proceso oneroso, pero que tiene sus ventajas y recompensas. Este nuevo modelo nos permite **identificar** mejor los **riesgos** y, sobre todo, **anticiparnos** a ellos y

tener implementadas las **respuestas** adecuadas para mitigarlos. Por otro lado, la **documentación** de los procesos y procedimientos mejora considerablemente, ya que debe ser lo suficientemente auto explicativa para que un tercero la pueda entender, revisar y llegar a la misma conclusión.

En relación con actividades de seguimiento, en nuestra Firma tenemos implantados distintos procesos con el objeto de identificar y remediar las deficiencias que se produzcan, en su caso. En este sentido, contamos con un proceso cuyo objetivo es documentar, evaluar y evidenciar la implementación de esta normativa, así como evaluar el grado de cumplimiento del Sistema de Gestión de Calidad de la Firma con las políticas globales de gestión de calidad y riesgos y con los requerimientos legales y regulatorios. Adicionalmente, evaluamos si la Firma y los profesionales cumplen con las normas profesionales aplicables y con los requerimientos legales y regulatorios. El momento en el que realizamos esta evaluación y conclusión general es una vez finalizado el ejercicio anual. Aunque esta evaluación se realiza con posterioridad al cierre del ejercicio, considera información de cómo se ha desempeñado el sistema de gestión de calidad durante el período de 12 meses anterior para determinar si está proporcionando seguridad razonable de que se están logrando los objetivos establecidos.

- c) Aparte de los cambios derivados de la normativa de calidad, ¿habéis implementado otros cambios en la firma en el último año?, ¿cómo planteáis internamente la adaptación constante a cambios normativos, como puede ser la adaptación a la NIA-ES 315R *Identificación y valoración del riesgo de incorrección material*, etc.?

El caso de la NIA-ES 315 fue un buen ejemplo de anticipación. En 2019 iniciamos el despliegue de una nueva metodología y herramienta que ya incorporaba determinados cambios incrementales contemplados en la versión revisada de la norma, en especial en el testeo del diseño e implementación de los controles automáticos, en la granularidad en la identificación de riesgos de incorrección material y en su valoración. De esta forma, cuando la norma revisada entró en vigor en 2022, únicamente fue necesario incorporar algunos cambios menores en la herramienta para dejar documentados explícitamente ciertos requisitos sobre el entendimiento de la entidad. Estar encima del proceso de desarrollo de las normas permite no sólo anticipar, sino además, comprender cual es el propósito y contexto de los cambios.

Este año la mayoría de los cambios tienen su origen en la adopción de la nueva NIA-ES 220, pero hay otros como, por ejemplo, el cambio en la definición de entidad de interés público (EIP) según IESBA a partir del 15 de diciembre de 2024, que nos ha llevado a desarrollar internamente metodologías y herramientas separadas para EIP y no EIP e, incluso, a considerar específicamente aquellas entidades que, no siendo EIP, tienen una elevada repercusión pública atendiendo a su tamaño.

Otros cambios vienen impulsados por proyectos de estandarización, creando procedimientos sustantivos mínimos esperados para determinados riesgos, ya que creemos que la consistencia es uno de los mecanismos para reforzar la calidad. De hecho, el desarrollo de plantillas y ejemplos fue nuestra estrategia de implementación de la NIA-ES 540 sobre estimaciones.

Y, por último, la importancia cada vez mayor de las herramientas informáticas nos obliga a asegurarnos de que hemos evaluado su fiabilidad mediante políticas establecidas a nivel de firma (cuando son herramientas de uso generalizado) o de trabajo (cuando son desarrollos específicos).

d) ¿Cómo creéis que impactaran en vuestro trabajo los cambios normativos relativos a la sostenibilidad? ¿Cómo os preparáis para los cambios referidos al ámbito de la ESG?

La nueva norma sobre informes relativos a sostenibilidad va a tener un impacto muy relevante porque supone modificaciones e implicaciones significativas, tanto en el volumen de información a verificar (supondrá incrementar de forma sustancial el número de desgloses requeridos por la norma actual), como por los cambios previstos sobre la regulación y supervisión de estos informes (la involucración del ICAC como nuevo supervisor de este tipo de informes o los nuevos requisitos de formación o acceso al nuevo registro de verificadores).

Va a ser muy recomendable que para la emisión de estos informes los equipos de trabajo sean “mixtos”, formados por auditores (especialistas en metodología de aseguramiento o *assurance*), así como por especialistas en sostenibilidad (con experiencia en los estándares de *reporting* ESG actuales, GRI, TCFD por su trabajo de verificación del EINF). Igualmente, para prepararnos para estos nuevos informes, va a ser necesario un esfuerzo formativo importante, que requerirá impartir a todos los profesionales que van a participar en este tipo de trabajos formación genérica sobre CSRD y sobre los futuros nuevos estándares de *reporting* ESRS.

Hay otro aspecto relevante que no debemos olvidar y que son nuestros clientes. Para todos nuestros clientes los estándares de *reporting* ESRS serán una novedad y, en muchos casos, los sistemas de control interno sobre la información no financiera serán inmaduros o inexistentes, lo que implica que nuestra forma de verificar la información no financiera tendrá que adaptarse a la forma en que los clientes la generan, alentando el establecimiento de sistemas de control interno robustos. Adicionalmente, es importante recordar que los informes ESG tendrán que presentarse en formato ESEF, lo que para las entidades cotizadas puede ser un reto, quizás, menor, ya que su información financiera ya se publica en este formato, pero para el resto de las empresas este requerimiento será nuevo, lo que supondrá un nuevo esfuerzo, así como para los auditores que tendrán que verificar la presentación HxHTML y el etiquetado que se determine para los desgloses ESG.

Por último, pero no por ello menos importante, el incremento de desgloses a verificar y los esfuerzos de calidad, unidos a la escasez de recursos de especialistas de sostenibilidad actualmente en el mercado, deberán tener una implicación directa y significativa en los honorarios de estos trabajos.

e) ¿Cómo abordáis los cambios tecnológicos? ¿Cómo planteáis el reto tecnológico, tanto desde la perspectiva de organización interna como en la realización de los trabajos de auditoría?

Apostamos por la tecnología para transformar los procesos internos y la ejecución de los trabajos. Desde el punto de vista de ejecución, tenemos una plataforma tecnológica que integra todas las soluciones que necesita el auditor para comunicarse con los clientes, gestionar los proyectos, ejecutar pruebas de *Data & Analytics* (D&A) y documentar:

- La funcionalidad de colaboración nos permite solicitar centralizadamente los requerimientos de información y llevar un control íntegro del avance del proceso de entrega.
- La funcionalidad de documentación y gestión del proyecto de la plataforma tecnológica garantiza que se aplique un enfoque metodológicamente robusto en todas las auditorías, facilitando a los equipos la referencia metodológica y guías de aplicación adecuadas en cada situación.
- La funcionalidad de D&A, potenciada con Inteligencia Artificial, nos permite realizar pruebas sobre la totalidad del libro diario, obteniendo información que nos ayuda a identificar riesgos en la fase de entendimiento y obtener evidencia sustantiva en la fase de testeo.

Por otro lado, también hemos digitalizado y automatizado nuestros procesos internos para hacerlos más eficientes, liberando a los equipos de auditoría de tareas administrativas para que se puedan centrar en la ejecución de trabajos.

18. MAZARS AUDITORES, S.L.P.

Joan Berral
Socio

MAZARS es una firma internacional de auditoría, consultoría, *financial advisory*, asesoramiento legal y fiscal y *outsourcing*, que asume la responsabilidad de contribuir a un mundo justo y próspero. Fundada en Europa, MAZARS está presente en más de 95 países y territorios, con 47.000 profesionales (30.000 en nuestra organización integrada, 17.000 a través de la MAZARS North America Alliance). En España, MAZARS cuenta con más de 700 profesionales repartidos en 7 oficinas.

a) ¿Qué factores consideráis claves en vuestra firma para mantener los estándares de calidad?

La excelencia técnica es uno de los valores principales de MAZARS desde los primeros días de la Firma en la década de 1950. Nuestro objetivo es, y siempre ha sido, desempeñar un trabajo extraordinario, ofreciendo siempre la máxima calidad a nuestros clientes y grupos de interés. Para poder mantener los altos estándares de calidad que nos exigimos, consideramos clave los siguientes factores:

1. Hemos implementado un sistema robusto de gestión de la calidad que asegura que todos los trabajos realizados lo sean de acuerdo con los más altos estándares de calidad.
2. Sólo aceptamos aquellos trabajos para los que disponemos de las habilidades, experiencia y capacidad para poder desarrollar un trabajo de alto nivel.
3. No aceptamos encargos en los que se nos exijan condiciones no razonables.
4. Desarrollamos programas integrales de formación a todos nuestros profesionales para que dispongan de las herramientas necesarias para desempeñar los trabajos de acuerdo a los más altos estándares de calidad.
5. Aprendemos y mejoramos con los comentarios recibidos de nuestro regulador y de los grupos de interés.
6. Fomentamos y valoramos una comunicación fluida y continua con nuestros equipos sobre la calidad del trabajo que desarrollan y cualquier inquietud que puedan tener en cualquier momento al respecto de la misma.

b) ¿Cómo habéis afrontado la implementación de la nueva normativa de calidad? ¿Cuáles han sido las principales dificultades? ¿Qué ventajas os ha aportado este nuevo modelo? ¿En qué momento habéis planificado realizar el seguimiento?

Consideramos que la calidad y la gestión de riesgos son la base de nuestros valores, de nuestra cultura, de nuestro comportamiento y de nuestra capacidad para aportar el valor añadido que nuestros clientes y partes interesadas esperan de nosotros.

La ISQM1 requiere:

- Que las firmas establezcan un sólido Sistema de Gestión de Calidad (SGC) en ocho componentes específicos y dos procesos, con la introducción de un enfoque proactivo basado en riesgos para gestionar la calidad y supervisar los requerimientos, personalizando el diseño, la implantación y el funcionamiento de dicho SGC en función de la naturaleza y circunstancias de la empresa y de los encargos que realice.
- Evaluar la eficacia del SGC, para identificar deficiencias que requieren corrección y proporcionar la base para evaluar la eficiencia global del SGC.

Con este propósito, y esta ha sido la principal dificultad con la que nos hemos encontrado en su implementación, se ha desarrollado una herramienta que permitiera documentar de manera adecuada y coherente, para todas las entidades de la red MAZARS, este proceso, permitiendo, además, la incorporación a nivel local de las adaptaciones requeridas.

En una primera fase hemos trabajado para asegurar que nuestro SGC estaba diseñado e implementado (D&I) antes del 15 de diciembre 2022, para a continuación pasar a la segunda fase de seguimiento y corrección, que proporcione información relevante, fiable y oportuna sobre el diseño, la implantación y el funcionamiento del SGC y que sirva de base para la identificación de deficiencias hasta el cierre de nuestro ejercicio económico el 31 de agosto. La evaluación del SGC se lleva a cabo en el mismo momento para todas las entidades de la red MAZARS con el fin de facilitar la elaboración de informes en el último trimestre del año 2023.

Respecto a las ventajas de la normativa actual de calidad, el enfoque basado en riesgos, la visión integrada, de interrelación y coordinación entre los diferentes componentes del SGC, así como la necesaria personalización a las características de cada organización y la involucración de la alta dirección con el nivel de formalización y documentación adecuada nos ha exigido un esfuerzo de reflexión sobre el funcionamiento de nuestra Firma y la asignación de recursos extraordinarios que, por fuerza, han de redundar en un funcionamiento más eficiente.

- c) Aparte de los cambios derivados de la normativa de calidad, ¿habéis implementado otros cambios en la firma en el último año?, ¿cómo planteáis internamente la adaptación constante a cambios normativos, como puede ser la adaptación a la NIA-ES 315R *Identificación y valoración del riesgo de incorrección material*, etc.?

En MAZARS estamos en constante evolución, adaptando nuestra forma de trabajar en función de los requerimientos derivados de cambios normativos. Seguimos de cerca los trabajos normativos, desde su primera etapa de preparación y adopción, a través del análisis de los documentos de discusión, los borradores de exposición y la etapa de consultas públicas. De hecho, MAZARS es una de las siete firmas que el IASB consulta de forma sistemática en el marco de sus actividades de divulgación. Este hecho nos supone conocer los cambios normativos desde un momento temprano y nos permite adaptarnos a ellos, incorporando los mismos en nuestra metodología y/o en nuestros códigos de conducta e informando oportunamente a nuestros clientes.

Asimismo, participamos en todos los debates relacionados con la auditoría, respondiendo a todas las convocatorias de comentarios sobre los proyectos llevados a cabo por el IASB y el Comité de Interpretaciones de NIIF. Participamos también en las reuniones entre el IASB y las principales firmas de auditoría y nos reunimos periódicamente con el personal directivo del CINIIF para poder expresar nuestras opiniones y posturas sobre los aspectos normativos de mayor actualidad.

En este último ejercicio los principales cambios aplicados han sido los derivados de la implantación de la nueva normativa de calidad, así como, de la entrada en vigor de la NIA-ES 315R. Actualmente,

nuestro principal foco de atención se encuentra en todos los cambios normativos derivados de la próxima trasposición de la directiva sobre sostenibilidad con el objetivo de poder considerar los mismos en nuestros procesos internos y metodología. En este sentido, en MAZARS hemos participado activamente en la propuesta de revisión de la directiva de sostenibilidad de la Comisión Europea, así como, en la iniciativa de redacción de las normas de sostenibilidad del EFRAG y en el proceso de consulta de la Comisión Europea sobre el fortalecimiento de la información corporativa y su aplicación.

d) **¿Cómo creéis que impactaran en vuestro trabajo los cambios normativos relativos a la sostenibilidad? ¿Cómo os preparáis para los cambios referidos al ámbito de la ESG?**

En los últimos ejercicios hemos constatado una creciente preocupación por parte de la sociedad en la ética y en la forma en que las empresas crean valor, así como, un enfoque por parte de los reguladores en la sostenibilidad, con un desarrollo relevante de nuevos requisitos legales relacionados con la misma. A su vez, las políticas de inversión se concentran cada vez más en criterios ESG.

Todo lo anterior ha provocado importantes cambios en la forma en que las empresas desarrollan y gestionan sus negocios, pasando a estar cada vez más los activos intangibles en el centro de la generación de valor de las empresas.

En consecuencia, la responsabilidad social corporativa ha pasado a ser la principal palanca de crecimiento de las empresas, así como, su apuesta estratégica y proactiva, para poder anticiparse a los riesgos y poder identificar oportunidades, además de aportar valor a la sociedad en su conjunto.

En MAZARS creemos que este cambio supone una mejora y para ello se constituyó en ejercicios anteriores un equipo específico multidisciplinar – consultores, auditores, abogados y asesores fiscales – con una dilatada experiencia en el asesoramiento, implementación y seguimiento de estrategias de responsabilidad social corporativa, con el objetivo de prestar servicios que ayuden a las empresas a lograr un crecimiento responsable, sostenible y cumpliendo con los requerimientos normativos vigentes. Asimismo, se desarrollaron, y se mantienen actualizados en función de los requerimientos normativos vigentes en cada momento, programas de formación específicos, así como metodología específica, en relación con los aspectos relacionados con el cumplimiento.

e) **¿Cómo abordáis los cambios tecnológicos? ¿Cómo planteáis el reto tecnológico, tanto desde la perspectiva de organización interna como en la realización de los trabajos de auditoría?**

En MAZARS estamos orgullosos de ser una organización independiente y que celebra la individualidad de los profesionales que la conforman, así como de nuestros clientes, por lo que nuestro apoyo a los innovadores es firme. Es por ello por lo que hemos ubicado la innovación en el centro de nuestras líneas de servicio, enfocada al desarrollo de nuevas herramientas, procesos y servicios con el objetivo de mejorar aún más la calidad de los servicios que prestamos.

En ejercicios anteriores se creó en MAZARS una comunidad mundial de embajadores de la innovación, que son quienes lideran las iniciativas relacionadas con esta, así como, estimulan la innovación en la forma en la que trabajamos y prestamos nuestros servicios a los clientes. Asimismo, se han abierto diversos procesos de *crowdsourcing* para todos los profesionales que conforman MAZARS con el objetivo de obtener ideas y centrar nuestras inversiones, habiéndose recibido más de cien ideas en la última convocatoria realizada.

Para poder convertir todas estas ideas en soluciones reales, disponemos de siete *tech hubs* ubicados en todo el mundo (uno de los cuales en España), transformando la forma en la que prestamos nuestros servicios a nuestros clientes. Actualmente nuestros *tech hubs* están especializados en RPA, IA, *machine learning*, realidad aumentada y *softwares* de portales de clientes.

Algunas de las soluciones y herramientas desarrolladas han sido:

- ATLAS: Nuestra plataforma de auditoría global, diseñada para ofrecer auditorías de grupo integradas y sin fisuras desde cualquier lugar del mundo.
- InControl: Una plataforma online que ofrece a nuestros clientes una supervisión completa de sus actividades de *compliance* global en tiempo real, permitiéndoles identificar y resolver incidencias antes de que se conviertan en un problema mayor.
- Optimize: Una plataforma que ayuda a los clientes a medir la eficacia y eficiencia de su negocio, mediante evaluaciones comparativas, mapas de mercado, objetivos y análisis corporativos.
- Signals: Nuestra plataforma online en la que los clientes pueden consultar todos sus documentos y acciones pendientes, y ver de un vistazo qué declaraciones fiscales tienen que presentar.

19. PLETA AUDITORES, S.L.P.

Meritxell Aresté
Auditora i associada a Pleta Auditores

Pleta Auditores, SLP ofereix serveis d'auditoria i consultoria, des que es va fundar l'any 1966, a clients pertanyents a un ampli espectre d'activitats, tant en el sector privat com en el públic. El nostre àmbit d'actuació és nacional, tant des de la nostra seu de Barcelona com des de les nostres delegacions de Madrid i Lleida.

a) Quins factors considereu clau en la vostra firma per mantenir els estàndards de qualitat?

En la nostra firma entenem que la premissa innegociable que ha de marcar el nostre enfocament estratègic, i que ha de prevaldre en tots els nostres procediments, actuacions i resultats, és la qualitat. Creiem que la qualitat no ha de ser entesa únicament com el compliment de la normativa o d'una sèrie de requisits, sinó que ha de ser interpretada d'una manera més extensa, afectant transversalment tota l'organització i fent partícip a tothom que en forma part. De la mateixa manera, i addicionalment al fet d'aconseguir arribar a un màxim estàndard de qualitat, tenim el repte, no menys difícil ni important, de mantenir aquest estàndard. Per aconseguir aquest objectiu, entenem com a claus els factors següents:

- **Compromís i lideratge dels Òrgans de Govern.** Sense el convenciment de tots els membres dels Òrgans de Govern de la firma que el camí que cal seguir és el de la qualitat, és impossible que se li doni el valor adient. Aquest convenciment s'ha de transmetre a tota la firma amb fets i accions.
- **Estructura organitzativa, interna i tècnica, alineada amb els objectius dels nostres clients.** D'aquesta manera, aconseguirem ser més eficients i eficaços en el desenvolupament del servei que oferim als nostres clients, i tindrà una repercussió positiva en la seva qualitat.
- **Competència professional i compromís del personal d'auditoria.** Un equip humà compromès amb els valors de la firma, orientat a donar servei al client i motivat per desenvolupar les seves habilitats, destreses i talent és, en una alta probabilitat, una garantia per aconseguir l'estàndard màxim de qualitat.
- **Formació continuada.** Es tracta d'un element decisiu per encaminar el nostre equip humà a assolir el màxim potencial i competència professional, així com imprescindible per adaptar-nos a la realitat i regulació canviant en la nostra professió.
- **Seguiment dels expedients de treball i informes emesos.** Cal fer una evaluació continua dels resultats i *outputs* del nostre treball amb l'objectiu de detectar desviacions en l'estàndard de qualitat marcat per la firma i proposar mesures correctives.

b) Com heu afrontat la implementació de la nova normativa de qualitat? Quines han estat les principals dificultats? Quins avantatges us aporta aquest nou model? En quin moment heu planificat el seguiment?

Entenem la nova normativa de gestió de la qualitat com una oportunitat per a la nostra firma de millorar alguns procediments interns i prendre una actitud proactiva de millora continua. Per aquesta raó, el nostre objectiu no és únicament donar compliment a la norma, sinó anar més enllà i, per tant, hem activat un procés intern, conjunt i ordenat, liderat pels Òrgans de Govern, que anirà dissenyant i implementant les accions oportunes, segons un cronograma d'actuació establert. La principal

dificultat que estem afrontant és el canvi d'enfocament, hem passat d'un plantejament de compliment de requisits i principis a un sistema basat en la gestió dels processos, mitjançant la identificació i avaluació dels riscos que afronta la nostra activitat, i del corresponent desplegament de respostes als riscos i objectius establerts.

L'adaptació a la nova normativa i al nou model que comporta, ens aporta tres avantatges destacables:

- L'oportunitat de revisar els protocols d'actuació interns actuals de la firma, per tal d'actualitzar-los, però també amb l'ànim de millorar-los, seguint un procés que impliqui tot el personal de l'organització en la seva documentació i desplegament.
- Un desplegament més gran dels compromisos, cultura de la qualitat i competències dels Òrgans de Govern de la firma i dels professionals amb llarga experiència.
- Poder prendre una actitud proactiva, passant de l'assegurament a la gestió, identificant els controls clau de revisió del sistema de gestió implantat.

Les tasques de seguiment, per encàrrecs no EIP, s'ha planificat dur-les a terme a final de temporada, un cop finalitzat el gruix dels encàrrecs de la firma.

- c) A part dels canvis derivats de la normativa de qualitat, heu implementat altres canvis en la firma el darrer any? Com plantegeu internament l'adaptació constant a canvis normatius, com ara l'adaptació a la NIA-ES 315R *Identificació i valoració del risc d'incorreció material, etc.*?

El capital humà és un dels pilars fonamentals en la nostra organització, i la correcta gestió és una de les claus d'èxit en qualsevol firma d'auditoria. En aquest sentit, hem anat implementant canvis els darrers anys per introduir eines i pràctiques que ens ajudin a atreure, reclutar, capacitar, administrar i retenir personal amb talent i potenciar-ne el seu desenvolupament dins de la nostra firma. De la mateixa manera, aquestes accions han anat orientades a assegurar les bones pràctiques en la gestió i en les relacions entre empleats, i s'han concretat, el darrer any, en dues actuacions:

- L'activació d'un protocol de prevenció i actuació per assetjament, que ha estat dissenyat amb l'acompanyament d'una entitat externa especialitzada. L'objectiu d'aquest protocol és erradicar aquells comportaments que afectin negativament el benestar físic i psicològic del personal, definint pautes per identificar, prevenir i eliminar aquest tipus de situacions, sensibilitzant a tota l'organització i establint mesures per donar la resposta necessària, si escau.
- L'activació d'un protocol d'igualtat, desplegat de manera voluntària i no reglamentària, amb l'objectiu d'eliminar qualsevol discriminació per raó de sexe, i assegurar la igualtat d'oportunitats i condicions entre les dones i els homes que formen part de la nostra firma.

Pel que fa als canvis normatius, i la nostra professió està subjecta a canvis constants, en la nostra firma estem organitzats per tractar, analitzar i donar resposta a tot canvi normatiu que sigui aplicable. Amb el lideratge dels Òrgans de Govern, són el departament de qualitat i el departament tècnic els que assumeixen la responsabilitat i el compromís d'estudiar els canvis normatius i de dissenyar i implementar les respostes que corresponguin i que poden afectar diferents àmbits, des de l'organització interna de la firma fins a l'execució dels encàrrecs d'auditoria o el seu seguiment. En aquest sentit, sovint cal l'activació de grups de treball dins dels departaments esmentats que donin resposta quan es produeix la necessitat i que, si escau, duguin a terme les accions informatives i formatives adients dirigides a tot el personal de la firma.

- d) Com creieu que impactaran en la vostra feina els canvis normatius relatius a la sostenibilitat? Com us prepareu per als canvis referits a l'àmbit ESG?

Els canvis normatius relatius a sostenibilitat econòmica, social, ambiental i política estan afectant i afectaran de manera rellevant la majoria dels nostres clients actuals. Entenem que s'està produint un

canvi en les prioritats de la majoria de les companyies que auditem, que segueixen orientades a aconseguir eficiència i rendibilitat en el seu negoci, però afegint en el seu model els paràmetres de sostenibilitat, compromís i responsabilitat amb el seu entorn, tant per donar resposta als canvis normatius en aquest sentit, com a allò que els demanden els clients i la societat.

Aquest nou enfocament ens impacta directament en l'avaluació de riscos que duem a terme en els nostres encàrrecs, i el risc mediambiental és un aspecte que haurem de tenir en compte amb més freqüència, i que impactarà amb més força en els comptes anuals que s'han d'auditar. Per tant, hem de preveure més recursos i esforços a l'hora d'anàlitzar, revisar i verificar la diferent informació emesa pels nostres clients que surt de l'àmbit economicofinancer al qual estem més avesats, com ja hem anat fent en la revisió i auditoria de l'Estat d'Informació No Financera.

En relació amb el que hem comentat anteriorment, tant des de l'àmbit intern com extern, es demana a les empreses un comportament més responsable i sostenible, de manera que es veuen obligades a incloure en la seva estratègia empresarial conceptes com ESG (*Environmental, Social & Governance*), entre d'altres.

Com a auditors externs, veiem aquests canvis com una oportunitat per donar servei als nostres clients i, per tant, és un objectiu immediat formar-nos en l'àmbit ambiental, social i de governança per tal de poder donar resposta als seus requeriments i inquietuds. De la mateixa manera, cal reforçar la nostra capacitat per identificar riscos durant les auditòries que estiguin relacionades amb temes ESG; per exemple, un risc climàtic pot acabar afectant els estats financers si l'empresa té actius que puguin deteriorar-se com a conseqüència del canvi climàtic, si està afectada per una transició a processos amb menys petjada de carboni, etc.

e) Com abordeu els canvis tecnològics? Com plantegeu el repte tecnològic, tant des de la perspectiva d'organització interna com en la realització dels treballs d'auditoria?

En la nostra firma entenem que els canvis a què estem subjectes són constants i, de la mateixa manera que en la nostra vida personal, en la nostra professió, un dels principals canvis és el que es relaciona amb la tecnologia. Creiem que la millor manera d'afrontar qualsevol canvi és la formació i l'accompanyament en el procés a tots aquells que es veuen afectats, i això es reforça encara més en el cas dels canvis tecnològics, ja que per materialitzar les oportunitats que ens ofereixen cal adaptar-s'hi i no hi ha una alternativa realista a aquest fet.

Adaptar-nos als canvis tecnològics actuals entenem que està comportant i comportarà una inversió en actius i en formació dels nostres professionals. Tenir accés a eines que permetin el tractament d'una gran quantitat de dades de manera ràpida o que utilitzin la intel·ligència artificial per fer verificacions de grans quantitats de documentació en pocs minuts, ens ha de permetre alliberar temps i recursos de tasques que són necessàries però que aporten poc rendiment i donen poca satisfacció a qui les duu a terme i, per tant, són totalment ineficients.

Pel que fa concretament a l'auditoria, ja disposem actualment d'eines informàtiques que han facilitat i automatitzat molts processos, però creiem que cal estar molt atents a totes les millors que es puguin implementar en aquest sentit, perquè ens permetran invertir els recursos de què disposem en l'anàlisi crítica d'aquells aspectes importants i clau que requereixin la intervenció i la competència dels nostres professionals. Creiem que això ens ajudarà, sobretot, a ser més eficients, però també a retenir el talent dels nostres professionals donant més valor al resultat de la seva feina des de l'inici de la seva carrera.

20. PRICEWATERHOUSECOOPERS AUDITORES, S.L. -PWC-

Josep Domènec Salas
Director de auditoria

El propósito de PwC es generar confianza en la sociedad y resolver problemas importantes. Somos una red de firmas presente en 152 países con más de 327.000 profesionales comprometidos en ofrecer servicios de calidad en auditoría, asesoramiento fiscal y legal, consultoría y transacciones. Podéis conocernos visitando nuestra página web pwc.es

a) ¿Qué factores consideráis claves en vuestra firma para mantener los estándares de calidad?

De forma resumida los factores que consideramos clave son:

- “Tone from the top”, que el equipo directivo y desde el más alto nivel de la organización den ejemplo y mensajes claros sobre la importancia de la calidad en la organización.
- Evaluación de la calidad en base a una serie de objetivos de calidad con impacto medible y cuantificable en el desempeño de los profesionales y también en su retribución. Que sea un aporte más que pesa tanto o más que los objetivos de negocio.
- Que no sólo sea un indicador que penalice, sino que también suponga un reconocimiento a profesionales y que esto tenga un impacto en su desempeño y retribución.
- No sólo ligar la calidad a la capacitación técnica del profesional, sino también a comportamientos (ética, integridad, etc.) que ayuden a la mejora de la calidad en sentido amplio.
- Implementar una serie de indicadores de calidad en distintos ámbitos de la organización (independencia, cargabilidad, rotación, formación, etc.) para la identificación temprana de potenciales riesgos y su monitorización periódica para el establecimiento de planes de remediación continuos.
- Revisiones de calidad de los trabajos durante su ejecución, con el objetivo de realizar un seguimiento preventivo en los encargos de forma que ayude y apoye a los equipos a cargo a mejorar la calidad de los mismos durante su ejecución.
- Realizar un proceso de análisis “causa-raíz” sobre los aspectos de mejora identificados. Actualización y monitorización periódica.
- Refuerzo de las funciones internas con impacto en la calidad.

b) ¿Cómo habéis afrontado la implementación de la nueva normativa de calidad? ¿Cuáles han sido las principales dificultades? ¿Qué ventajas os ha aportado este nuevo modelo? ¿En qué momento habéis planificado realizar el seguimiento?

La implementación de la nueva normativa ha sido un proceso complejo y disruptivo que ha cambiado la manera gestionar la calidad en la Firma pasando de un modelo de control de calidad a un modelo de gestión de la calidad, que opera de manera continua e interactiva a lo largo del ejercicio y que ayuda a responder ante los cambios en la naturaleza y las circunstancias de la Firma de auditoría y de sus encargos.

Las principales dificultades han sido adaptar los procesos internos a un nuevo modelo que opera bajo la sistemática: Objetivo - Riesgo – Respuesta.

Para dar cumplimiento a los componentes del sistema de gestión de la calidad establecidos en la NIGC1-ES, hemos diseñado e implementado ciertos objetivos de calidad, y establecido responsables para cada uno de ellos, para dar respuesta a las actividades identificadas como clave.

En cuanto a ventajas, destacaríamos principalmente las siguientes:

- La identificación y valoración temprana de los riesgos para lograr los objetivos de calidad.
- Mejoras en el diseño e implementación de procedimientos y respuestas a los riesgos identificados.
- Refuerzo en el seguimiento del diseño y de la eficacia operativa de las políticas, procedimientos y controles establecidos, mediante el uso de herramientas integradas en el proceso.
- Mayor agilidad y eficacia en el establecimiento de planes de acción específicos en aquellas áreas donde se hayan identificado requerimientos de mejora mediante la realización de la identificación de la causa raíz que los originan y poder implementar acciones más enfocadas en los riesgos.
- Mejorar la definición del marco de referencia interno de responsabilidades y reconocimiento para la evaluación del desempeño, la remuneración y el desarrollo de la carrera profesional.

Al ser un modelo de gestión de calidad, opera de manera continua e interactiva a lo largo del ejercicio. Los procesos diseñados combinan seguimientos continuos con seguimientos periódicos con el objetivo de una identificación temprana de aspectos de calidad que permitan estar en un proceso de mejora continua.

Los principales objetivos que se persiguen con el programa de seguimiento son los siguientes:

- Evaluar las políticas y procedimientos.
- Proporcionar garantías razonables de la realización de controles de calidad de acuerdo con la normativa aplicable.
- Identificar las posibles causas de las deficiencias o necesidades de mejora detectadas.
- Identificar y valorar los factores que incrementan el riesgo.
- Proporcionar recomendaciones constructivas para corregir las deficiencias o necesidades de mejora detectadas durante el proceso de revisión.

c) **A parte de los cambios derivados de la normativa de calidad, ¿habéis implementado otros cambios en la firma en el último año?, ¿cómo planteáis internamente la adaptación constante a cambios normativos, como puede ser la adaptación a la NIA-ES 315R *Identificación y valoración del riesgo de incorrección material*, etc.?**

Cuando surge una nueva normativa relevante, com fue el caso de la NIA-ES 315R, se analizan los impactos sobre nuestra metodología por parte del departamento especializado. Se considera también la necesidad de analizarlo a nivel de profesión (Instituto de Censores Jurados de Cuentas de España) con el fin de promover la necesidad de emitir algún tipo de guía a nivel de profesión.

Posteriormente se procede en dos vías: comunicación interna a todos los profesionales, y dar formación a todo el colectivo que se ve afectado (diseño de cursos internos principalmente).

En función de la importancia de los cambios normativos que aparecen, se comparten como parte de las diferentes sesiones de actualización que se realizan de forma periódica durante todo el año al colectivo de profesionales.

d) ¿Cómo creéis que impactaran en vuestro trabajo los cambios normativos relativos a la sostenibilidad? ¿Cómo os preparáis para los cambios referidos al ámbito de la ESG?

Principalmente impactaran en nuevas métricas que requieren conocimientos técnicos sobre materias ambientales, sociales y de gobernabilidad. En este sentido, se ha creado un equipo de profesionales que ya lleva años revisando información no financiera, y adicionalmente se ha establecido un plan de formación específico para auditores financieros.

De cara al futuro, al anteproyecto de la ley que transpone la directiva CSRD plantea un examen ROAC para verificadores de sostenibilidad, lo cual se promoverá entre los profesionales de auditoría.

e) ¿Cómo abordáis los cambios tecnológicos? ¿Cómo planteáis el reto tecnológico, tanto desde la perspectiva de organización interna como en la realización de los trabajos de auditoría?

El entorno de cambio tecnológico actual está requiriendo a las Firma trabajar en diferentes ámbitos:

- Perfeccionamiento de los auditores financieros en nuevas tecnologías (alteryx, PowerBI) de forma que se optimice nuestra documentación y aporte mayor valor añadido a los clientes.
- Mayor integración de nuestros aplicativos de auditoría con los ERP's de los clientes: extracción de información completa, exacta, asegurando confidencialidad y seguridad, y mejorando eficiencia en la transformación de datos.
- Automatización de las pruebas de auditoría mediante el uso de la tecnología: 3-way match, recálculos complejos de mucha información, etc.
- Gestión de riesgos de ciberseguridad: los cambios regulatorios y la evolución tecnológica está requiriendo una mayor formación de los equipos de auditoría informática en materia de auditoría de ciberseguridad.

21. QUANTUM AUDITORÍA, S.L.

Miquel Buixeda
Soci

QUANTUM AUDITORIA, S. L. es una firma d'auditoria i serveis multidisciplinaris ubicada en el municipi de Figueres (Girona), que té com a àmbit d'actuació el sector privat al llarg dels seus 25 anys d'experiència. El desenvolupament de la firma durant tots aquests anys ens ha portat a especialitzar-nos en sectors econòmics com ara l'elèctric. La nostra divisa és l'excel·lència.

a) Quins factors considereu clau en la vostra firma per mantenir els estàndards de qualitat?

Per a QUANTUM AUDITORIA, els aspectes clau que permeten garantir que assolim els estàndards de qualitat són:

1. Independència: Constitueix el pilar fonamental per a una firma d'auditoria mantenir la seva independència en relació amb les entitats que audita. Això implica evitar qualsevol conflicte d'interessos o influències externes que puguin comprometre la imparcialitat i objectivitat de l'auditor. Consisteix a poder dir NO a un encàrrec sense cap mena de consideració econòmica.
2. Ètica professional: És de fet el segon pilar fonamental de la firma. Per a nosaltres es important promoure i mantenir els estàndards més alts d'ètica professional. Això implica actuar amb integritat, objectivitat i professionalitat en totes les activitats relacionades amb l'auditoria, mantenir la confidencialitat de la informació i complir amb les normes ètiques aplicables en el marc del Codi de Conducta propi.
3. Competència i qualificació del personal: Per a nosaltres, és important tenir un equip de professionals qualificats i amb experiència en auditoria. El nostre personal té els coneixements tècnics necessaris per entendre els riscos i les complexitats dels negocis que auditem, així com les normes d'auditoria aplicables.
4. Supervisió i revisió: Tot i considerar-nos una firma petita, comptem amb processos de supervisió i revisió interna per garantir la qualitat del treball dut a terme pels nostres equips d'auditoria. Aquesta supervisió i revisió estan realitzades pels nostres professionals amb experiència i independència per assegurar que s'estan complint els estàndards de qualitat.
5. Èmfasi en la gestió de qualitat: És essencial que la nostra firma d'auditoria tingui un sistema de gestió de qualitat robust i efectiu. Això implica l'establiment de polítiques i procediments per assegurar la conformitat amb els estàndards d'auditoria, la formació adequada del nostre personal, la revisió dels treballs duts a terme i l'aplicació de mesures correctives quan calgui.
6. Actualització constant: Les firmes d'auditoria ens hem de mantenir actualitzades en relació amb els canvis en les normes d'auditoria i les pràctiques professionals. Participem en programes de formació continuada i desenvolupament professional per assegurar que el nostre personal tingui els coneixements més actuals i les habilitats necessàries per dur a terme les tasques d'auditoria. En aquest sentit, el programa de formació del Col·legi de Censors Jurats de Comptes de Catalunya i de l'Instituto de Censores Jurados de Cuentas de España ens ajuden molt.

- b) Com heu afrontat la implementació de la nova normativa de qualitat? Quines han estat les principals dificultats? Quins avantatges us aporta aquest nou model? En quin moment heu planificat el seguiment?

Com bé sabem, la nova normativa de qualitat canvia el sistema de control de qualitat per un sistema de gestió de riscos, ja que té com a objectiu proporcionar una seguretat raonable que la firma d'auditoria i el seu personal compleixin les seves responsabilitats segons les normes professionals i els requeriments legals, així com que els informes emesos per la firma d'auditoria siguin adients en funció de les circumstàncies.

Nosaltres som una firma d'auditoria petita, per tant, la implementació de la nova normativa de qualitat no ha comportat canvis gaire importants per al personal de la firma. La dificultat més gran ha estat identificar els riscos de la firma i classificar-los correctament. No obstant això, aquesta ànalisi interna exhaustiva que hem hagut de dur a terme ens ha permès identificar quins són els nostres punts més forts i que ens fan diferencials respecte a la competència, i també determinar quins són els procediments necessaris per donar resposta als riscos identificats.

S'ha invertit una càrrega d'hores molt important amb la implementació del Manual d'Organització Interna (MOI) envers el Manual de Control de Qualitat Interna (MCQI) que ja teníem plenament desenvolupat, amb l'esforç de la nostra organització.

La planificació del seguiment ha estat dinàmica en el temps, ja que el MOI requereix una actualització constant.

- c) A part dels canvis derivats de la normativa de qualitat, heu implementat altres canvis en la firma el darrer any? Com plantegeu internament l'adaptació constant a canvis normatius, com ara l'adaptació a la NIA-ES 315R *Identificació i valoració del risc d'incorreció material*, etc.?

El darrer any, evidentment, ens hem centrat per la seva importància en la implementació de la nova normativa de qualitat, la qual ens ha comportat una absorció màxima de les capacitats de l'equip directiu de la firma. Tenim una orientació positiva a l'adaptació constant als canvis normatius, com no pot ser d'una altra manera en la nostra professió.

Per el que fa a una sèrie de Normes Tècniques d'Auditoria, resultat de la resolució de 14 d'octubre de 2021 de l'ICAC, per a l'adaptació de les NIAs per a la seva aplicació a Espanya, com són la NIA-ES 250R, la NIA-ES 315R i la NIA-ES 610R aplicables ja a les auditòries de l'exercici 2022, si bé les normes revisades són força més extenses que les originals de les quals provenen, no es manifesten canvis significatius que modifiquin l'enfocament i el tractament dels encàrrecs d'auditoria i es centren a ampliar les explicacions, aportar exemples o idees, que ja afloren en el context de la norma.

Així, concretament i pel que fa a la NIA-ES 315 R “Identificació i valoració del risc d'incorreció material”, els requeriments revisats tenen per objectius, que cal complir per part del equip d'auditoria, (i) promoure la coherència en l'aplicació dels procediments d'identificació i valoració de riscos, (ii) graduació en els treballs d'auditoria mitjançant requeriments “escalables” que ajuden en l'exercici del judici professional de l'auditor, (iii) fomentar una avaluació de riscos més sòlida.

Aquests objectius, que estan orientats a millorar la qualitat dels processos d'auditoria, tenen com a eix vertebrador de la nostra firma una aplicació adequada de l'escepticisme professional a l'hora de dur a terme el treball d'avaluació de riscos.

Entre els conceptes nous o manifestats a les normes revisades volem destacar els conceptes relacionats amb les tecnologies de la informació (IT), com ara controls sobre processos, entorn i riscos valorats en relació amb l'ús de les IT.

Així, la nostra firma ha fet un esforç a nivell de tot l'equip en els diferents encàrrecs d'auditoria a l'hora de millorar el coneixement de les activitats de control, cosa que cada vegada té més rellevància a l'entorn de les IT.

d) Com creieu que impactaran en la vostra feina els canvis normatius relatius a la sostenibilitat? Com us prepareu per als canvis referits a l'àmbit ESG?

Actualment ens trobem en una època de transició pel que fa a les normes de revisió de sostenibilitat en l'àmbit de l'auditoria. Cada cop són més els estàndards que s'aproven i l'obligació de ser aplicats per les diferents empreses que compleixen els requisits per haver d'informar dels seus aspectes mediambientals, socials i governamentals (ESG).

Amb la publicació de la Directiva 2022/2464/UE ("Directiva CSRD") que modifica, entre d'altres, la Directiva 2014/95/UE ("Directiva NFRD") deixem de parlar d'estat d'informació no financera per parlar d'informes de sostenibilitat, s'amplia, amb una entrada en vigor escalonada, el nombre de subjectes obligats a presentar aquesta informació i, a més a més, i segurament més important, s'introdueixen criteris molt detallats sobre la consideració d'una activitat com a sostenible que es reportarà mitjançant la mètrica i les classificacions desenvolupades en la taxonomia. La finalitat última de la nova Directiva CSRD és atribuir el mateix pes a la informació no financera que a la informació financera.

D'altra banda, el fet d'atorgar la mateixa importància a la informació no financera, ens obliga a qüestionar-nos com afectarà els procediments i proves de revisió que s'hauran de dur a terme per redactar l'informe de verificació. En primer lloc, s'haurà d'invertir en formació de l'equip humà i ser capaç d'acreditar les competències professionals, tant teòriques com pràctiques, en l'àmbit de les ESG. En segon lloc, la Directiva CSRD modifica l'article 16 en referència a la creació d'un registre públic de verificadors legals autoritzats a dur a terme l'informe de verificació que obligarà que almenys, per cada encàrrec, es designi un soci de sostenibilitat principal. Finalment, per assegurar la qualitat i uniformitat de la verificació de la informació, la Comissió Europea adoptarà unes normes per la verificació, de moment, limitada pel que fa a la conformitat de la presentació d'informació sobre sostenibilitat amb els requisits de la Directiva CSRD mitjançant actes delegats abans de l'1 d'octubre de 2026.

En conclusió, la Directiva CSRD comporta un impuls rellevant en matèria de transparència en l'àmbit de l'ESG que s'haurà d'afrontar amb formació professional contínua i adaptació als nous procediments i estàndards de l'EFRAG. I el més important, comporta un repte molt interessant per al creixement, en aquest nínxol de mercat, per les firmes d'auditoria, tant les petites com les grans.

e) Com abordeu els canvis tecnològics? Com plantegeu el repte tecnològic, tant des de la perspectiva d'organització interna com en la realització dels treballs d'auditoria?

Les firmes d'auditoria abordem els canvis tecnològics de diverses maneres per adaptar-nos als avenços tecnològics i aprofitar-los en el nostre treball d'auditoria. Algunes de les estratègies que utilitzem, tot i ser una firma petita, per abordar els reptes tecnològics tant des de la perspectiva de l'organització interna com en la realització dels treballs d'auditoria, són les següents:

1. Identificació d'oportunitats tecnològiques: Ens hem de mantenir al dia amb els canvis tecnològics i identificar les oportunitats que poden aportar valor als nostres processos d'auditoria.

Això inclou selecció i estudi de la implementació de nous programaris d'auditoria, eines d'analítica de dades o altres tecnologies emergents que millorin l'eficiència i l'eficàcia de l'auditoria. En aquest sentit, entre d'altres, les aplicacions per mantenir videoconferències de treball ens han comportat un canvi de paradigma positiu.

2. Formació i capacitació del personal: Proporcionem formació adequada als nostres auditors per a les noves tecnologies i les corresponents aplicacions en l'auditoria. Això permet al personal adquirir les habilitats necessàries per utilitzar eficaçment les eines i les tecnologies, així com comprendre com adaptar els processos d'auditoria a aquestes noves tecnologies.
3. Integració de sistemes i dades: Amb l'ús de tecnologia, s'integren diferents sistemes i fonts de dades per obtenir una visió més completa i precisa de la informació finançera i operativa de l'entitat auditada.
4. Seguretat de la informació: Derivat de l'ús de tecnologia, és fonamental garantir la seguretat de la informació confidencial de l'entitat auditada. Establim polítiques i controls de seguretat adequats per protegir la confidencialitat, la integritat i la disponibilitat de la informació, així com complir amb les normatives de protecció de dades.
5. Estrènyer la col·laboració amb l'entitat auditada: Es fa imprescindible establir una col·laboració estreta amb l'entitat auditada per afrontar els reptes tecnològics. Es tracta de compartir dades i informació, sent imprescindible la coordinació en l'ús de les tecnologies i la definició de procediments i protocols per a una auditoria eficient i eficaç. En aquest sentit, les aplicacions d'intercanvis d'arxius (com Microsoft OneDrive, Dropbox), i especialment la utilització de plataformes al núvol com l'OneDrive, ens han comportat un gran avanç els darrers anys.

En resum, les firmes d'auditoria abordem els reptes tecnològics identificant oportunitats, proporcionant formació adequada, integrant sistemes i dades, utilitzant l'analítica de dades, assegurant la seguretat de la informació i col·laborant amb l'entitat auditada, sense oblidar que aquest és un món amb canvis continuats i, per tant, cal estar sempre alerta de les novetats. Aquestes estratègies permeten a les firmes d'auditoria aprofitar els beneficis de les tecnologies en el seu treball i millorar la qualitat i l'eficiència de l'auditoria.

22. RSM SPAIN AUDITORES, S.L.P.

Jordi Anducas
Director del departament tècnic

RSM Spain Auditores, SLP és membre des de la seva constitució d'RSM International, xarxa internacional integrada i multidisciplinari que proporciona serveis d'auditoria, consultoria, *outsourcing*, serveis legals i fiscals i de *corporate finance* a tot tipus de persones jurídiques i físiques, de diverses indústries, i que opera actualment sota la marca RSM.

RSM és la sisena organització internacional de serveis d'auditoria, legal, fiscal i consultoria. Amb presència en més de 120 països, compta amb 820 oficines i més de 51.000 professionals. A Espanya la firma ja supera la xifra de 350 personnes, distribuïdes entre les oficines de Barcelona, Madrid, València, Palma de Mallorca, Las Palmas de Gran Canària i Tarragona.

a) Quins factors considereu clau en la vostra firma per mantenir els estàndards de qualitat?

Sense cap mena de dubte, a banda de tenir en compte els diferents components que incorpora la nova normativa de qualitat, que tots són molt importants, destacaria el lideratge en la qualitat presa des dels òrgans de govern d'RSM Spain Auditores, SLP (d'ara endavant "la firma").

El fet que els socis, el consell d'administració i els comitès de direcció decideixin que la qualitat és un element central en la gestió de la firma, facilita la implementació de tot tipus de polítiques i procediments destinats a l'obtenció dels objectius de qualitat requerits, mitigant-ne els riscos identificats per a cadascun. Aquesta situació permet assegurar una gestió efectiva i eficient per mantenir els estàndards de qualitat en el nivell adequat per a cadascun dels components de qualitat.

A més, des del lideratge es transmet una cultura basada en la qualitat que s'expandeix de manera ràpida i efectiva fent més senzill el manteniment dels estàndards de qualitat.

b) Com heu afrontat la implementació de la nova normativa de qualitat? Quines han estat les principals dificultats? Quins avantatges us aporta aquest nou model? En quin moment heu planificat el seguiment?

Des de la nostra firma, durant tot l'exercici 2022 vam estar fent l'avaluació dels riscos relacionats amb la qualitat per a cadascun dels components que requereix la nova normativa, de manera que, tenint en compte les nostres característiques, vam poder dissenyar un sistema de gestió de la qualitat adaptat a la nostra realitat, reforçant determinades polítiques i procediments i, en determinats casos, implementant-ne de nous.

Les principals dificultats s'han centrat en el fet de poder disposar d'una eina de gestió i control que ens permetés tenir la informació rellevant en termes de qualitat per poder fer-ne una gestió activa.

En aquest sentit, hem treballat en el disseny i implementació d'una plataforma tecnològica feta a mida per poder tenir informació a temps real de tots els aspectes rellevants dels diferents encàrrecs de treball des de l'òptica de la qualitat, sobretot pel que fa als components relacionats amb els

requisits d'ètica i independència, l'acceptació i continuïtat de les relacions amb els clients i encàrrecs de treball i l'execució dels encàrrecs de treball.

Amb la implementació d'aquesta plataforma tecnològica, els diferents responsables del sistema de gestió de la qualitat tenen una visibilitat íntegra dels aspectes rellevants per a tots els encàrrecs d'auditoria i d'altres serveis duts a terme per la firma que en faciliten la gestió i seguiment en temps real. Això ens permet fer un seguiment durant tot l'any, si bé està previst fer el seguiment formal del sistema de gestió de la qualitat a final de l'exercici.

- c) A part dels canvis derivats de la normativa de qualitat, heu implementat altres canvis en la firma el darrer any? Com plantegeu internament l'adaptació constant a canvis normatius, com ara l'adaptació a la NIA-ES 315R *Identificació i valoració del risc d'incorreció material*, etc.?

Com a membres d'una firma d'abast internacional, cada any adaptem les nostres eines informàtiques de documentació d'encàrrecs d'auditoria i els nostres programes de treball amb les novetats normatives en matèria d'auditoria. Per tant, cada nova temporada disposem de noves plantilles que incorporen totes les novetats implementades en l'àmbit internacional.

La implementació de nous formularis i noves maneres d'afrontar l'avaluació dels riscos, segons s'indica en la NIA-ES 315R, es va dur a terme a l'any passat, mitjançant la utilització de noves eines de treball i nous formularis per documentar millor aquestes tasques i el desenvolupament de formacions destinades a tots els membres d'auditoria de la firma.

- d) Com creieu que impactaran en la vostra feina els canvis normatius relatius a la sostenibilitat? Com us prepareu per als canvis referits a l'àmbit ESG?

Sense cap dubte, és un dels reptes més importants de l'última dècada tant per a nosaltres com per als nostres clients i organitzacions en general. Els requeriments de gestió i reporting ESG són cada vegada més exigents, i el nivell de maduresa de les organitzacions en relació amb aquesta informació i el seu control encara està bastant per sota de la informació financer, i justament la normativa tendeix a igualar la rellevància i el control de la informació ESG amb la informació financer.

En relació amb aquests canvis, la nostra firma hi està treballant des de fa anys destinant recursos especialitzats per afrontar els nous reptes que comportarà el nou marc normatiu. Estem preparats per poder assessorar les empreses afectades per aquests canvis de gran abast pel que fa a la informació que hauran de proporcionar en els mercats i a tercers. Estem preparats per assumir els nous reptes, que sense cap mena de dubte ens estan portant i ens portaran a disposar d'equips més multidisciplinaris capaços d'afrontar les noves mètriques i paràmetres que s'hauran d'elaborar, informar i verificar.

Per assumir aquest nou paradigma en el marc de proporcionar seguretat a la informació proporcionada pels nostres clients als mercats i a tercers ja fa anys que treballem plegats amb professionals amb els perfils adients, i diferents al dels auditors financers clàssics, per poder donar un servei integral destinat a respondre les noves exigències normatives.

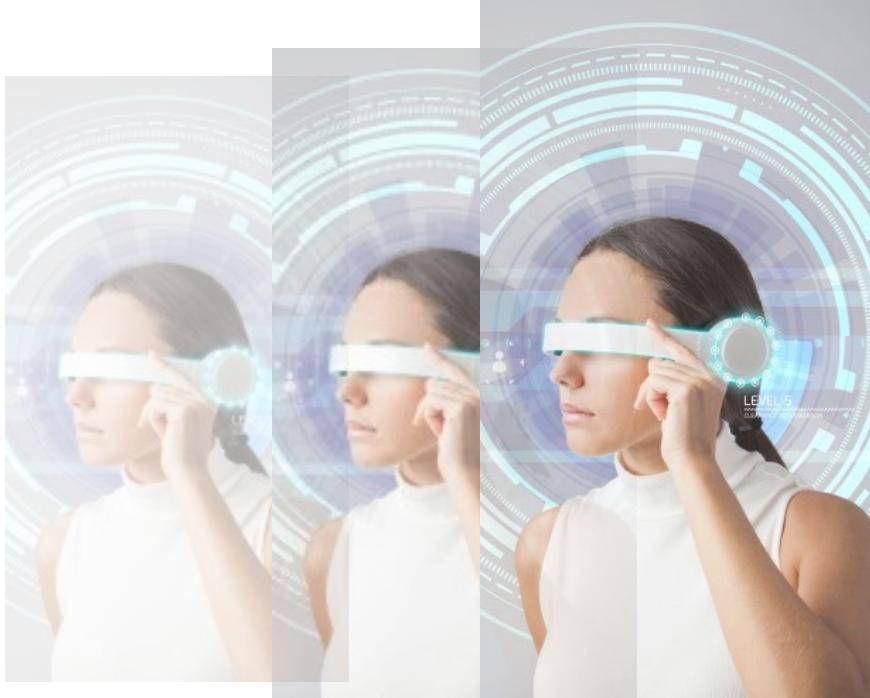
- e) Com abordeu els canvis tecnològics? Com plantegeu el repte tecnològic, tant des de la perspectiva d'organització interna com en la realització dels treballs d'auditoria?

Entenem que els canvis tecnològics que ja tenim a sobre són una oportunitat per millorar la nostra feina en termes d'eficiència i eficàcia. En la nostra firma, fa anys que estem implementant noves eines

tecnològiques destinades a millorar els processos de treball d'auditoria, com per exemple, eines destinades a millorar la gestió de la informació que ens proporcionen els nostres clients, a millorar els procediments de circularització i confirmació de tercers, a millorar la documentació dels nostres papers de treball i a automatitzar la elaboració d'entregables.

Tenim equips d'innovació treballant des de fa anys en processos d'automatització de tot tipus de tasques, tant internes de gestió com de la mateixa professió d'auditoria, que ens permeten aprofitar al màxim les noves tecnologies i aplicar-les al nostre dia a dia.

En aquest sentit, som conscients que les eines basades en la intel·ligència artificial seran molt valuoses, i ja tenim persones treballant-hi per poder aprofitar al màxim aquesta tecnologia per millorar la nostra feina i l'experiència que els nostres clients tenen mentre els prestem els nostres serveis.

23. UNIAUDIT OLIVER CAMPS, S.L.

Xavier Oliver
Soci

Uniaudit Oliver Camps és una firma catalana d'auditoria i consultoria amb més de 45 anys d'experiència, en els diferents vessants del control de la gestió econòmica i finançera d'empreses i entitats, tant privades com públiques.

Comptem amb una plantilla d'uns 50 professionals altament qualificats i formats per poder oferir els nostres serveis professionals amb la màxima garantia de qualitat. Entre els nostres clients figuren un important grup d'empreses de sectors molt diversos, com l'immobiliari i constructor, industrial, de distribució i serveis, així com reconegudes entitats del sector assegurador i financer. En l'àmbit del sector públic, treballem amb les institucions i entitats més importants del sector públic d'àmbit local i autonòmic.

a) Quins factors considereu clau en la vostra firma per mantenir els estàndards de qualitat?

Fa temps què en el món de l'auditoria es treballa amb el concepte de qualitat. Per això, des de la nostra firma tenim molt present la gran importància de tenir uns bons procediments interns que ens assegurin uns estàndards alts de qualitat en el nostre treball.

En paral·lel al compliment de tota la normativa de qualitat a la que esta sotmesa l'activitat d'auditoria, des de la nostra firma identifiquem tres factors clau per mantenir la qualitat en la nostra organització:

- ✓ Entenem que el primer factor clau per mantenir la qualitat en la nostra feina és el compromís de la direcció de la firma. Dins la nostra organització, creiem que som els socis de la firma qui hem de ser els més implicats en la qualitat dels nostres serveis, a poder crear l'entorn necessari per transmetre aquest objectiu a tots els membres de la organització, i hem de facilitar els recursos necessaris, tant humans com tecnològics, per aconseguir una màxima qualitat dels serveis prestats.
- ✓ Com a segon factor clau per mantenir els estàndards de qualitat, creiem que la formació de tot el personal de la firma és imprescindible. Aquesta constant necessitat de formació, ja no només és conseqüència dels múltiples canvis normatius als quals el nostre sector està subjecte, sinó també de l'aprofitament de les noves tecnologies que estan permanentment en evolució, així com del continu redisseny dels nostres procediments interns.
- ✓ Per últim, però no menys important, entenem que el seguiment i supervisió de les feines executades són també un factor clau per mantenir la qualitat dels nostres serveis. Hem de mantenir una organització interna que permeti verificar constantment que la feina s'està fent tal com estableix la nostra metodologia interna, i poder corregir a temps qualsevol desviació dels estàndards de qualitat establerts. En aquest sentit, l'establiment de les revisions de qualitat dels expedients establerts per la NIGC2 ES, ens ha ajudat en l'objectiu de millora de la supervisió de les feines d'auditoria.

El manteniment d'uns alts estàndards de qualitat dels nostres serveis és un dels objectius estratègics de la nostra firma.

- b) Com heu afrontat la implementació de la nova normativa de qualitat? Quines han estat les principals dificultats? Quins avantatges us aporta aquest nou model? En quin moment heu planificat el seguiment?

La nostra firma manté establerts uns procediments interns que asseguren el compliment de la normativa de qualitat d'auditoria. L'exercici anterior varem treballar per actualitzar els procediments per adaptar-nos als nous requeriments establerts per les noves normatives de gestió de qualitat d'Espanya aprovades durant l'exercici 2022.

Per afrontar aquesta implementació, durant l'exercici 2022 hem incorporat una persona responsable de l'àrea tècnica de la firma. Aquesta persona amb àmplia experiència en l'àmbit tècnic de l'auditoria, a més de liderar l'actualització constant de la metodologia d'auditoria de la firma i de solucionar qüestions tècniques diàries dels treballs de camp de l'auditoria, és la persona designada per dur a terme les revisions de qualitat dels encàrrecs, tal com estableix la nova Norma Internacional de Gestió de Qualitat 2 aplicable a Espanya (NIGC2 ES).

En el procediment d'implementació de la nova normativa de qualitat, les principals dificultats que ens hem trobat han estat els aspectes següents:

- ✓ Elaboració del mapa de riscos de la firma. Els auditors estem acostumant a elaborar matrius de riscos d'auditoria dels nostres clients. Però, en el nostre cas, no havíem aplicat mai la metodologia de riscos a nosaltres mateixos. Ha estat un exercici costós, però a la vegada molt didàctic, poder identificar els principals riscos que afecten la firma, tant els relatius als procediments de qualitat d'auditoria com als procediments interns de la firma. Hem pogut identificar riscos que no teníem identificats, reordenar els existents, i establir nous procediments de control intern.
- ✓ Canvi de l'enfocament de les revisions de qualitat dels encàrrecs, seguint els requeriments de la nova NIGC2 ES. Fins a la data actual, les revisions de qualitat dels encàrrecs de la firma les duia a terme el segon soci de cada encàrrec. A partir d'aquest exercici, hem canviat l'enfocament per adaptar-nos millor als nous requeriments de la normativa, i actualment el segon soci s'assigna exclusivament com a salvaguarda als riscos de familiaritat en l'encàrrec. Per tant, les revisions de qualitat dels encàrrecs les duu a terme la persona responsable de l'àrea tècnica i el seu equip, abans de la signatura dels informes d'auditoria, i pels encàrrecs escollits a l'inici de l'exercici en funció de les característiques i els riscos dels encàrrecs.

D'aquesta manera, ens assegurem la independència del revisor de qualitat i ens assegurem que per cada encàrrec revisat es duu a terme una evaluació objectiva dels judicis més significatius aplicats per l'equip de l'encàrrec i de les conclusions establertes.

Per últim, i en relació amb el procediment de seguiment del sistema de la gestió de qualitat intern, no hem modificat allò que s'ha establert fins a la data. Aquest procediment que ens permet obtenir informació sobre el funcionament del nostre sistema de gestió de qualitat, identificar deficiències, i poder corregir-les, el continuem duent a terme durant els mesos d'octubre i novembre, una vegada finalitzat l'exercici social, i abans de desembre, quan es fa l'avaluació final del sistema de gestió de qualitat de la firma.

- c) A part dels canvis derivats de la normativa de qualitat, heu implementat altres canvis en la firma el darrer any? Com plantegeu internament l'adaptació constant a canvis normatius, com ara l'adaptació a la NIA-ES 315R *Identificació i valoració del risc d'incorecció material*, etc.?

Durant aquest exercici, hem portat a terme un projecte important en la nostra firma que afecta el nostre sistema de qualitat de l'auditoria i la nostra organització interna. Des de l'1 d'octubre de 2022, tenim implantat i en ple funcionament una aplicació pròpia de procediments interns, que gestiona, documenta i controla els procediments més crítics del nostre sistema de gestió de qualitat de les feines d'auditoria.

Des que vàrem implantar el nostre sistema de control de qualitat, érem conscients que els procediments eren molt manuals, i mancaven controls sistematitzats i automàtics. Després de mirar algunes solucions existents en el mercat, vàrem apostar per desenvolupar una aplicació pròpia, que s'adaptés específicament a les característiques de la nostra firma, i als procediments interns ja establerts.

El treball de desenvolupament i implantació de l'aplicació ha durat més d'un any, amb col·laboració d'experts informàtics externs. Finalment, l'aplicació que va començar merament com un gestor documental, ens permet sistematitzar els procediments més rellevants, establir responsables, assignar tasques, controlar les tasques pendents, avisar-nos de les tasques pendents de caducar, i fins i tot, dur a terme i gestionar les compilacions dels expedients d'auditoria seguint els requeriments establerts pel reglament d'auditoria vigent.

En relació amb l'adaptació a la NIA-ES 315R, des de l'àrea tècnica de la nostra firma, s'ha fet una anàlisi dels principals canvis i els impactes en la nostra metodologia d'auditoria. Fruit d'aquesta anàlisi podem conoure que no hem hagut de fer canvis rellevants, tret de canvis de nomenclatura i de concepte d'algunes qüestions, que no han afectat significativament el nostre treball diari d'auditoria.

- d) Com creieu que impactaran en la vostra feina els canvis normatius relatius a la sostenibilitat? Com us prepareu per als canvis referits a l'àmbit ESG?

Efectivament, una de les novetats dels últims anys ha estat la normativa relativa a la sostenibilitat, que entenem que anirà evolucionant durant els propers anys, i passarà a tenir un paper molt rellevant en les nostres feines.

Cada vegada més, hi ha una demanda d'informació sobre la gestió i compliment de les empreses en temes ambientals, ètics i socials, de les seves organitzacions. Aquesta informació no financera, fins fa poc, no era pública. Actualment, hi ha un consens general que aquesta informació no financera de les empreses constitueix un factor important per contribuir a millorar la transparència empresarial, facilitant la comprensió de l'organització i dels seus negocis. De la mateixa manera, s'entén que aquesta informació resulta essencial per a la gestió de la transició cap a una economia mundial sostenible que combini la rendibilitat a llarg termini amb la justícia social i la protecció del medi ambient.

El paper dels auditors, en aquest aspecte, comença amb la necessitat de la presa de decisions per part de tercers envers aquesta informació no financera. Això obliga que aquesta informació sigui verídica i, per tant, que pugui ser verificada per part d'un prestador independent de serveis de verificació. En aquest sentit, ja fa anys que la nostra firma és conscient d'aquesta demanda d'informació de sostenibilitat, i vàrem començar a formar una sèrie de persones en aquest àmbit. Actualment, aquestes persones són les encarregades d'executar els treballs de verificació d'estats d'informació no financera, que elabora la nostra firma des de l'exercici 2019.

No obstant això, entenem que aquestes feines seran cada vegada més freqüents i rellevants. Per aquest motiu, estem treballant per obrir una àrea específica de sostenibilitat, dotada d'un equip de professionals formats i especialitzats en la matèria, per donar resposta a la nova demanda social i als nous requeriments normatius que vindran.

e) **Com abordeu els canvis tecnològics? Com plantegeu el repte tecnològic, tant des de la perspectiva d'organització interna com en la realització dels treballs d'auditoria?**

Els canvis tecnològics avancen de manera exponencial (big data, *blockchain*, robòtica, intel·ligència artificial, etc.), cada vegada s'apliquen a més camps, i estan generant impactes molt significatius. Per tot això, des de la nostra firma creiem fermament que els auditors també hem d'adaptar-nos a aquest entorn. Hem de poder utilitzar totes les eines disponibles per millorar la realització dels nostres treballs d'auditoria, i fer-los més eficients i més precisos. Això vol dir que s'han d'aprofitar els canvis tecnològics, per exemple, per poder accedir més fàcilment i ràpida a tota la informació requerida per l'auditoria, per fer anàlisis més profunes de la informació financerà de l'entitat auditada i del seu control intern, per automatitzar procediments d'auditoria i ampliar l'abast de les proves, per precisar les conclusions obtingudes de les proves que es duguin a terme, etc. En aquest sentit, els principals canvis que estem treballant relacionats amb l'entorn tecnològic en la realització de les feines d'auditoria, són els següents:

- ✓ Incorporació de personal amb perfil IT dins dels equips d'auditoria. Actualment, la gran part dels nostres equips d'auditoria tenen una formació econòmica financerà, i els perfils d'IT s'utilitzen exclusivament per a la realització de l'anàlisi de l'entorn informàtic de les entitats auditades i a la realització de proves molt específiques.

Estem treballant per poder integrar dins dels mateixos equips de treball d'auditoria nous perfils més tecnològics, que formen part dels equips d'auditoria, i que participin en el fet de redissenyar les estratègies d'auditoria, en la realització de les proves i procediments d'auditoria i en l'anàlisi de les conclusions obtingudes. D'aquesta manera, volem canviar l'enfocament tradicional de l'auditoria per adaptar-nos millor als nous reptes tecnològics.

- ✓ Volem continuar invertint en eines que ens ajudin en el treball a distància, sigui des del client, des de casa, o des d'on sigui. Els últims anys i arran de la pandèmia de la COVID, hem fet grans avenços en aquest sentit, i hem posat a disposició de tot el personal eines com VPNs, *clouds*, escriptoris remots, etc.

Tot i això, volem continuar invertint per millorar aquest aspecte, que afecta en el dia a dia del nostre treball, per millorar l'eficiència i la flexibilització del nostre treball, posant a disposició noves i millors eines a tot el nostre personal.

- ✓ Recentment, hem començat a treballar per millorar l'intercanvi d'informació durant el treball d'auditoria, tant entre els membres dels equip d'auditoria, com amb els clients i amb tercers. Creiem que millorar el flux d'informació durant els treballs d'auditoria és un factor clau en la eficiència del nostre treball. Aquesta millora ens ha de permetre, automatitzar i agilitzar procediments, assegurar que la informació arriba al remitent correcte, autentificació del remitent, registre de quan s'envia, quan es rep i quan s'accedeix a la informació, etc.

Encara hi ha molt terreny a recórrer, i hem d'estar constantment atents als canvis tecnològics que puguen convertir-se en millors en el nostre treball d'auditoria. Des de la direcció de la firma sabem que no només hem d'adaptar-nos als canvis tecnològics, sinó que hem d'aprofitar-los com a palanques de redissenyar, evolució i creixement del nostre negoci.

Col·legi
de Censors Jurats
de Comptes
de Catalunya

=

EL CØL·L3G1

Sor Eulàlia d'Anzizu, 41
08034 Barcelona
Tel. 93 280 31 00
col.legi@auditors-censors.com
www.auditorscensors.com